

საბჭოთა სელოვნება

ISSN 0132-1307

1979 **6**

ტროს ომი

პრეზენტაცია

ფრანგულიდან თარგმნა
გივი ვიხვაძე

ორმოქმედებიანი პიესა

მომავალი პირი:

- ანდროშაძე
- ელენე
- მეკაბე
- ქასანდრა
- მევიდობა
- ირისი
- ტროელი მსახური ქალები
- ახარა პოლიქსენე
- მექტორი
- ულისე
- დემოკონი
- პარიპონი
- პარისი
- აიქსი
- მეზღვარე
- გეომეტრი
- ანდრონი
- ტროილუსი
- ოლიმპი
- ბერიკატი
- მელიქსანდრი

პირველი მოქმედება

ციხე-სიმაგრის ტერასი გადაჭურებს მეორე ტერასს, რომლის ჰეგმით კიდევ სხვა ტერასებია.

ანდროშაძე, ქასანდრა, ახალგაზრდა მსახური ქალი.

ანდროშაძე. ტროს ომი არ იქნება, ქასანდრა, ქასანდრა. მე შვად ვარ, დავენიძლო, ანდროშაძე.

ანდროშაძე. მართლს ამბობს ბერძენთა მალმებსობლა, მას დიდის პატივითი იღებენ, პაწია ელენეს კარგად შეუფუთავენ და ისე გაატანენ.

ქასანდრა. მას უფრო მეტად შეხვდებიან. ელენეს ვერ დაიბრუნებს. და ტროს ომი იქნება.

ანდროშაძე. დიახ, მექტორი რომ აქ არ იყოს... მაგრამ მექტორი ბრუნდება, ქასანდრა, ბრუნდება! არ გვისმის საყვირების ხმა... ქალაქში გამარჯვებული შემოდის. მე მგონი, იგი თავის სპეტაკს იტყვის. როცა სამი თვის წინ ომში მიდიოდა, შემომტყა, ეს ომი უკანასკნელი იქნებაო.

ქასანდრა. დიახ, ეს უკანასკნელია. მეტე მექტორს შემდეგი ომი ელის.

ანდროშაძე. ნუთუ არა გებზრდება, ყველაფერში მუდამ საზარელი რომ უნდა დაინახო და საზარელი რომ უნდა იწინასწარნეტყველო?

ქასანდრა. მე არც არაფერი დამინახავს და არც მიწინასწარმეტყველებია. მე მხოლოდ ის ვიცი, რომ ორგვარი უმეტრება არსებობს — ადამიანური და სტიქიური.

ანდროშაძე. ტროს ომი რატომ უნდა ატყდეს? ახლა აღარც პარისს უღირს რაიმედ ელენე და აღარც ელენეს უღირს რაიმედ პარისი.

ქასანდრა. განა ამ ორზე დაპოვებული!

ანდროშაძე. აბა, მამ, ვისზე?

ქასანდრა. „ახლა აღარც პარისს უღირს რაიმედ ელენე! აღარც ელენეს უღირს პარისი!“ სად გინახავს, რომ ბედისწერა ადამიანთა ნება-სურვილს ემორჩილებოდეს?

ანდროშაძე. მე არ ვიცი, ბედისწერა რა არის.

ქასანდრა. მე გეტყვი. ბედისწერა დროის დაქარების მარტივი ფორმაა და შემპარწუნებელი რამ არის.

ანდროშაძე. განუცნებელი ცნებები ჩემთვის გაუგებარია.

ქასანდრა. მამ, კარგი. რახან ასეა, შედარებას მოვიშველიებ. ვეფხვი წარმოადგინე. შენთვის მისახებდრია? ეს შედარება ქალიშვილებისათვის უფროა მისახებელი. მძინარე ვეფხვი წარმოადგინე?

ანდროშაძე. ნუ გააღვიძებ, ძინოს.

ქასანდრა. სიამოვნებით, თანახმა ვარ. მაგრამ მტიციების სიტყვები დაუფრთხობს ძილს. იგი დიდხანია არ ასვენებს ტროსს.

ანდროშაძე. რა არ ასვენებს?

ქასანდრა. სიტყვები, რომლებიც ამტიციებენ, რომ თითქმის მსოფლიო და მსოფლიო ბატონობა ადამიანებს ეყუთვნით საერთოდ და კერძოდ ტროელ კაცებსა და ქალებს.

ანდროშაძე. ჩემთვის ეს გაუგებარია.

ქასანდრა. მექტორი ტროში ახლახან დაბრუნდა? ანდროშაძე. დიახ. მექტორს ახლა თავის მეუღლესთან მიეჩქარება.

ქასანდრა. მექტორს ბავშვი ამ ქალმა უნდა აჩუქოს?

ანდროშაძე. დიახ, მე შეყოლება ბავშვი.

ქასანდრა. და განა ეს სიტყვები კი მტიციებას არ წარმოადგენენ?

ანდროშაძე. ნუ მაშინებ, ქასანდრა.

ახალგაზრდა მსახური ქალი. (თეთრულით ჩაიქცის) რა მშვენიერი დღე არის, ქალბატონო!

ქასანდრა. აქი ხო? შენ ასე გგონია?

ახალგაზრდა მსახური ქალი. (თან მიდის). დღეს ტროსს გაუფუფულის ყველაზე კარგი დღე გაუთენდა.

ქასანდრა. ხედავ, მრეცხავი ქალიც კი რაღაცას ამტკიცებს!

ანდრომაქე. ო! შართლა ასეა, ქასანდრა! ასეთ დღეს ომზე როგორ ლაპარაკობ? მთელ ქვეყანას ბედნიერების შუკი ეფარება!

ქასანდრა. თოვლივით.
ანდრომაქე. ბედნიერებაცა და სიღამაც. შუგს შეხედ. ზღვის სიღრმე არა ბრწყინავს და არა ციმციმებს სადღიო ისე, როგორც ტროას გარეუბნები. ყოველი მთიევისი ქერქვეშ, ყოველი ხის ტოტებში ნივარა შრიალებს. თუკი ადამიანებს ბოლოს და ბოლოს ბედნიერია და მშვიდობიანი ცხოვრება უწერიათ, აი, ასეთი დღე უნდა გაუთქვამდეთ, დღეს რომ ვაგვიტონდა... ასეთ დღეებში ისინი მოყრატალებული არიან... და თავი უკუდავი ჰგონიან...

ქასანდრა. დიახ, გარეთ, შუგეს გამოუყანილ დამბლადაცემულბესაც ინევენებთ, რომ უკუდავები არიან.

ანდრომაქე. და ეკითხებით... უხანგებო შუგდგარ იმ მოწინავე რასში მტყარას შეხედ, ციხის კედელზე უხანგდგარი კატის მოსაფრებლად ცხენიდან რომ გადახარლო... ადამიანებსა და ცხოველებს შორის სრული თანხმობის პირველი დღე იქნებ სწორედ დღევანდელი დღე არის...

ქასანდრა. ძალიან ბევრს ლაპარაკობ, ბედისწერა კი არ ისვენებს, ხანგრძლივია!

ანდრომაქე. ვერ ისვენებენ გაუთხოვარი ქალიშვილები. მე შენი სიუჟეებისა არა შეჭრა.

ქასანდრა. რადომ მერე, დიახ, დიდების შარავანდელოთ გარემოსილი ჰექტორი თავის მომხიბვლოდ მეუღლეს უბრუნდება... ბედისწერა კი უკვე თავლებს ახლოს... დიახ, დამბლ სკამზეზე ჩამოშდარ დამბლადაცემულბეს თავი უკუდავი ჰგონიანო! ბედისწერა კი უკვე წამოშდარა. დიახ, ასეთ დღეს იქნებ საყოველთაო მშვიდობამაც დიხანგრძლივს... ბედისწერა კი უკვე ნდობით ტუტებს ილოკავს... ანდრომაქეს მთელ ვაჟი ეკუთლება ბეგთაირანი მხედრები ცხენებელად იხრებიან და ციხის კედელზე დიდ კატებს ეფურებენაინ... ხოლო ბედისწერა კი უკვე ახლოვდება...

ანდრომაქე. გაჩუმდითაჟი!

ქასანდრა. ბედისწერა უკვე უმეზაროდ აშოდის სასახლის კიბეებზე. შუბლით კარს ექანება და აღებს... აი, ის... აი, ის...

ჰექტორის ხმა. ანდრომაქე!

ანდრომაქე. შენ სტუკი... ეს ჰექტორია!

ქასანდრა. მერედა მე განა სხვას გუგუნებოდი?

მეორე სურათი

ანდრომაქე, ქასანდრა, ჰექტორი

ანდრომაქე. ჰექტორ!

ჰექტორი. ანდრომაქე! (ერთმანეთს ვადანჯევინა) მოგესალმება, ქასანდრა! თუ არ შეუწულები, პარის უხარი, აქ მოვიდეს. ოღონდ რაც შეიძლება სწრაფად.

(ქასანდრა ფეხს იორევის). გინდა მიიზარა რამე?

ანდრომაქე. უფრო არ დაუგალო საშინელებს გეტყვის!

ჰექტორი. თქვი.

ქასანდრა. შენი ცოლი მუცლით ბავშვს ატარებს.

მესამე სურათი

ანდრომაქე, ჰექტორი

ჰექტორი ანდრომაქეს ხელს გადახვევს, ქეის სკამთან მიიყვანს და გვერდით მიიქცება. ცოტა ხანს ჩუმად არიან.

ჰექტორი. ბოკი იქნება? გოგო?

ანდრომაქე. შენ ვისთვის გინდოდა ჩაგედავ სული?

ჰექტორი. ათაბი ბეისთვის... ათაბი გოგოსთვის.

ანდრომაქე. როგორ? განა ათაბი ქალი ჩაგეცრავს გულ-

ში? იმდენი გაცრეება მოგელის. ის ერთი ბოკი იქნება, მხოლოდ ერთი ბოკი.

ჰექტორი. ყველა პირობა არსებობს ვიფიქროთ, რომ... ოპია შემდეგ გავიღებ უფრო ბოკები იბადებან.

ანდრომაქე. ომის წინ?

ჰექტორი. დავიფიქროთ ომი საერთოდ; დავიფიქროთ ეს ომიც... გათავდა, ამ ომმა შეიწირა მამაშენი, შეიწირა შენი ძმა, მაგრამ ქმარი დავიგერე.

ანდრომაქე. ომი მეტიმეზად სულგარქმია. მაგრამ თავისას მაინც შეისრულებს.

ჰექტორი. დამშვიდდი. ჩვენ ამის საშუალებას აღარ მივცემით. მე ახლა დაგტოვებ, რომ იქ, მოუღანზე ომის კარიბზე დავგანო. ის კარიბზე არსოდეს აღარ გაიღება.

ანდრომაქე. დავმენე, მაგრამ მაინც გაიღება.

ჰექტორი. იქნებ ისიცა თქვა, როდის გაიღება!

ანდრომაქე. როცა ოქროს თავიო თავიო დამძიმდება, როცა უფრნის მტევანი ვაგინება და როცა ყოველი ჰერქვეშ ბედნიერი წვეული ვაგარებას.

ჰექტორი. და, რა თქმა უნდა, როცა საყოველთაო მშვიდობა დაიხადებურებს, არა?

ანდრომაქე. დიახ. და ჩემი ვაჟი იქნება ძლიერი და გასხივოსნებული.

ჰექტორი. (ჰეკონის) შენი ვაჟი შეიძლება მხალა იყოს. გულ დამშვიდდი, თავისი სიმბოლო გადაარჩენს.

ანდრომაქე. ის მხალა არ იქნება, მაგრამ მე მაინც მარჯვენა ხელზე საჩვენებელ თითს მოვაკრი.

ჰექტორი. ყველა დედა თავის ვაჟს მარჯვენა ხელზე საჩვენებელ თითს რომ აჭრის, არცერთი ქვეყნის არცერთ ქარისაკეს ომში საჩვენებელი თითი არ ექნებოდა და ისე შეებრძოლებოდადენ ერთმანეთს. ყველა დედა თავის ვაჟს მარჯვენა ფეხს რომ აჭრის, ყოველი ქვეყნის არმია მხოლოდ ცალგენიანა არმია იქნებოდა. დედას თავის ვაჟებს თავლებს რომ სობრიდენ, მაშინ განრო მხოლოდ ბრძამი იქნებოდენ, მაგრამ ქარი მაინც ჰგონი ეფუბოდა და ბრძამობის ველზე მტრის მერება და უკლეს ხარის თეთრით მიავგებდენ...

ანდრომაქე. მე უმალ მოკვლავ ჩემს შვილს.

ჰექტორი. დედა! მამ მხოლოდ ასე თუ შეებრძოლება.

ანდრომაქე. ნუ დამცინი, თორემ სიცოცხლე დაბადებამდე შემიძლია მოკვლავ.

ჰექტორი. ნუთუ არ გინდა, რომ შენს ბიჭს ერთი წუთით, მხოლოდ ერთი წუთით მაინც დახედო? მერე როგორც გინდოდეს, ისე მოიქცი... არ გინდა, შენს შვილს ერთხელ მაინც დახედო?

ანდრომაქე. მე შენი შვილი მაინცტერესებს მხოლოდ. რადგან ის შენი შვილია, რადგან ის შენ ხარ, მაგრამ ეს თან მაშინებს კიდევ... ვერ წარმოიდგენ, შენი შვილი როგორ გვავს... თავისი ახლანდელი არსებობით მას ის მოკავს, რაც შენ შემოგავს. ჩემი ცხოვრების მდინარეებში. ის არის შენსავით ნაზი, შენსავით ჩუმი. და თუ შენ იმი გუყვარს, ისიც შეიყვარება... გუყვარს ომი?

ჰექტორი. რადომ მეკითხები?

ანდრომაქე. გამოტყდი და თქვი, რომ ზოგჯერ გუყვარს.

ჰექტორი. თუ შეიძლება, რომ გუყვარდეს ის, რაც იმდეს, ბედნიერებასა და უძვირფასეს ადამიანებს ხელმადი გატელს...

ანდრომაქე. შენ ვერ წარმოიდგენ, რა კარგად იყო მგ ნათქვამი... დიახ, ზოგჯერ ომი უყვარა.

ჰექტორი. თუკი ეტყუებით გზიხობებს ის მცირე მოვალეობა, რომელსაც ბრძამობის ველზე ღმერთების ჩაგონებით ასრულებ...

ანდრომაქე. ოპ, ბრძამობის ველზე შენი თავი ღმერთი ხომ არა გავინა?

ჰექტორი. ჩემი თავი უფრო ხშირად ადამიანზე უფრო პატარა გვინა... მაგრამ ზოგჯერ დღითი სთითობს, მაჩის ფეხს აღარ აკარებ, ვაგონებდი, ერთმანეთსმეხუთხელებს, ჩარისაკებს თითობს სხვა რაზე აქვთ; სხვა მასალისაგან არიან შექმნილი და ფეოჯერტი მოტრევათ. სინაზე გუეულებს და სინაზეში იძირები. ეს

ბრძოლის თავისებური სინაზა: სინაზე იმითაც გეუფლება, რომ ულ-
მოვლოდ ხარ და აღმაპ სწორად შენ ზღაპრის ლერტიკის სინაზე. მო-
წინააღმდეგეს წელა უახლოვდები, თითქმის გონებადაფანტული, მა-
გრამ სინაზემორეული, ცდილობ, კინავეუსთავ კარ დაღაჯა ფე-
ხი და კოლის თაიდან იშორება, რომ არ შეშვავდები. ადაიანი სი-
კბუნებს არასოდეს არ უფრთხილდება ასე ..

ანდროშაქვე. მერე შენს წინ აღიპირდება მორინააღმდეგე?
ქექტორი. მერე შენს წინ აღიპირდება მორინააღმდეგე დო-
რბლომორეული, შემზარავი. შენ გეპარალბა იგი. ამ დორბლოანი პი-
რის და გადკორპორული თა:ღმობა შენ ზღაპრ საყოფადი მომე-
ღის უსურბობისა და ერთგულების, საყოფადი მჭარა და სიძეს, სა-
ცილად ბიძაშვილი, ღვინისა და ზეთისხილის მოყვარული ყავს. შენ
უცაო გუთვარს იგი. გუთვარს ხალა იმის ლეყაზე. დობრი იმის თაღ-
ზე. გუთვარს... მაგრამ აგი წინააღმდეგობას გიწევს.. და ამითაც
კლაჯა.

ანდროშაქვე. მერე კი მის ზღაპრად ცხვრათთან ღმერთითი
იხრები. მაგრამ ჩვენ ღმერთები ვი არი და სულს ველარ ჩაუდ-
გამო.

ქექტორი. არ ვიხრები. რადგან თავს ახლა სხვები გეპა-
მინ. სხვებიც ისევე პირდობლობას და მჭულავარბით თა:ღე-
ბანობულები, ვისაც შენ მიეღის თქანი, ზეთისხილის ხეები, მშე-
ღანობა.

ანდროშაქვე. იმათაც ხოცავენ?
ქექტორი. ხოცავენ. ომი თინა.
ანდროშაქვე. ყველას ხოცავენ? ყველას?
ქექტორი. ამ ოში ჩვენ ყველიან დაგვიცოთ. ასე იყო გან-
ზრახული. რადგან ამ ხალხს ნამდილად ჰქონდა ომისადმი მიღრე-
კილება, რადგან ბევრს ომი თავს ამ ხალხს მოახვია და მთელს აზი-
ში გაავრცელა. მხოლოდ ერთი კაცი გაგვიცა.
ანდროშაქვე. მრავალი წლის შემდეგ ყველა მამაკაცი
ამ ერთის ნაშთი იქნება. საშველი არ არის. ჩემს ვაჟს ომი იხე-
ვეყვარება, როგორც შენ გეყვარს.

ქექტორი. მე მგონია, ომი უფრო მძულს, ვიდრე... არა,
მე ომი აღმეყარს.

ანდროშაქვე. როგორ შეიძლება, რომ აღარ გეყვარდეს ის,
რასაც თავყანს სცემენ? მოთხარი. ეს მეტად საინტერესოა.

ქექტორი. შენ იცი, რა არის, როცა მიხვდები, რომ შენი
მეგობარი ცრუ? თუდაც მათობაში ლმარაკობდეს, სიტყუდ გეჩ-
ვენება. იქნებ უცნურარი, რასაც ვამბობ, მაგრამ ჩემთვის ომი
დაიპირება იყო სიყვარისა, სულმტყფობისა, სულმდაბლობისაღი
ზიზღისა. მე ასე მეგონა, რომ მას უნდა ვუმაღლოდმეთვი ცგზენე-
ბარბუცა, სიცოცხლის წურფრელისა და შენს თავისა.. და ამ ბო-
ლო დამქრობაზე მტრის მეომარი არა ყოფილა, რომ არ მეყვარე-
ბოდალ...

ანდროშაქვე. ავი მოთხარი: კარგად მხოლოდ იპას კლავენ,
იცი უფარობა.

ქექტორი. შენ იმას ვერ წარიშობდენ თუ ომის ყველა
ჩემი როგორ ცხალბუნება ჩემს უფრს, ვით სილერა კეთილშობი-
ლებისა. ცხენის ჰენება ღამით, აბრეშუმის შრილი და ტურქლის
ჩხარაზრთი, როცა შეიპარადეული პოლიტიკების რაზმი შენს კარავს
გაბნახუნება და ჩაუფლის, არწიფული შევიკლება, ჩახაფრებულ და
გახსულუ რაზმს თავზე რომ გადასული, ჩემთვის მართლაც მშევე-
ნიერი ზარის მხასავით რედა და მხიანებდა..

ანდროშაქვე. ამგერად ომის ზარმა ყალიბ ხმა გამოსცა?
ქექტორი. რა არის ამის მიზეზი? იქნებ ასაკის ბრალია?
ან იქნებ ამის მიზეზი უბრალოდ ჩემი ზელობისათვის ნიშნადობდა
დადლიობაა, რომელიც დაზგაბთან დურგანთაც ეფუძება ხო-
ლზე, ანა ხომ არ შემეპირება ხელები ამ დღით, როცა დავიხრებ,
რომ ჩემს მორინააღმდეგეს, ჩემი ხნის კაცს ვავსწორებოდ? მანამ-
დე ვის მოსაკლავდა იარაღ ამიპირავს, ჩემი მსგავსი არა ყო-
ფილა და არაფერი ჰქონია ჩემთან საერთო. იმ წუთს კი მე მუხლი
თითქოს სარკის წინაშე მოვიხარე. ეს მკვლელობა პატარა თორბ-
კველობას ჰგავდა. მე არ ვიცი, როგორ იქცევა ასეთ დღის დობ-
ბა, ზელიდან აგდებს შულმუნისა და საპირბებულს თუ მუხუა-
ბას განავარძობს. მე განვარტე. მაგრამ არ წუთიდან ჩემში შეწეა
ომის სრულყოფილი ხმოვანება. თითქოს მოჩვენებითი იყო ჩემს
ფარტე შეუბის ატურება. განგმირბლის მიწაზე დაცემა, ზოლო უფ-
რო მოვარბენითი, სასახლის დაქცევა. ომმა შემამჩნია, რომ მიეზ-
ხ-

და და აღარ მერიცხება. მოჩვენებითი მეგონა მომჯგერდებოდა
უყარბლოც კი, ან სადადე მიყვლი.

ანდროშაქვე. სხვისსათვის ომს ისევე წინააღმდეგობა ხმო-
ვანება ჰქონდა?

ქექტორი. სხვებიც ჩემს.ვით არიან. სამშობლოში ჩემ-
თი ერთად მომბრუნებულ ვარს ომი სძულს.

ანდროშაქვე. ამ წარს ლედი უფროსმენა აქვს.
ქექტორი. არა. შენ ვერ წარიშობდენ ამ ერთი საათის წინ,
ტრასა დახნახაზე ზარის რა წარილო შეშოყმითი. არ იყო ვარის.
კაცი, ამ ხნის გაგინებაზე მემზარება რომ არ შევისწროლა.
და ეს გრძნობა იმდენად ძლიერი იყო, რომ ქალბის კარიბჭე
შეშვალდა ვერ გეხდავლით და მის კიდელებთან გჭურფავსუდე და
ფენტლნი ვიდექით... აი, ერთადერთი პატავი, რომელიც ღირსე-
ული შეიპირებს შეტერვის მშვიობიანად ვარს შემეგრტუნენ შმო-
ბლოტ კალას, რომელზეც შენ მომბრუნებულებს კარი ფარობდა
გაულო.

ანდროშაქვე. იმას კი ვერ მიხვდი, რომ შენ უარსის სიც-
რევე იყო ომი თვით ტროპია, ქექტორი იგი კარბთან დაგვდათ.
დაბნეულობა მეწენა შენსედა და არა სიყვარული.

ქექტორი. რაზე ლმარაკობ?
ანდროშაქვე. განა არ იცი, პარისმა რომ ელენე მოიტა-
ცა?

ქექტორი. ეს-ეს არის მოთხრეს.. მერე რა მოხდა?
ანდროშაქვე. რა და, ბერბოტს მის დაბრუნებას მოითხო-
ვენ. მათი მალეშობილი დღეს ჩამოდის და თუ ელენე ვერ დაბი-
რუნეს, ომი ატუდება.

ქექტორი. რატომ ვერ უნდა დაიბრუნონ? მე თვითონ ვი-
ჯამ ამას.

ანდროშაქვე. პარის არასოდეს ამის თანახმა არ იქნე-
ბა.

ქექტორი. ახლვე დავეთანხმება. კასანდრა ახლვე აქ
მოიყვანს პარისს.

ანდროშაქვე. არ დათმობს. თქვენ რომ სახელსა და ღირ-
სებას ეძიებთ, იმის გამო იძულებული იქნება არ დათმოს. ანდა,
როგორც ის ამბობს, სიყვარული არ დაათმობინებს.

ქექტორი. ამას დაიწახავი! პრამიანა გეშუარე და თხოვე,
მიძიოლს და მომხმინოს... შენ კი გული დაიწერე. იმ ტროე-
ლებს, რომლებსაც უმოპიოთ და ომის თავი კიდევე აქვთ, არ უნდათ
ომი.

ანდროშაქვე. სხვებაც არიან კლდეც.
კასანდრა. აი, პარისიც მოვდა.
(ანდროშაქვე მიღის).

მიმოხმა სურათი

კასანდრა, ქექტორი, პარისი.
ქექტორი. გილოცავ, პარის. ჩვენი აქ არყოფნა კარგად
გამოგვიყენება.
პარისი. არც ისე ცუდად. მადლობელი ვარ.
ქექტორი. მერე? ელენეს გარშემო რა ამბავია?
პარისი. იცხვრე მეტად მომზობლავი ქალია. ასე არ არის,
კასანდრა?
კასანდრა. ა. საქმოდ მომზობლავი ქალია.
პარისი. დღეს ასე თავშეკავებული რატომ ხარ? გუშინ
იმაყავ ამბობდი, ძალიან ღამაში ქალი არიო.
კასანდრა. ღაბს. ძალიან ღამაში და საქმოდ მომზობლა-
ვი ქალია.
პარისი. ცქრიალა, შელის ნურსი არა ჰგავს?
კასანდრა. არა.
პარისი. შენ არ შეუბნებოდი. შეგისა ჰგავსო?
კასანდრა. შევეცი. მე შევეცი მერე ვნახე.
ქექტორი. თავი მომბრუნებოთ თქვენი შვილებითა და ნურე-
ბით! რა არის, ქალს სულ არ ჰგავს?

პარისი. იმ ჩვენს ქალებთან საერთო ნამდვილად არა აქვს არა.

ქასანდრა. ჩვენი ქალები მაინც როგორები არიან?
პარისი. შენაირები, ჩემო ძვირფასო დიაჯ, თავშეუკავებლობები.

ქასანდრა. შენი ბერძენი ქალი სიყვარულში თავშეკავებულა?

პარისი. უფრო დაუგდებ, როგორ ლაპარაკობენ ჩვენი უცოდველი ქალები... ძალიან კარგადაც მიმიხედ, რის თქმაც მინდოდა. მეორე აზრობა ქალები. წებოსანი გვიკარის, სულში გძირვებთან და ლაპარაკით შთანთქმის გაიპირებენ. როცა შიშვლდებიან, ასე გგონია, უფრო ჭრული ნაშობის იმპობიზაცია, რადგან იმათ სიმშველ უფრო ჭრულია, ვიდრე საშობლი. ამასთან თითქოს იმას ცდილობენ, რომ თავიანთ სხეულზე წასული ნოსკლები ჩვენს სხეულზე აღებულებდნენ ამა ახგებრები კიდევ. მოსკლდე, იმითიან ყოფნა სწორად რომ სატანჯველია. ეღენე კი, როცა ჩემს მკლავებშია მოწვეულებული, თითქოს მაშინაც როგორ არის ჩვენა.

შექტორი. რა სანეტრისია როგორ გგონია, ქასანდრა, ღირს იმისთვის, რომ პარისი ეღენე შორიდან უყვარდეს?
ქასანდრა. შორიდან. პარისი იმ ქალების სიახლოვე უყვარს, რომლებმაც იციან თავი შორს როგორ დაიჭირან.

პარისი. მის სიწორში მისი სიახლოვეა და ეს ღირს ყველგან?

შექტორი. როგორ მოიტაცე? მისი თანხმობით თუ ძალდატანებით?

პარისი. უფრო დამიად, შექტორი შენ ქალები ჩემზე უფრო იცი. ისინი მხოლოდ ძალდატანებით თანხმდებიან და შერე ხალხობით ასრულებენ.

შექტორი. ცხენზე იჯე? და იმის ფანჯრებთან ცხენმა ბეჯი იმეტი დატოვა, შემცდენის კვლია რომ არ წაშლილიყო?

პარისი. დაკითხვის აწარმოებ?

შექტორი. დიახ, ციკად, რომ ერთხელ მაინც სწორად მიპასურო. ბერძნული ოქაბი ან ბერძენია მიწა-წყალი რომ არ შეიღობას?

პარისი. წყალი შეეხებე იმან. ეღენე ზღვაში ბანაობდა...
ქასანდრა. ხო, ეღენე ზღვის ქაფმა შობა! სიცივე ვერნასათი ზღვის ქაფიდან აჩის შობილი.

შექტორი. სასახლის კვლებში შეურაცხყოფელი წარწერებით და ნახაბებით რომ არ შეგდახავს, როგორც ეს შენ გვეცია? პირში შენ ხომ არ მიხედვარ პირველმა ის სიტყვები მოტუებულ ქმარს, ახლა რომ ყველა ეუბნება?

პარისი. არა. შენელაბის ზღვის ნაპირთან მოშველი იღვა და ფეხის თითზე კიბორჩხალს იშორებდა. იგი ჩემს ნავს, მას რომ ასე სწრაფად შორდებოდა, ისე უყურებდა, როგორც ქარი წაღებულ თავის ხაშობლი.

შექტორი. განრისხებული იყო?

პარისი. მეფეს, რომელსაც ფხვზე კიბორჩხალს ჩაფრენიდა, სახეზე ნაჭრებზე არ გამოხატებოდა.

შექტორი. ამის მწახველი სხვა ვინ იყო?

პარისი. ჩემი მეზღვაურები.

შექტორი. ძალიან ყარგა?

პარისი. რატომ ძალიან ყარგა? ამით რის თქმა გსურს?

შექტორი. ძალიან ყარგა-მეთქი, ამიტომ ვიფიხრა, რომ გამოსწორებული არაფერი ჩავიგებოდა. რასაც ეღენე მოშველი უფიხრა, მისი არც საშობელი შეიღობებოდა და არც ნივთები. მხოლოდ მისი სახელია სახელდებული. მაგრამ ეს ანგარიშგასაწევი არ არის. ბერძენებს ყარგად ვიცნობ და დამერწმუნეთ, ასე ამხიდან ისინი ისეთი უღვივანა შექმნიან, რომ დიდხანს ექნებთ სამაყოლად. ამ მოთხრობილი იქნება მათი პატარა დედობელი თუ როგორ ჩავიდა ზღვაში. ხოლო რაბოღენიმე თვის შემდეგ მშვიდად როგორ ამოვიდა იმავ ზღვის სიღრმიდან და სახეზე თუ რა დღვაებრები უმაგოება ეფიხრა.

ქასანდრა. ან უმანკო გამოიმეტყველებას ჩვენ შევენარჩურენხ.

პარისი. შენ გგონია, რომ ეღენეს ისევ შენდლობის მოკავში?

შექტორი. შენგან არც ეღენე მოთხოვნი ამდენს და არც ის. ბერძენთა მალეშობილი გაკეთების აწას. იგი ეღენეს ზღვით უყან ისე გადაიყვანს, როგორც წულის მცენარეებს გადარგავენ ხო-

ლმე მინიშნულ ადგილზე. ეღენეს ამ სადამოსვე მალეშობილს მიუყვანდა.

პარისი. არ ვიცი, ხვდები თუ არა, რა უმგავსობებს მთავაზობს. ნეთუ შენ შეგიძლია დღეუბა, რომ მამაკაცი ეღენესთან კიდევ ერთი ამის გავაუბე უარს იტყვას?

ქასანდრა. ჩერ მიელი დღე წინ გაქვს. ბერძენებს ასე უფრო შეუარა.

შექტორი. ნუ გიუტობ, როგორღულს ვეცნობი. ქალთან ასე დაცილება. შენთვის ძირდას არ პრის.

პარისი. ჩემი პატარა ჰექტორ, პართოს ამბობ. აქამდე ქალთან დაცილება გულთან ახლო არ მიმიტანია. ქალთან დაცილებაში, თუღდ ძალიან გუივარებს კიდევ. ვის რაღე განსაკუთრებულ მოზებულდებას და ჩემზე უფრო კის გამოვიღია ვანსაზობიკორი ზვევარკონის შემდეგ ქალბის ქუჩებში მარტოდმარტო გასერინება, პირველად შემდეგებულა, ქერ კიდევ გულწრფელა უმანკელი ნერგები ქალს პატარა თავი, რომელღეუ მითრებულა და მომიზბეულა შევარტულს ტროლით დწიობლებული ცხვირი შევცაღა; განწრხლებლობას შევცაღელა ხშირ ნოქკამი ვანსაზობიკორი სიტყვების შემდეგ მოგებია ან ზლით მოვიკრე ქალის გულიანი კოსტის, — ისეთი სარბოვნებს ნარწინობინებს ხლოდე, რომ მზად ვარ, მხვერპლი შევწირა... წავაღ შენგან მხოლოდ ერთი არსება, მაგრამ ჰვევანა ყველა ხალხობი... ყველა ქალ შენთვის თითქოს თავიდან იხადება, სხვადა შენა. თავისუფლად ხარ, სავსე ღირსებით და ნინდისი არა შექვინის... დიახ, შენ მართალი ხარ, სიყვარულმა იცის სწავლება შელორების წუთებით და წუთებით განწრხლებას წუთებით... ამიტომ ეღენეს ვერასოდეს გავეყრები, რადგან მასთან შეერაფე ყველა სხვა ქალთან ვაგუარა და მათ ნაცულად ვანწრხოშილი თან ვისუფლებდი მომინება და სხვა მრავალ ღარბებში დაწრხლივია.

შექტორი. რის იმტობ, რომ ეღენეს არ უყვარხარ. შენი ნათქვამიც ამას დასტუბებს.

პარისი. რაც გინდა ისა სთქვა, მაგრამ ყოველგვარ სიყვარულს ეღენეს ჩემთან აფერია გულწრფლობა პირჩვენია.

შექტორი. ჩემთვის ეს მეტად საშუალოა. რადგან ეღენეს დატრელება მაინც მოკრევი.

პარისი. აქ შენ არა ხარ უფროსი.

შექტორი. შენზე მეტი ხნისა ვარ და უფროსიც მე უნდა ვიყო.

პარისი. იუჯი მეტი. ქერ კი მამამენია უფროსი და მეც ამას ვეფიჩობები.

შექტორი. სხვა მე არც არა მინდა რა თანამა ხარ, პრია-მოსის გადაწყვეტილებას დამეორილი?

პარისი. უთუოდ თანამა ვარ.

შექტორი. დაიფიხრე? რიგად დავიფიხრო?
ქასანდრა. ფრთხილად იუჯი, შექტორი ეღენეს პრიაშის ქუთა დაკარგინა და თავის ქალიშვილებს უფრო შეეღევა, ვიდრე ეღენეს.

შექტორი. არს ლაპარაკობ?

პარისი. რასაც ქასანდრა ამქრად დღევიანდღეუ ლაპარაკობს და არა ზგაოიდელზე, ვანსახლე, მართლს ამბობს.
ქასანდრა. პრიაშის ჩვენს ძმებს, ჩვენს ბიჭებს, მოვლს ჩვენს სავარჯულოს შეეღევა და ეღენეს კი ვერა. ჩვენს ბერეკაცებში ეღენეს სასაბო მცველებივით დასდევენ. გაიხდებ, ახლა მისი ასეთრინების დრია... ამის კვლდებზე მათ თეთრწვენიან თავებს დაუკვირდ... თითქოს წერები ჩამოსხმდარან და ყუარენენ.

შექტორი. კარგი სანახავა იქნება. თეთრი წვერები და გაწითლებული სახები.

ქასანდრა. დიახ. თავში სისხლი აწვევია, ახლა ეგენი სკანდროსის კარბიქისთან უნდა იდგენენ. უნდა აქმუ გამოარკვეული ჩაერ საიდანაც შეუიღის, არა! სკაიას კარბიქისთან დგანან, იქიდან ეღენეს ელოდებიან.

შექტორი. შენებეთ, თავები როგორ დახარეს, ასე წერობმა იციან, ცხვირწინ ვირთხა რომ ვაურბენ ხლოდე.

ქასანდრა. ეღენეს ჩაიარა...

პარისი. მართლა?

ქასანდრა. ქვემო ტრახასზე დაჯას, ფეხზე სანდალს ისწორებს და თან იმის ცდამია, მუხლი რომ გამოაჩინოს.

შექტორი. ძველ წარმოსადგენია. ტროლი ბერეკაცები ზე-მოლან დასუტრებენ.

ქასანდრა. არა, უფრო მოხერხებულები ქვეყიდან შემოიყვარებნ.

ის მისი შექმნილი ბი. მშვენიერებას დღეგრძელობაში
შექტორი. რას გაკვირია?

პარიზი. „მშვენიერებას დღეგრძელობაში“
ქასანდრა: მე მესმის მათი, დიდი დღე არ უწერიათ და
დღეგრძელობაზე იმითაც გაკვირია?

ის მისი შექმნილი ბი. ვერნას დღეგრძელობაში
შექტორი. ახლა რას გაკვირია?

ქასანდრა. „ვერნას დღეგრძელობაში“ რასან უბოლონი
არაინ, ისეთ სიტყვებს არ უნდა გაკვიროდნენ, ასო „რ“ რომ ურე-
თია... „ვერნას დღეგრძელობაში“, „მშვენიერებას დღეგრძელობაში“.
თავის უფროლი უფროლი ჰგონია. სინამდვილეში კი მხოლოდ შე-
ძლებისდაგვარად ხმახალა ჩიფიფებენ.

შექტორი. ვერნა რაღა შუაშია?

ქასანდრა. მათ ისე წარმოიდგინე, რომ რასან პარიზსა ვაშ-
ლი უშვავ ვერნას არგუნა, ვერნამ ელენეს თავი ჩვენ თითქოს
სწორედ ამიტომ გვიწყობდა.

შექტორი. ამ დღეს შენც კარგად მოიქეცი.
პარიზი. მართლაც რომ ზედგამოჭრილი უფროსი ძმა ხარ!

მეხუთე სურათი

იგივენი და ორი ბერიაკვი

პირველი ბერიაკვი. ქვემოდან უფრო უყთი ვხედავ-
დით...
შეორე ბერიაკვი. ხო, ძლიან კარგად შეეყურებ-
დით!

პირველი ბერიაკვი. მაგრამ ჰქედან უფრო კარგად გავა-
გონებთ. ახა ერთი, ორი და ხაში!

ორივენი ერთად ელენეს დღეგრძელობაში
შეორე ბერიაკვი. თვალს გვიწა შევაჯვლოთ და მივე-
სალოთ, მაგრამ ჩვენი ხნის კაცისთვის აწ საშინელი კიბებზე ზევით
და ქვევით გაუთავებელი სირბილი ძალიან დაწლულა.

პირველი ბერიაკვი. მოდი, ერთ დღეს შექმნილებით
მივესალოთ და შეორე დღეს კი მისი ცქერით დავცემები.

შეორე ბერიაკვი. გაწოწლდლი? ისე როგორ უნდა
დავადამო, ელენეს ერთხელ მიიცი თვალა რა! არ შევავლო დღეს
რა ვიხილოთ, ის მაინც გაიხსენე ერთი, ორი და ხაში!

ორივენი ერთად ელენეს დღეგრძელობაში
პირველი ბერიაკვი. ახლა კი ქვევით გავეშუროთ...
(ორივენი სირბილით თვალს მიეფარებან)

ქასანდრა. ხომ დანიხებ, შექტორი! მხოლოდ ის არის გასა-
ვრი, როგორ უძლებს ამას ათათი მთლილი ფილტვები.

შექტორი. შეუძლებელია, რომ მამჩვენეს ასე იქცეოდეს...
პარიზი. რას იტყვი, შექტორ, სანამ შიას გაიხაზებოდი,
ელენეს ერთხელ მაინც ხომ არ შევავლიდი თვალს?

შექტორი. ელენესთან არა მესაქმება რა... ო! მამჩემო,
მოგესალმები!

(ჩემოდის პრიაშისი ჰეპავებს, ანდროშექს, პოეტ დემოკოსისა
და სხვა ბერიაკვის თანხლებით. ჰეპავებს პატარა პოლქსენე მოკ-
ყავს)

მეექვსე სურათი

პრიაშისი, შეკაბე, ანდროშექ, ქასანდრა, შექტორი, პარიზი, დემო-
კოსი, პატარა პოლქსენე, შუბრდვი კი გეომეტრი და მსახურები.

პრიაშისი. რას ამბობდი?
შექტორი. მე ვამბობდი, რომ უნდა აეჩქარდეთ და ომის
კარბე უნდა ჩავეტოთ, ურდული გავუყაროთ და ბოქლოში ისე
დავადლო, რომ ბრუნეს კი ვერ გადმოფრინდეს!

პრიაშისი. წყნად, მე გვიჩი, ასე გრძელდ არ გიოქმებს,
დემოკოსი. ასე თქვა, ელენესთან არა მესაქმება ჩემთვის
პრიაშისი. გადაიხარ... (შექტორი დემოკოსისა) ხედავ?

შეკაბე. რა თქმა უნდა, ხედავს. ერთი მიზანია, განა არის
ვინმე რომ შესძლოს და ვერ დაიხანოს იგი მიოღს ქალაქში დაბი-
ჯებს.

დემოკოსი. ეს მშვენიერების ტრიუმფალური მსვლელობაა.
პრიაშისი. ხედავ თუ არა?
შექტორი. ვხედავ. რა მერე?

დემოკოსი. პრიაშისი იმას ვეუთხება, რასა ხედავო!
შექტორი. ახალგაზრდა ქალს ვხედავ, ფეხზე სანდალს ისწო-
რებს.

ქასანდრა. ფეხზე სანდალს აუჩქარებდა ისწორებს.
პარიზი. შიშველი წაშოვივან, არაფერი ეცვა. ეგ შენი
სანდალია. ცოტათი დიდი მოუვიდა.

ქასანდრა. პატარა ქალბის ყველაფერი დიდი მოსდით.
შექტორი. მე ვხედავ მომზობავ თქვიებს.

შეკაბე. ესეც იმას ხედავს. რასაც ყველაზე ხედავს.
პრიაშისი. ჩემო საცოდავო ბიჭო!

შექტორი. რაო?
დემოკოსი. პრიაშისმა შენზე თქვა: „ჩემო საცოდავო ბიჭო!“
პრიაშისი. არა, არ მეგონა თუ ტროილა ახალგაზრდები
აქამდე იყვნენ მისულნი.

შექტორი. სადამდე?
პრიაშისი. მშვენიერებას თუ ვეღარ ამჩნევდნენ,
დემოკოსი. რა გასაკვირა, სივარულსაც თუ ვეღარ შე-
მჩნივენ. ერთი სიტყვით, რეალობამდე არიან მისულბები ჩვენ, პიო-
ტები ამას რეალობას ვეძახით.

შექტორი. ტროილმა ბერიაკვიებმა მშვენიერებაც იციან და
სივარულიც?

შეკაბე. ეს ასეც უნდა იყოს. ვისაც უფარს და ვინც მშვე-
ნიერია, იმან არ იცის, სივარული რა არის.

შექტორი. მშვენიერება ჩვეულებრივი მოვლენაა. მამჩემო.
მაინცდამაინც ელენეზე არ მოგახსენებთ, მაგრამ სილაშაზე ყოვე-
ლი ქურის კონშულში გვხვდება.

პრიაშისი. შექტორ, არა ხარ გულწრფელი, განა ცხოვრებაში
შემოხვევარა არ გქონია, ქალსათვის შეგებულავს და მიმხვდარსარ,
რომ იგი სულაც არ არის ისეთი, როგორც გერქვინა, რომ იგი
ხორცსუნებელი განსახიერებაა ფიჭისა და გრძნობისა.

დემოკოსი. ისევე, როგორც დალი — სისხლისა.
შექტორი. იმისათვის არა, ვისაც ნამდვილი სისხლი უნახავს,
ეს-ეს არის ქვეყნის სისხლი ავიღე.

დემოკოსი. ეს სიმბოლოა თუშეა მეომარი ხარ, მაგრამ
სიმბოლოზე წარმოადგენა ალბათ მაინც უნდა გქონდეს! ნუთუ არ
შეგებედრიან ქალბი, რომლებიც შორიდანაც კი გონების, პრიაშ-
ნის და სინჯის განსახიერებად მოგჩვენებია?

შექტორი. როგორ არა,
დემოკოსი. მერე და როგორ მოქცეულხარ?

შექტორი. მივახლოვებოვარ და ყველაფერი გამჭრედა. ელენე
რის განსახიერებას წარმოადგენს?

დემოკოსი. ხომ გიბიხებს, მშვენიერების განსახიერებას
წარმოადგენსო.

შეკაბე. რასან ასეა, მალე ისევე ბერძნებს უყან მიგვარეთ,
თუ ვინდით, რომ მშვენიერების განსახიერებას კიდევ დიღხანს წარ-
მოადგენდეს. იგი ქერა ქალა.

დემოკოსი. ამ ქალბთან საუბარი შეუძლებელია!
შეკაბე. მაშ, ქალბზე ნუღარ დასარკობთ! თქვენ არც თა-
ვაიანები ხართ და არც პატრიოტები. ყოველ ხალხს თავის ეროვ-
ნულ სიმბოლოდ ქალი შეუვა, გინდა პაქუა იყოს და გინდა სქელ-
ტურიანი. მხოლოდ თქვენ ეძებთ ასეთი სიმბოლოს სხვაგან.

შექტორი. მამჩემო, მე და ჩემი ამხანაგები დაქანცულბები
დავბრუნდით. ქვეყნას სამარადისოდ მოვუტანეთ შვიდობა და
გესტრს, რომ ამითრიან ბედნიერება ცხოვრობო; ჩვენ ქალბს ისე
ყუვარდით, რომ შიში არა შეიძლება და შეილები გავაგვიჩინო.

დემოკოსი. ბრძნული პრინციპებია, მაგრამ არსილდეს ომს
ბავშვის გაჩენაში ხელი არ შეუშლია.

მეტორი. ე. ი. ერთი მითხარა, ელენეს გამოჩენამ ქალკი ასე როგორ შეცვალა? მითხარა, რა მოგვტანა და ამისთანა რა არის, რომ ბერძნების გადაიდგება ღირდეს?

მეტორი. ამას ყველა გეტყვის, და მეც შემშიძლია გითხარს.

მეტორი. აი, გეომეტრიკ მოვიდა!
 მეტორი. დიახ, მეც მოვიდა! ერთი წუთითაც არ იფიქროთ, რომ თითქოს გეომეტრიკმა ქალბის არ დასდევინა? ისინი თქვენს სხედოს ისეთე წომავენ, როგორც დედაჩემის ზედპარის. ვერ აცხროთ. როგორ იტანებინა გეომეტრიკი თუ მეტისმეტად უხეში კანი გვევთ და ისინებზე ნაოქბი უფკი გვეცდებოდა.. დღევანდელი გეომეტრიკი არც ტრასის მიდამოებში იუფენს კმეუფთავაინს. ბორცუებთან დაბლობის ბორცუებშირბეული ზახი მეტსმეტად რბილი ეჩვენებოდათ, მხოლოდ მაკრეყვისხა და მთების შემგარებულთ ზახს — უხეში, მაგრამ მას შემდეგ რაც ელენე ჩვენს შორისაა, პეუსე არსადა და გარყეულბობას აღარ არის მოკლდელთი. და რაც გეომეტრიათვის განსაკუთრებელი მნიშვნელობაა, სივრცისა და მოკლდობისათვის ამიერდინ მხოლოდ ერთი განკანონებლბა არსებობს — ელენე. ამიერიდან აღარ არსებობს ყველა ის სახლი, რომელიც აღამიანებმა სპარსის დასაქუფს. ცხედბა გამოიგონეს. აღარ არის სპარსი აღარც მეტრი, აღარ გვამა და აღარც ლეი. არსებობს მხოლოდ ელენეს ნაბიჯი. ელენეს მესაქელო, ძლიერება ელენეს შერობი და ხმისა, მისი ნაბიჯებით ვწრავთ ქარის სიძლიერებს. ის არის ჩვენი ბაროეტრიკი, ჩვენი ანემოეტრიკი აი, რას ამბობენ გეომეტრებნი!

მეტორი. ტარის ხე ილიტრს.

პრიაამოსი. ჩემო ძვირფასო შევილო, მხოლოდ ამ ბრბოს მოკლე თვალი და მიხვდები თუ ვინ არის ელენე, ის მათი ერთადერა. თხსა არის, იგი ციხე-სივარდის კედლებზე შენს მიერ დანახულ ამ თოტირწერიან ბერბიკაცებს, იმას, ვინც ქურდობდა, ვინც ქალბობით ვაჭრებდა, ვინც ცხოვრებდა არ გაუმართებია, არწმუნებია, რომ იგი ხულის სიღრმეში შეუფუნებელ მუდალ ქელს იხრდა მშვენიერბის წინაშე. მშვენიერბა რომ მათ გვერდით მუდალ ისე ყოფილიყო, როგორ ახლა ელენეა, ისინი არ გამარცხავდენ თავის მგობრბებს, არ გაუიღდენ თავის ქალიშვილებს, ღვიწროს არ გაფილწავდენ თავისი მშვეკიერბისა. ელენე მათი ცოდებების მონანიებდა, მათი შურისგება, მათი მომაკვლია.

მეტორი. ბერიკაცების მომავალი არ მინეტრესებს.
 მეტორი. ხო, მეტორი, მე პოტივ ვარ და ისე უნდა განხვარო, როგორც კოთბმა წარმოიღვიენ, ჩვენს ლეკსონში რომ არ იყოს სიტყვა „მშვენიერბა“! წარმოიღვიენ, რომ არ არსებობდეს სიტყვა „შუბარბა“!

მეტორი. უმაგისოდაც იოლად წყალბ. მე უფეე მოვიდვარ იოლად სიტყვა „ნეტარბა“! მხოლოდ ძალიდატენებით თუ შეზარბა.

მეტორი. ხო, რა თქმა უნდა, აღბათ სიტყვა „ავბორცობასა“! არ ზნარბად და გვერდელ უღლი?

მეტორი. თუ მაგ სიტყვის ზნარბება იმის ფხვად დამოკიდება, მირჩევიდა გვერდი ავუარო.

მეტორი. მაგრამ შენ ხომ იმის ფხვად დავიგბდა ისეთი მშვენიერბი სიტყვა, როგორიცაა „მამაქონა“!

მეტორი. ეგ სიტყვა მეტსმეტად ძვიარი ღაქდა.
 მეტორი. აღბათ სიტყვა „ღარბობაც“ ასევე ძვიარი ღაქდებობა?

პრიაამოსი. ჩემო შევილო, რაბოდ არ გინდა, რომ ჩვენს სიტყვა შეისწინო?

მეტორი. ძალიან კარგად მეჩმის თქვენი. ამ აღბადბდით გინდათ გვაიძულოთ, რომ თითქოს სილბაჰისათვის, სინამდილეში კი ერთი ქალისათვის ვიბრძოლოთ.

პრიაამოსი. მერე და, რა, მხოლოდ ერთი ქალისათვის არ იბრძობდები?

მეტორი. ნამდილედა არა!

მეტორი. და სრულებით მართალიც იქნებოდი.
 კანადარა. მხოლოდ ერთი ქალი რომ იყოს საბრძოლველი! ისინი ბებრენ არიან.

მეტორი. განა ანდრომაქეს დასაბრუნებულად არ იბრძობდები?

მეტორი. მე და ანდრომაქე უფეე შეთანხმებულბი ვართ. რა საღდებულბ გუბობთ დავაღწით თავი ტყეობას და მერე ისევ ისევ როგორ შევუარებოთ ერთმანებ.

მეტორი. მართლაც კი, არსადაინ იმდებს ნატამალიც რომ აღარ იყო?

მეტორი. მაგ შემბხებეაზე კი...
 მეტორი. შენ ამათ ნიღბის კარგად ახადე, მეტორი, ერთი ქალისათვის ამირბენ ბრძოლის გამართვის ასეთია უღწონთა სივარული.

მეტორი. შენი აზრით, ძალიან ძვიარი ღაქდბა?
 მეტორი. დიახ, ის ამათ უნდა!

მეტორი. ნება მომეცი, რომ არ დავიანებო. ამ სქესს ეუფთბის დღედაქმბი და რადგან დავაღებულბ ვარ, მის უღლის წარმომაღლებლაც კი პატავს ვეცა!

მეტორი. ვიცი, ვიცი, მათთვის ბებრი პატავი გვიცა...
 (ატბეილო კამათბე შემოსწრებელი მოსამსახურებბი ავისცილდებია)

პრიაამოსი. მეკებთ ჩემო ქალიშვილებო! რა დროს დღედაცუბრი ბუნეაია ქალბის საბუო დღეს იბის ფიტრბა, ქალბის ბეღიბლი ერთ-ერთი თქვენანის გამო მრწუნვ არ დავიოდოსო და თქვენ კი თანა დრბესბაუფლებლბ გვინათა!

მეტორი. მხოლოდ ერთს — უსამართლობას შეუდობა შეუძლებს ქალს დრბესბა.

მეტორი. რაოდენ საწყენია, როცა რწმუნდები, რომ ქალბმა ყველზე ნაქლებად იციან თუ ქალი რა არის.

მეტორი. და მსახუბრი ქალი. (თან მიღის) იოლად.
 მეტორი. ქალბმა ეგ მშვენიერად იციან. მე ბებუბით, ქალი რა არის.

მეტორი. არ ათქმევინო, პრიაამოს. ვინ იცის, თავბი რა მოუვად და რას იტყვიან.

პრიაამოსი. სპარსისთა თქვენან მხოლოდ ერთზე შევანერო ფიტრი, ჩემო ძვირფასო, რომ მიხვდებ, ქალი რა არის.

მეტორი. უფრავდებს ყოფლისა, ქალი წყაროა ჩვენი ძლიერბისა. შენ ეს კარგად მოგვხსენება, მეტორი, მეომარი ქალს სურათს თუ თნ არ ატარებს, არფრბის მავნისი არ არის.

მეტორი. ქალი წყაროა თქვენი სიბაჰისა, დიახ.
 მეტორი. და თქვენი მავიერბისა.

მეტორი. ქალი უნადრეკე განხებრება მრეყიბობას და სუბინებობას, ქალს ის სძლებს, რაც ძებნია და იბის აღმერბებს, რაც უნახია და იოლია.

მეტორი. ძვირფასო ანდრომაქე!

მეტორი. მეტისმეტად მარტივად არის ნაიქვამი. ორმუცდათი წელიწადია ქალი ვარ და აქამდე ჭერ კიდევ ვერ მიმხვდარვარ, რას წარმოვადგენ.

მეტორი. მეორედც ერთი, ქალი ამის თანახმა არის თუ არის, იგი მაინც ერთადერთი კოლბა, რომელსაც კაცი მამაციობისათვის იმხებურბებს... რომელ ჭარბსაცაც გინდათ ჭკობით, კაცის მოკლეა ქალის დამხებობის ნიშნება.

მეტორი. ქალს მხადლი უფარს, ზედაცემული. მეტრირი რომ მხადლი უფოდილივარ ზედაცემული, იქნებ ასევე ან კიდევ უფრო მეტადაც შევარბოდა.

პრიაამოსი. ღრმად ნუ შესტობავ. ანდრომაქე, რასაც ამტკიცებ, იმის საიბისპირობო გამოგვიდებს.

მეტორი. მსუბუგია იტყუებია.
 მეტორი. ცხოვრებში ქალი რომ კაცისათვის ერთბულბბა და სწინდებდა, ამაზე არაფერი ვეცა?

მეტორი. ქალი. იო ღაქდა!

მეტორი. რაო, რაო თქვე?

მეტორი. ქალი. იო ღაქდა-მეოქი! რაც ვიფიქრებ, ისა ვიქცი.

მეტორი. ეგი ამტრებებს თავის სათამაშობებს; თავის თორბებს აქუფატბებულ ცხელ წყალში თავებს აუფიენებს.

მეტორი. რაც უფრო ბებრდებით ქალბბი, მით უფრო ვრწმუნდები, რომ მამაკაცები ფარისცელები, ბაქებბი და პირუტყვბბი არიან, მამაკაცები კი, რაც უფრო ბებრდებარ, მით უფრო სრულქმინილი ვიგონივარ და ის ქურტლის მრეყავი ქალს კი, რომლისც იოდესდაც კუბუბში მიმწყადილი, თქვენს მოგონებებში უმშვენიერეს ქმინებლბად ვაღაქციებ ხოლმე.

პრია მისი ჩემთვის თუ ვიღაცათა?
 ჭკუაზე მხოლოდ შენთან, მაგრამ ასევე ზინე;
 დემოკოსი განა ანდრეჟე კი დალიტება ჰქვარას?
 ჭკუაზე ანდრეჟის თავი დაწებე. დედუკაციის საქმე არა მისი საქმეა.

ანდრეჟე ჰქვარას რომ ჩემი ქმარი არ იყოს, მე იმას მასთან ვუღალავდები. იგი რომ სწავლიდ დაწვრილებული მეთევ- ჯე იყოს, სიბრძნის გვიანობებში იმის ჭკუაზე ხანსწვრიბთან და წყალმცურავებთან სარეცელზე გვირდით მივუწვებობი და ბუმს გაუწვრილებ.

მაგარა პოლიკსენე, დაშლამობით თვალმდებარეული წევს, მაგრამ არა ხანსწვრივ.

ჭკუაზე (პოლიკსენეს) ნუ მიედ-მოედები: არა უბედულ რგებას! ანაგა გავდებო-მეთქი.

მაგარა პოლიკსენე, მაშაყაცე უარესი არა არის რა, მაგრამ თი, ის კი!

დემოკოსის იმაზე უფრო არა არის, როცა ქალი ვეღვარებოდა, მით უფრო მისთვის თუ თავის ღირსებაც სძულს და თავის თავით თუ იგი უძღვრია შეინარჩუნოს ის იდეალური ფორმა, რომელიც მას ამაყვებს და სულიერ სიტყვებს ნატებს, მაშინ ჩვენ უნდა დაე- ეხებინარო.

მაგარა პოლიკსენე, იმ ჩემის რა კარგი კალაობაა! პარისი. ქალბის მხოლოდ ერთი რამ ავიწყლებდა, რომ ისინი ეგვიანები არ არიან.

პარია მისი ჩემი ძვირფასო ქალიშვილებო, თქვენი გულისწვრივ- მა იმის ნიშნობა, რომ ჩვენ მართლები ვართ. განა იმაზე მეტი წუ- ლდობლობა არსებობს, თქვენ რომ მაშინ აწვებდებოდით, როცა საქმე ეხება მშვიდობის, რომელიც გვიანობით მოდუნებულ, უსაყურ და გაღარბებულ ქმრებს, მაშინ, როცა ომი იმით ნაწილად მაშაყაცედ დადგომოვით ხოლმე...

დემოკოსის გმობრება...

ჭკუაზე ჩვენთვის ნაცნობია ეს ლექსიკონი. მაშაყაცე ომის დროს გმობრების ეძიან. სიმაჟიას მას იქნებ არც არავფრო ემბებო- რა, მაგრამ სულერთია, ის ნაინე გმობრა, თუნდაც ბრძოლის ველი- დან გაბრძობს.

ანდრეჟე ჭკუაზე, მაშაყაცე, გემუდარებით. გულში ქალისხილ მგობრადი გრძნობის ნატაგაო მანცე თუ გაქით უგრჩელობა, უ- რი დაშლადე და გათვრება, რასაც კბუთით მთლი კვეთის ქალე- ბის სახლები. დავტრადე ჩვენი ქმრები იმნარება, როგორცღუც ისინი არიან, რომ შეინარჩუნონ თავიანთი მქვეყარება და სიმაჟი- ცეობითება გარეშო ურცხვა წარბაქი უსული თუ სულიერი გა- სწვრივით მორაობის სულიერება რა იქნება ეს — პარეშობა თუ ნადირი და სანა იქნებთან მგლები, საიღობები, ვეფხვები, მაშაყაცე მუდამ ეყოლება ადამიანის შვილებე უფრო ღირსეული მეტროსე და მონიწიანდდებე უზარმაზარი ფრინველი, რომელიც თავს დავტ- რაილებს, კურდღლებს, რომლის ნებნახუ ჩვენს ქალბით მანისხაგან ვერ ვარჩებო, ჩვენი ქმრების მაგვლე თვალს უფრო იზიდავს, ვიდ- რე სხვა სამიწზე, ვიდრე რაინის პარეანტი დავაფრთხილებ მტრის მე- დრე. როცა ეს რიზბან არაწივის მოკლავს უფსკრულს, გული მაღლიერების გრძნობით ამსება, მე ვიციდი, რომ იგი ჰქვარასის ნაცვალად ველებობა. რატომ გინათ, რომ ჰქვარასი სხვათა სიყვი- ლის სავსურით შევიანარებო?

პარია მისი. მე ვე ვი მინდა, ჩემი ძვირფასო, მაგრამ იგი თუ არა, თქვენ ქალბე რატომ ხარა ასეთი მჭვნიერებით და ასეთი მო- აცები? იმბობ, რომ თქვენი ქმრები, თქვენი მამები და წინარებები შემობრები იყვნენ. ისინი რომ სამხედრო საქმეში წელმოწვევებლები ყოფილიყვნენ და არა სცოდნობენ, რომ ის უღიბოები და სული- ერული საქმის, რასაც ცხოვრების ვეგობი, ზოგჯერ ავისწვრებენ და არს ანებებს სწრაფედ ის ზოღრე, რასაც ეს ცხოვრებისადი და- ნაინებით გრძნობენ, მაშინ, დამტრწვნიეთ, პირველნი ომს სინაღლით რქვენ მოითხოვდით. უეცადებისავე მხოლოდ და მხოლოდ ერთი გზა არის — უნდა დაიფრუო, რომ მოკვდები ხარ.

ანდრეჟე ჭკუაზე, ო, რა თქმა უნდა, მაშა, ძვირფასო, ეს თქვენ კარგად მოგხსენებიათ ომში სწორედ გულადები იღუბებთან სიყ- ვალბე კაცი მხოლოდ დღი შემთხვევისა და დღი იმნარებას სიყ- ვალბით თუ გაღარბობდა. განსცხვების წინაშე ერთხელ მანცე უნ- და დახარო თავი ან ერთხელ მანცე უნდა მოიყარო მუხლი. ცრამე- ფულურ თავქვემ სახეიმიდ მხოლოდ ის ქარისკაცები მოიპატივნენ,

რომლებიც სიყვილის გამოქცენენ. როგორ უნდა მოიხვედოს ქვეყ- ნამ ღირსება და ღმირება, როცა ერთხელ სწრაფს და მეორხადე- რა პარია მისი ჩემი შვილი, პირველად გამოჩინელი სილარე- ერის შუბლზე გაველებული პირველი ნაოქია.

ანდრეჟე ჭკუაზე. ეველაზე დღი სილარე არ არის? ეველად დაჩრად ჩავგვიდებ და მშვიდობა შეინარჩუნო თუ მხოლოდ შენს იფაშლით იყო ღლარია და ომის მოთავსება გამოიხადე?

დემოკოსი. ღლარია ის არის, ვინც ეველა სხვა სიყვილის სამშობლოსთვის სიყვილს არ ამკობინებს.

ჭკუაზე. პირველი შემთხვევას ხელთან არ გაუწვებ, რომ არ მოგაყვილო...

ანდრეჟე ჭკუაზე. მუდამ სამშობლოსთვის კვებთან თუცი ისე ცხვრებო, რომ მისი ღირსება ხარ, საქმიანი ხარ და პრემი- ნიდანაც ასევე ღირსეულად მიდისხარ. დახოცილები ვერ მოისვენე- ბენ მიწაში, პარიაში, ისინი მიწაში იმბობენ კი არ ჩანიათ, რომ სიშუ- ველ და საშუალო განსავლებებში ჰპოვონ. ისინი არც მოკლდ- იყვიან და არც ფრთხლად. როცა მიწაში კაცის ჩონჩხს აწვებდებიან, გვირდით მას მუდამ ხმალი უღუდს. ის არის მიწის ძვალი, უნაყოფო ძვალი. ის არის ზეოზარია.

ჭკუაზე. რაზან ასე, მაშინ მხოლოდ ბერეცები ყოფილან შემბობენ. დე. იყენენ. უკლები კვეყანა სიჭაბუხის ქვეყანაა. ქვე- ყანა ისმაბა თუ სიჭაბუხე მოსიხა.

დემოკოსი. თავი მომაშობრეთ თქვენი ქაბუებით. ოცდა- ათი წლის შემდეგ ისინიც მოხუცები იქნებიან.

ქასანდრა. არ არის მართალი.

ჭკუაზე. არ არის მართალი როცა კაცი ორმოცი წლის ასაკს მიადღებს, მას მოხუცები ეცლიან და ის კი ქრება. იმ კაცსა და დღევანდელ მოხუცს შორის მხოლოდ რაღაც შორეული მსგავსება და არსებობს. ერთი არ აგრძელებს მეორეს.

დემოკოსი. ჩემს დიდებს არ ექნება დასარსული, ჭკუაზე. ჭკუაზე. მართალია, შენს დიდებსა და შენს რეგაბრებს...

(მსახერი ქალბით ისე გადაიკისკისებენ)

ჰქვარასი. ეველაფერი გვეუბრება და ხსას კარ იღებ, პარ- ისი. ნუთუ ფიქრადე არ გინდა მოგიადებს, რომ შენი სპაიჭურო თოვანდასავალი მსხვირალად გაიყო და მრავალწინა შეუღლს და ხოცავალებს გადაგვარჩინო?

პარისი. რა გინდა, რომ ვიასახუხო? რაც მე შემეძობება, იმას საერთაშორისის სასეთი აქვს.

ჰქვარასი. ნამდილად გიყვარს ელენე, პარის? ქასანდრა. ორივენი სიყვარულით სიმბოლოს წარმოადე- ვენ, არც არის სავალდებულო რომ ერთმანეთი უყვარებოდ.

პარისი. მე ვადადებოდი ელენეს.

ქასანდრა. (ტრასისი კიდესთან) აი, ელენეც ვარჩებო.

ჰქვარასი. რომ დავითანბმო და ხოზალაზე დასვა, წინააღ- მდეობი იქნებოდა?

პარისი. არა, არა ვიქნები.

ჰქვარასი. მაშაყაცე, თუკი ელენე თანახმა იქნება, რომ საბ- ტრძნებშითი გაემჯარებოს. მისი ძალით დავებებს ცდებოდა?

პარია მისი. ტუთილად რატომ ვიღაპარაყოთ იმაზე, რაც შე- უღებლობა?

ჭკუაზე. რატომ არის შეუღლებოდა? თუკი ქალბით იმის მე- თოხლად მანცე წარმოდგენენ, რასაც თქვენ იმაზევე ფიქრობთ, ელენე თავისით წავა.

პარისი. მაშაყაცე, ახლა მეც ამას გვეუდრებოთ. ხომ ხედავთ და ხომ გვეუდრებთ, მთელი მეფის საკვარეულო, როგორც კი სა- ქმე ბუნების ეხება, მაშინვე დღევანდლების, მთლების, მაშაჟილე- ბის ბრძობე, ბურჯავლის რჩეულ ელდადე დამპყვეთა ხოლმე და ამ მრავალრიცხოვან ოქანში არავფრო იმაზე დამაშვირებელი, ვიდ- რე როლი შემაცადენელი შევილას. მომალე მაგათმა ქარაგებებმა, თა- ნახმა ვარ, მთელი ჰქვარასის გამოწვება.

დემოკოსი. ელენე მხოლოდ შენი არ არის, პარის. იგი მთელს ქალბს, მთელს ქვეყანას ეკუთვით.

გემოცერა. იგი ჩვენი პეიჯავის შემადგენელი ნაწილია.

ჭკუაზე. გაჩნდებ, გემოცერა.

ქასანდრა. აი, ისიც, ელენე აქეთ მოიღოს!

ჰქვარასი. მაშაყაცე, გემუდარებო... მომეცით საშუალება, რომ ერთხელ შევხვე ცვალო. ეგშია? ზეიწაზე ვკვირბობენ. დავაყოფო და მერე ჩვენც გემუდარებო.

პარია მისი. შენ ნამდილად თანახმა ხარ, პარის?

პ არ ის ი. გუფუცებთ.

პ არ ის ი. ასე იყოს. წაივდეთ, შეიღებო. წაივდეთ, ომის კარიბჭეს დახვდეთ.

კ ა ს ა ნ დ რ ა. სასოდავი კარიბჭე. მისასურად უფრო მეტი ზეთი სჭირდება, ვიდრე გასაბლად.

(პარიზოსი და მისი ამაღა მიდიან, დემოკოსი რჩება).

ჰ ე ტ ო რ ი. შენ რაღას ელოდები?

დ ე მ ო კ ო ს ი. შთაგონებას.

ჰ ე ტ ო რ ი. რასაა?

დ ე მ ო კ ო ს ი. მაშინვე, როგორც კი ელენე გამოჩნდება, შთაგონება მუფუცდება ხოლმე. შევიშლები, ბუტბუტს ვიწყებ, ვთხზავ. ღმერთო, აი, ისიქ!

(ხმაშალა კიბუხლოს).

ო. ელენე, მშვენიერო,
შენ ვინ უნდა შეგეძაროს,
შენ ღმერთების წყალობა ხარ,
ვერ დავუფოხოთ მენელაოსს!

ჰ ე ტ ო რ ი. შენი ლექსის სტრაქიონების ბოლო სიტყვები კაცს თავის ქალზე უროსავით ეცემა.
დ ე მ ო კ ო ს ი. ჩემი მოგონილია. ახლა კიდევ უფრო განსაცვიფრებელს მოგასწავნივს. უფრო დაზვიად.

ახლოს მიდი, ჰეტორია,
აქ პირველი არის კაცო,
შენ სინაზით მართალი ხარ,
ის კი ცდება სიმაჰაცო...

ჰ ე ტ ო რ ი. წაიდი!

დ ე მ ო კ ო ს ი. ასე რატომ მიყურებ? თითქოს პოეზიაც ისე გეწარბოდეს, როგორც ომი გეწარბებდა.

ჰ ე ტ ო რ ი. წაიდი-შეთქი! ეგენი ორნი ღვიძლი დანი არიან.

(პოეტო თვალს წიფვარება).

კ ა ს ა ნ დ რ ა. (გამოაცხადებს) ელენე!

მეშვიდე სურათი

ელენე, პარისი, ჰეტორი.

პ არ ის ი. ელენე, ძვირფასო, ეს ჰეტორია. ჰეტორის გეგმა აქვს მოფიქრებული, მარტივი გეგმა, შენ რომ გეხება. ბერძნებთან უნდა რომ დაგაბრუნოს და დაგიმტკიცოს, რომ მე არ გიყვარვარ... მითხარო, სანამ თქვენ ორს მართოდ დადგოვებდეთ, რომ გიყვარვარ... ისე მითხარო, როგორც ფიქრობ.

ე ლ ე ნ ე. მე შენ გაღმერთებ, ძვირფასო.

პ არ ის ი. თქვი, რომ ის ტალღა, რომელმაც საბერძნეთიდან გამოგიტაცა, მშვენიერი იყო.

ე ლ ე ნ ე. მშვენიერზე მშვენიერი ტალღა იყო!.. მაგრამ ტალღა სად დანახვ. ზღვა ისე მშვიდი იყო...

პ არ ის ი. მითხარო, რომ გძულს მენელაოსი.

ე ლ ე ნ ე. მენელაოსი? მე მძულს მენელაოსი.

პ არ ის ი. უველაფერი ჩერ არ გითქვამს... შე საბერძნეთში არასოდეს დავბრუნდები-თქო, გაიმორც.

ე ლ ე ნ ე. შენ საბერძნეთში არასოდეს დაბრუნდები.

პ არ ის ი. არა, ახლა ჩემზე არ არის ლაპარაკი.

ე ლ ე ნ ე. ხო, რა თქმა უნდა! რა სულელი ვარ... მე საბერძნეთში არასოდეს დავბრუნდები.

პ არ ის ი. მე ხომ არ მიოქმეივნივს, თავისი პირითა თქვა... ახლა შენი ჭერია.

(მიღის).

ელენე, ჰეტორი.

ჰ ე ტ ო რ ი. მშვენიერია საბერძნეთი?

ე ლ ე ნ ე. პარისს მშვენიერი მოეჩვენა.

ჰ ე ტ ო რ ი. მე გეკითხებით, უელენეო! საბერძნეთი მშვენიერი თუ არის-შეთქი?

ე ლ ე ნ ე. ელენეს გამო მადლობას გიხდით.

ჰ ე ტ ო რ ი. რახან საუბარი საბერძნეთზე ჩამოვარდა, მაინც როგორია საბერძნეთი?

ე ლ ე ნ ე. იქ ბევრი მუფუცა და კიდევ ბევრი თხა არის, მარმარილოს ბორცვებზე მიმოვადუნდო.

ჰ ე ტ ო რ ი. თუ მუფუცები ოქროთი არიან შემკულინი, ხოლო თხები ანგორულები არიან, წმის ამოსვლისას კარგი სანახავი იქნება.

ე ლ ე ნ ე. მე გვიან ვდებობ.

ჰ ე ტ ო რ ი. ღმერთები? დღერთებაც ბევრნი არიან? პარისი ამბობს, იპათგან ცა ფუფუფუბუბო და ქალღმერთებს ყველგან ფეხები აქვთ გაღმყოფილებო.

ე ლ ე ნ ე. პარისი მუღამ ცვიტარპრებილი დაღის. დაუნახავი არ დარჩებოდა.

ჰ ე ტ ო რ ი. თქვენ ვერ დაინახეთ?

ე ლ ე ნ ე. მე უნოკო ვარ. აქამდე ზღვაში ერთი თვეზეც არ შემიძნევიდა. რომ დავბრუნდები, ერთი უნდა კარგად დავაკვირდ.

ჰ ე ტ ო რ ი. პარისს ახლა არ უთხარით, საბერძნეთში არასოდეს დავბრუნდებიო?

ე ლ ე ნ ე. შეგევედრა, ასე თქვიო. მიყვარს, როცა პარისს ვემორჩილები.

ჰ ე ტ ო რ ი. მიგხვდი. ისევე, როგორც მენელაოსს. გძულს მენელაოსი?

ე ლ ე ნ ე. რატომ უნდა მძულდეს?

ჰ ე ტ ო რ ი. მხოლოდ ერთი გარემოების გამო. ძალიან დიდხანს ცხოვრობდით ერთი მეორის გვერდით.

ე ლ ე ნ ე. მენელაოსთან? ო! არა! სინამდვილეში მე იგი არასოდეს დამინახავს, პირიქით.

ჰ ე ტ ო რ ი. თქვენი ქმარი?

ე ლ ე ნ ე. ცალკეულ საგნებსა და ადამიანებს ჩემთვის სხვადასხვა ფერი აქვთ: მე მათ კარგად ვარჩევ. მჭერა მათი. მენელაოსი კი კარგად არასოდეს დამინახავს.

ჰ ე ტ ო რ ი. ხომ, მაგრამ ის ალბათ ძალიან ახლოს მოდიოდა თქვენთან.

ე ლ ე ნ ე. დაიბ, ხელითაც შემეძლო რომ შევხებოდი. და მაინც დაბეჯითებით ვერ ვიტყვი, ვტყდავდი-შეთქი.

ჰ ე ტ ო რ ი. ამბობენ, რომ გვერდიდან არასოდეს გშორდებოდითო.

ე ლ ე ნ ე. ალბათ. იმის გვერდით ისე ჩამვილია, რომ ისიც ნამევი შემეძნევიდა, ნამდვილად ის იყო თუ არა.

ჰ ე ტ ო რ ი. პარისს? პარისს კარგად ხედავდით?

ე ლ ე ნ ე. დაიბ, იგი რელიეფურად იყო გამოკვეთილი ცის ფონზე და მიწაზეც.

ჰ ე ტ ო რ ი. ახლაც ისევე ასე ხედავთ? შეხედეთ, აი, იქა ღდას, კედლებს იუღუღებ.

ე ლ ე ნ ე. ნამდვილად ის არის? დარწმუნებული ბრძანდებით?

ჰ ე ტ ო რ ი. ის არის, თქვენ გელოდებით.

ე ლ ე ნ ე. უფურც ერთი! ახლა ისე ნათლად ვერ ვხედავ!

ჰ ე ტ ო რ ი. კედელი ახლახან შეათორეს, შეხედეთ მის პიროფს!

ე ლ ე ნ ე. რა უცნაურია, თქვენ ვინც გელოდებით, ისე არ არის ხოლმე შესაძნევი, როგორც ის, ვისაც თქვენ ელოდებით! ჰეტორი. დარწმუნებული ბრძანდებით, რომ პარისს უყვარხართ?

ელენე. სხვების გრძობებში მინდვამინე არ მიყვარს გარკვევა. ხელფებს მიზარავენ. ეს იმას ჰგავს, კარის თამაშში მოწინააღმდეგის კარში რომ იუბრები. უფოდ წაივებ.

შექტორი. თქვენ? თქვენ გიყვარს პარისი?

ელენე. ჩემს გრძობებში გარკვევა კიდევ უფრო ნაყლებად მიყვარს.

შექტორი. კეთილი და პატიოსანი აი, თქვენ ეს-ეს არის პარისის ელარსებობით, იმას ახლახან თქვენს მკლავებზე ძინა, თქვენ ჭერ კიდევ პარისის სუნთქვით და ხსენებ ხართ პარისით, — რაზე ფიქრობთ ამ დროს?

ელენე. ჩემი როლი ამოჭრულია, დავ ქვეყანა იფიქროს ჩემს მავარს. ამას იგი ჩემზე უფრო გააკეთებს.

შექტორი. განცდილი ნეტარებით სხვას უფრო ეთვისებით თუ თქვენს თავს?

ელენე. სხვები რომ განიცდიან, მე მხოლოდ ის ნეტარება ვიცი. და ეს უფრო მაშობრებს იმას...

შექტორი. ეს სხვები პარისაშივე ბევრნი იყვნენ?

ელენე. იყვნენ ზოგიერთები.

შექტორი. და ამის შემდეგ კიდევ იქნებიან, ასე არ არის? როგორც კარგად იცით... როგორც ჩანს, კიდევ არ ზეწოდა პარისი, ელენე, თქვენ მამაკაცები გიყვარს?

ელენე. ხო, მე არ მძულან ისინი. დღივი საპრონითი მათი ხმარება ძალიან მისაძინებელი. მერე თითქოს უფრო წმინდა ვარ ხოლმე..

შექტორი. ახ, კასანდრა! კასანდრა!

მისხარ სურათი

ელენე, კასანდრა, შექტორი.

კასანდრა. რა იყო?

შექტორი. ნუ მაიცნებ. შეგითხვები შეითხვებმა იცინა.

კასანდრა. რატომ მესახები?

შექტორი. კასანდრა, ელენე ამ საღამოს მალეფსბროლს საბერძნეთში წააყვები.

ელენე. მე, რაზეს იგონებ?

შექტორი. ახლა არ მოთხარით, პარისი არც მინდვამინეც მიყვარსო?

ელენე. თქვენ თქვენებურად გაივით ჩემი ნოთქვაში. თუვეთ თუკი თქვენ ასე გსურს...

შექტორი. მე მხოლოდ ავტორის სიტყვები მომაქვს ციტატებად. ასე არა თქვით, მამაკაცების ხმარება დღივი საპრონითი ძალიან მიყვარსო?

ელენე. დიახ, ამ დროებელივით, თუკი ეს შედარება უფრო მოგწონებოდა. მერედა რა?

შექტორი. მამ, უფრომინე არა იცით, რა აბრჩიოთ — დაბრუნება საბერძნეთში, რომელიც თქვენთვის არასახსურებელი სულაც არ არის, თუ ისეთი სახარელი კატასტროფა, რასაც იმა წარმოადგენს?

ელენე. სულ არ გესმით ჩემი, შექტორ. მე ჩემს არჩევანში არა ვუფრომინე. რა ადვილი იქნებოდა კაცობის რომ გვეთქვა: ამას გვაკეთებ ამ იმას და მერე ნათქვამი საქმეზე გვეყვია. თქვენ ქმარტყით, რომ სუსტი ვარ და აღტყვებში მოხვდით. მამაკაცი კალს სისუსტეს რომ მიუხვდება, იმ ზონდარტს ჰგავს, შუადღის ანაჩაქვაში ცივ წყაროს რომ მიადგენს და წუთრივად იღვავს. მაგრამ ის არ იფიქროთ, ქალბებში ყველაზე სუსტი ქალი დავარწმუნეო. თქვენ მომავალი დაარწმუნეთ. ბავშვების ბედობლობი მათი მეურვეობით არა წარდება.

შექტორი. ბერძნებისათვის დაზახასათებულ წვრილმანებას და სინატოფში აგრერიბად ვერ ვერკვევა.

ელენე. ეს სინატოფე და წვრილმანები კი არ არის, ურჩხულები და პირფობები.

შექტორი. რა გადაწყვეტით, მიმეზავრებით თუ არა?

ელენე. ნუ მაჩქარებ... მე მოვლენებისაც ვი ვირჩევ... როგორც გიორგი ნოტივბას და მამაკაცებს. იმაზე შევარებთ ხოლმე ჩემს არჩევანს, რაც ჩემთვის ბუნდობლივად არ არის და რასაც გარკვევით ვხედავ.

შექტორი. ვიცი, თქვენ მოთხარით, ნათელი ფერებით რასაც ვხედავო. თქვენს თავს რამდენიმე დღის შემდეგ მენდობის სახასხულო დაბრუნებას ხომ ვერ ხედავთ?

ელენე. ვერა, გაქრებოდა.

შექტორი. თქვენს უკან დასაბრუნებლად თქვენი ქმრის მხარეწინად ფერის ტრანსპარანტი შემოსვაც შეიძლება.

ელენე. ჩემთვის უფრო საინოიდ იმას ყველაზე მიდობრული ტრანსპარანტი ვერ გავხდები.

შექტორი. აი, შენი მებტოქე, კასანდრა. მომავლას გამოცნობას ანაც ვიცი.

ელენე. მე მომავლის გამოცნობა არ ვიცი. მაგრამ მოზავლდში ზოგ სურათის ნათელი, ზოგას კი გარკვევით ფერებით ვხედავ დღევანდელამდე მხოლოდ ის ამბები. რაც ნათელი ფერებით მინახავს.

შექტორი. საბერძნეთში მშთან შუადღით დაგაბრუნებო, ქვემო იქნება მშით გაბრწყინებული, ზედა იხსურად აივნიკებებს, კედლებში ყუთლოდ იხსახსება. ოქროსფერად გავწანს აივნიკებს და წითელი საწოლებს ჩავეცივებ. ჩემს თიხარ ულახას და პრინციპის ლდა ფაბრის შორის ჩავედგან წვეწანე პეხულებით შემოსილი ჩვენი დები და თქვენ. გამოშვებულს, გადავიწყვენ ბერძნული ელნის. რომლის ვერცხლის მუხარადას და მერეწმული ბუმბულის ჭილას მე უკვე ვხედავ თქვენე ნათლად ხედავთ, მე მგონი, არა?

ელენე. არა, სრულებით ვერ ვხედავ. ყველაფერი წყლადლით არის მიცული.

შექტორი. დამცინით, არა, ხომ ასეა?

ელენე. დაცინით? რატომ უნდა დაცინოდეთ? წაივით? რახან თქვენ ასე გსურს! წაივით და მოვეწადით, რომ ბერძნებს გადავმოცო. მერე ვნახოთ, რა იქნება.

შექტორი. იცით თუ არა, რომ მთელ კაცობრიობას აბურად იღებთ? თუ ამას შეუგნებლად ხსაღიხარო?

ელენე. ვის ვიგდებ აბურად?

შექტორი. ნუთუ ვერ ხვდებით, რომ თქვენი ფერადი სურათების ალბომით მთელს ქვეყანას დასცინით? იმ დროს, როდესაც ყველანი ბაბოლში ვართ ჩაამბლნი და ჩვენს თავს მსხვერპლად ვწირავთ, რომ ერთი საათი მაინც იყოს ჩვენი, თქვენს საზარადვამოლ შესრულებულ ფერადი სურათების ალბომს შვიდად ფურცლავთ. რა გსურთ? რომელ სურათზე უნდა შეჩაჩროთ თქვენი დამაბრმავებული შერა? რა თქმა უნდა, იმ სურათზე, სადაც თქვენ კედელთან დაგაბართ და სისხლისმღვრელ ბრილიანს შეპყურებთ? ხედავთ ამ სისხლისმღვრელ ბრილიანს?

ელენე. დიახ.

შექტორი. ხედავთ დანერგულ და ახანრებულ ქალაქს?

ელენე. დიახ. ხახხას წითელი ფერით არის შედგებლი.

შექტორი. მერე პარისი? პარისის ცხედარს ხედავთ, ეტლი რომ მათრავთ?

ელენე. იმა თქვენ პარისი გგონია? დიახ, მეც ვხედავ, რააც ცისკარით ბრწყინავს ავარდლილ მტვერში. ეს ალბომი ბრწყინავს იმის თითზე. დიახ, დიახ.. სახეს მუდამ კარგად ვერ ვარჩევ, მაგრამ ძვირფასულობის ეფრად ვხედავ, ეს მისი ხედავ.

შექტორი. ძალიან კარგი... ვერ ვხედავ და ანდროპოქსე და ჩემზე ვეღარ გეითხებო. ანდროპოქსე — შექტორის ოჯახურ წრეზე: ამ წრეს ხედავთ? ნუ დამომალავთ, როგორც ხედავთ? ბედნიერებს, დაბრუნებულს თუ გაბრწყინებულს?

ელენე. მე მთი დახახავს არა ცდილობ.

შექტორი. შექტორის ცხედარზე აქეთიანებულ ანდროპოქსეს ვერ ხედავთ? ეს წრე განათებლი არა არის?

ელენე. თქვენ რომ იცოდეთ, მე შემოძლია კარგად დავინახოთ თუ ყველაფერი როგორ ბრწყინავს, განსაუბრებულად თუ როგორ

ბრწინავს, მაგრამ სინამდვილეში ხომ არაფერია არ არის, შეცდომაა ყველა შემთხვევაში მოვიდეთ.

შექტორი. ნუ ჩუბტობთ. ყველაფერს ვხედავთ. ერთ მხარეს დედა რომ ქვითინებს, ხოლო მეორე მხარეს იმისი შვილი ბიწვანე გაშობილ მაშის ცხედარს თავს რომ დასდგამოა, ანასაც ვერა ხედავთ?

ელენე. დიახ... მაშის აწეწილ თმას თითებით ეფერება... იგი მომზიზღულია.

შექტორი. ეს სურათები თქვენს თვალებშია ჩამარხული? შესაძლებელია, რომ დაინახოთ?

ელენე. არ ვიცი. ჩაახლებთ.

შექტორი. არაფერი ჩანს. გარდა ფერფლისა და ხანძარსა: გარდა ფერფლაქცეული ოქროსი და ზურნუბტისა! ეს ქვეყანა მის თვალშია რა უხადელ იმზირება. მისა თვალები არ არის ცრუნვლებით გაწანული... იქითიინებდა, ელენე, ნახულოთ რომ ვერ შეჩერდნენ?

ელენე. არ ვიცი. ვიყვარებდი კი... ალბათ მალე უყარას და ვიწვევთ თუ კიდევ ასე ილანარაებთ. შექტორ... დაივიწყებ-ბეჭეო.

შექტორი. ამ საღამოს ან საბერძნეთში გაბრუნდები ან შეჩვილავ.

ელენე. არა, წავალ! მე მზად ვარ, ოღონდ ვიმეორებ, იმ ხომალდს, მე რომ წაწყავას, ვერ ვხედავ-ბეჭეო. ვერ ვხედავ ვერც ნაწრობი ფუანდის ელვარებას, ვერც კაპიტნის ცხვირზე გაუჩრილ გარღებს და ვერც იუნგა-ბიუსის თეთრ ჯუჯებს.

შექტორი. ოღონდ შენ უნარ დაბრუნდი და დეი, ზღვის ფერი ნუ ქეჩება და მზე ჩავიდეს და თვალს მიეფაროს, ჩვენ მშვიდობა გვიწინა.

ელენე. შე მშვიდობას ვერ ვხედავ.

შექტორი. კასანდრას უფანია და ის დაგანახებებს. კასანდრა: ჩაღოქარია, სულელების გაშობაზეა იცის.

მაღელს ბოლი. შექტორ, პრიამოსი გიბოძის ქურთულები თანახანი არ არიან, რომ ომის კარიბჭე დაეგმანოს! ღებრთებს ჰერეხელობად მოფრენებთაო, ანზობენ.

შექტორი. საოცარია, ყველა უმძიმეს შემთხვევაში როგორ ახერხებენ ღებრთები, თავი რომ შეიკავონ და თავისი სიტყვა არა უკან.

მაღელს ბოლი. მათ თქვენ თავისი სიტყვა. ტაძარს მებე დედა და ნაურთობი პირუტყვის შიგნეულობამ გააწყვა, ელენე სანზობილობა არ უნდა დაბრუნდესო.

შექტორი. მე მერჩია, ქურთუბის შიგნეულობას ეუწყებან: ეს ამბავი... წაღი, მოვიღოვარ.

(მაღელს ბოლი მიღის)

მე, ასე, თანახმა ხართ, არა, ელენე?

ელენე. დიახ.

შექტორი. დღეოდან იმას ტყვეთ, რასაც მე გიტყვით და იმას გააუტებთ, რასაც მე გიბრძანებთ?

ელენე. დიახ.

შექტორი. და წინააღმდეგობას არც უღაბესთან გაჩევივთ და იმასთანაც ჩემი აზრისა იქნებთ?

ელენე. დიახ.

შექტორი. უფრო დაუგდე. კასანდრა! უფრო დაუგდე, ეს სიყვარის განსახიერება! როგორც მეთანხმება! ყველა ჩემს ნებას დასყვა. ჩემს ნებას დასყვა პარისი, ჩემს ნებას დასყვა პრიამოსი, ჩემს ნებას დასყვა ელენე. და მაინც ასე მეგონა, რომ ყოველ ავ გამარჯვებში ჩემი დამარცხება. თითქოს გოლიათებს ებძვი, აპარცებთ კიდევ, მაგრამ ბოლოს ირყევა, რომ ვისი დამარცხებაც შეუძლებელია, ბრძოლა იმისთანაა გაგმართავს და ვის ქალს დეგაზე აციმციმებულად თიანთავით შეუბრალდება.

ელენე. ალბათ. მაგრამ მე რა ვქნა. ეს ჩემზე არ არის დამოკიდებული.

შექტორი. ნეტავ ამ უყვარბომა ქვეყანაო თავისი ხარკი ამ გონებაწლუნგის თამაშ როგორ მოაშავს?

ელენე. რა თქმა უნდა. ეს ნეტად სპწუხაროა, მაგრამ სარკისათვის დამახასიათებელი სიჭოფტ როგორ უნდა გადაღაზხო?

შექტორი. დიახ. მეც სწორედ მაგაზე ვუქორბო.

ელენე. რა! ჩამასხებროთა კადეტ, ის მაინც არ გაქრება, რაც ა: სარკეში ირყელებოდა.

შექტორი. სკვეტ ვე არაი.

შეოერ მაღელს ბოლი. შექტორ, იჩქარე. ზღვის ნაპირთან ხალხი ბოპოქობს, ბერძნების ზომაღლები გამოწნდნენ და მათ დროშიბი მოძღვებს ცხვირთს კი აია, კიროზე აღმარებს, ჩვენი მეზღვაურების ღრისება ილაგება. პრიამოსი შიშობს, ბერძნეთა ელჩი ნაირზე რომ ვაღმევა, სიცოცხლს არ გამოახალგონო.

შექტორი. ელენეს შენთან ვტოლებ, კასანდრა, ჩემს განყარ-გულბებს დაელოდო.

მეათე სურათი

ელენე, კასანდრა

კასანდრა. მე ვერც ნათელი და ვერც გაცრცილი ფერი-ბით ვერაფერს ვხედავ. მაგრამ ყოველა სულთერის მოახლოებებს იმს გენეტილი, როგორც სიმძიმეს და მათ ბედობლას ჩემი ძარღვე-ბის იტყვიეთ ვერძანბო.

ელენე. ჩემს ბერ დახახულ ფერად სურათებში იმას უფრო ვარჩევა, რაც ნათელია. შექტორისათვის არ მოქევაბს, მისი ვაჟოშვილს ყველა გაშუქებულა სწორედ იქ, სადაც არტერია ფეოქავს...

კასანდრა. ხელის ცეცებით მიმავალ ბრძამა ვგავარ. ჩემს ირვლეო ქეშპარობება, მე კი ბრმა ვარ, ხალხს თვალის სინათლე არ აუღია, მაგრამ რასაც ხედავენ, სიცრუვა. მე ბრმა ვარ, მაგრამ ხელის ცეცებით ვაქვებ ქეშპარობებს.

ელენე. ჩვენი უპირატესობა ის არის, რომ ჩვენი ხილვები და ჩვენი მოგონებები, ჩვენი მოშავალი და ჩვენი წარხული ერთბა-ნეთაა არტული... ეს კი ჩვენს მგრანობელობაზე მოქელებს. მარ-ბათა. ჩაღოქარი ბრძანდები და მშვიდობის გამოშობა მართლა შეიძლებო?

კასანდრა. მშვიდობისა? მაგაზე ადვილი არ არის. იგი მათობ-ვარკით ყველას კართან დგას და ყურს გავგდებს... აი, ისიც... (სცენაზე გამოჩნდება მშვიდობა)

ელენე. რა დამაზია!

მშვიდობა. მიშველე, ელენე, მიშველე!

ელენე. მაგრამ რა ფერჭერთალი!

მშვიდობა. მე ვარ ფერჭერთალი? ფერჭერთალი რადა ვარ? ჩემს თამაშ ოქროს ვერ ხედავ?

ელენე. ოქრო და ნაცისფერი? ნაცისფერი ოქრო ვის გაუგონია!

მშვიდობა. ნაცისფერი ოქრო! განა ჩემი ოქრო ნაცის-ფერია? (მშვიდობა გაუჩინარდება).

ელენე. გაუჩინარდა?

კასანდრა. მეგონი. ტურჩებზე საღებავს იცხავს. (მშვიდობა ისევ სცენაზე გამოჩნდება და სახეზე ფერჭერთალი გამოშეყვად აქვს წასმული)

მშვიდობა. ახლა როგორი ვარ?

ელენე. ახლა თითქმის ვეღარ ვხედავ!

მშვიდობა. ახლა როგორი ვარ-მეთქი?

კასანდრა. ელენე ამბობს შენზე, ახლა თითქმის ვეღარ ვხე-დავო.

მშვიდობა. რაი მეღაბარაკები, შენ ხომ მაინც მხე-დავ.

კასანდრა. უხილავთან საუბარი ჩემი ხელობა.

მშვიდობა. აქ რა ამბავია? ხალხი ქალაქში და წლების ნახობა ასე რატომ ღრიალებს?

კასანდრა. მე მგონი, ამ ხალხის ღირსება შელახული და თამაშში მათი ღმერთები ჩაერყინენ.

მშვიდობა. მათი ღმერთები! მათი ღირსება!

კასანდრა. დიახ... შენ ავად ხარ.

მომრე მოქმედება

სასახლის შეღობილი ბაღი. ყოველ ყუთებში წვავთ ჩასასვლელია. სტენის უშუალო აღმართულია იმის ფართოდ გაღებული კარიბჭე.

პირველი სურათი

ელენე, ურბ ტროიულსი

ელენე. ეი, შენი დიახ, დიახ, შენ გეძიბა! აქ მოდი!..

ტროიულსი. არ მოვალ.

ელენე. რა გჭირა?

ტროიულსი. ტროიულსი.

ელენე. მოდი ჩემთან!

ტროიულსი. არა, არ მოვალ.

ელენე. მოდი ჩემთან, ტროიულსი!.. (ტროიულსი მიუახლოვდება) აქ ბოლის მაინც გაბეჭდი უნდა გაიგონო, როცა სახელით მოგმართავენ. შენ სომ ქერ პატარა ლევი ხარ. თუშეც ეს სასიამოვნო კი არის. ჩემს სიცოცხლეში პირველად შენ მაიძულე, მამაკაცთან საუბარში რომ ხმისთვის ამწეა. დავიჭრე რაღაც თუ არა, მამაკაცები მაშინვე იმას ცდილობენ, რომ მომეტანონ. თოვლის ვუყვრი, ფურჩოების ვუყვრი, კიდევ ვუყვრი, რომ ჩემი ყვარლის ქვე ვაგვიგონო. მაგრამ მამაკაცებს არასოდეს ვუყვერი. ამას არ გაბატობ... რა დაგემართა? რა გაქანალებს?

ტროიულსი. არა ვქანალებ.

ელენე. კანკალებ, ტროიულსი.

ტროიულსი. დიახ, ვქანალებ.

ელენე. მუდამ უკან რატომ დამდეგ? მზეს რომ ზურგს შეკაცევ და მივდივარ, შევჩერებები თუ არა, შენი ჩრდილი თავით მუდამ ჩემს ფეხებთან ცეკვა, არასოდეს უნდა არ უსწრებს და არც ბერის უღალი, რომ გადაღუსწროს. მოხბარი, რა გხურს!..

ტროიულსი. არაფერი არა მხურს.

ელენე. მოხბარი, რა გხურს-მეთქი, ტროიულსი!

ტროიულსი. მე ყველაფერი მინდა, ყველაფერი!

ელენე. ყველაფერი გინდა. მთავარი?

ტროიულსი. ყველაზე უფრო! ყველაზე უფრო მეტად!

ელენე. აი, ახლა ნამდვილი მამაკაციები ღმარაკობ: შენ რაო, ჩემი კოცნა გინდა?

ტროიულსი. არა!

ელენე. შენ ჩემი კოცნა გინდა, არა, პატარა ტროიულსი?

ტროიულსი. მერე თავს აქვე მოვიკლავდი!

ელენე. მომიახლოვდი... ჩამდინი წლის ხარ?

ტროიულსი. თხოუმეტიხა... ექ!

ელენე. ეს... ექ! რომ თქვი, ყოჩაღ... გოგონებისათვის უკვე გაყოცნა?

ტროიულსი. მე ისინი მძულან.

ელენე. გაყოცნა-მეთქი?

ტროიულსი. იმათ ყველა კოცნის. იღონდ არცერთისთვის არა მქონდა წაყოცნა და თუცად ახლავე მომკლა.

ელენე. რაც ამბობ, გუგონება ბერის სიცოცხლე გქონდეს. გულწრფელად ჩაბნე არ მებუნებია: ელენე, შეიძლება გაყოცნით თქ... ამში უკლი რა არის, მოდი, მაყოცნე.

ტროიულსი. არასოდეს.

ელენე. დღის ბოლოს, ციხე-სიმაგრის კედელზე მზის ჩასვლის სახილველად რომ ავიდოდი, შენ წინააღმდეგობა ჩემთან, თავზე ზელებს შემოვიდოდი და შენსკენ შემომბარუნებდი, ჩრდილით მოკცულე ჩემს სახეს კარგად ვერ დაინახავდი, მაყოცნედი და მე ძალიან კმაყოფილი ვიქნებოდი... ამა, ჩემო ტროიულსი, მაყოცნე-მეთქი, გაგიმტობოდი. მაყოცნე-მეთქი!

ტროიულსი. არასოდეს.

ელენე. მიზეზი, შემოძულედი ჩემთვის რომ გეყოცნა.

ტროიულსი. აჰ, რა ბედნიერები არიან ისინი, რაც უნდა, იმის თქმას რომ ახერხებენ.

ელენე. შენ ვერ საქმოდ კარგად მოახერხებ.

მომრე სურათი

ელენე, პარისი, ყმა ტროიულსი.

პარისი. ფრთხილად იყავ, ელენე. ტროიულსის სახითაო პირველბა.

ელენე. პირიქით, ტროიულსს ჩემი კოცნა უნდა.

პარისი. ტროიულსს, იცოდა, ელენეს ერთხელაც რომ აყოცნო, მოგვლავ.

ელენე. ტროიულსს მაგას არ უშინია. იგი მზად არის რამდენიმეჯერ მოკცვას.

პარისი. რა დაგემართა? ეტუობა, თავს ვეღარ იყავებს! უნდა მოგვარდებო?.. რა კარგი სანახავია! აყოცნ ელენეს ტროიულსს, მენებას გატლევ.

ელენე. თუ შენ ამას დაითანხმებ, ჩემზე უმჯობე კოფილბარ (ტროიულსი, რომელიც მზად იყო ელენეს მოვარდნა, მაშინვე უკან დაიხივ).

პარისი. უფრო დამიგდე, ტროიულს! ხედავ, ჩვენი ღირსეული სენარობები მთელი შენდაგეგნობით გამოცხადდნენ, რომ იმის კარბე დაგემართ. აყოცნ ელენეს მით თვალწინ: სახელი გავიარდება. არ გინდა სახელი სიცოცხლეშივე გაიოცვა?

ტროიულსი. არ მინდა. უსახელი ვიქნები.

პარისი. არ გინდა სახელგანთქმული რომ იყო? მდიდარი და შეძლებული კაცი რომ იყო?

ტროიულსი. არა. დაჯივი ვიქნები, უსახური.

პარისი. დამბოფერებინე... ყველა ქალი რომ შენი იყოს.

ტროიულსი. არცერთი ქალი არ მინდა, არცერთი.

პარისი. აი, ჩვენი სენატორებიც მოვიდნენ! ამოირჩიე: მე შენ აყოცნ ელენეს ან თვალწინ ან შენს თვალწინ ელენეს შენ ვაყოცნ, ის გირჩენია, რომ მე ვაყოცნ? ძალიან კარგი! შემომხედ!... იქ! რა უზომოდ ტყბილია შენი კოცნა, ელენე!

ელენე. ეს კოცნა ტროიულსს ეკუთვნოდა.

პარისი. შენ არ იცი, რა დეპარავ, ჩემო ბოქუვია! აჰ, მდიდარი? დაზე მშვიდობის!

ელენე. ჩვენ ერთმანეთს ვაყოცნებ, ტროიულსს. დაპირებას შეგისრულებ. (ტროიულსი მიდის) ტროიულსი!

პარისი. (ოღნავ გაღიზიანებული). რა გაყვირებს, ელენე!

მისამ სურათი

ელენე, დემოკოსი, პარისი

დემოკოსი. ელენე, წუთით მოვიკადე! თვალბში შემომხედ. მშვენიერი ჩიტი მეავს ხელში და ახლა გავეუშვო... აი, ხედავ? აი, დიახ... თმა გაისწრო და შენი მშვენიერი ღიმილით გაიღიმი.

პარისი. ნამჯებინე, ჩიტი როგორ უნდა გავარდნებ, ელენე! თუ თანს გაისწროებს და თავისი მშვენიერი ღიმილით გაიღიმიებს? ელენე. ყოველ შემთხვევაში, მე რა მხარა გება.

დე მოკოსი. არ გაინძრე... ერთი ორი სანი! აი, ასე... მო-
რა... თავისუფალი ხარ...

ელენე ჩიტი ხად არის?

დე მოკოსი. ეს ის ჩიტია, რომელმაც იცის, უხილავი რო-
გორ იყოს.

ელენე მეორედ რეცეტი გამოართვი.
(ელენე მიღის).

პარისი. ეს რა ფარსი იყო?

დე მოკოსი. სიმღერას ვერ ელენეზე და იმის პირისხეზე.
მინდოდა კარგად დავეკვირებოდი და ჩემს მესხიტურებში აღმებუქდა
მისი ღიმილი და კულულები... მოვახებრე კიდევ.

მეოთხე სერატი

დე მოკოსი, პარისი, ჰეკაბე, პატარა პოლიქსენე, აბნეოსი, გეო-
მეტრი, რამდენიმე ბერიკაცი.

ჰეკაბე. ბოლოს და ბოლოს, ეს კარი აღარ უნდა ჩაე-
ტო?

დე მოკოსი. არა, რა თქმა უნდა. რა აზრი აქვს, ვითო, ამ
სალამოსზე ისევ გასაღები გავიხილეს.

ჰეკაბე. ჰექტორის ნება-სურვილი ასეთია. იგი დაარწმუნებს
პარამოსს.

დე მოკოსი. ამას დაეინახათ. ჰექტორს მე ერთ სურამირს
უწუხადებ.

პატარა პოლიქსენე. ამ კარს ხად მივყავართ, დე-
და?

აბნეოსი. ომში, ჩემო შვილი. ეს კარი როცა დიდა, ომი
მჭინვარებს.

დე მოკოსი, ჩემო მეგობრებო...

ჰეკაბე. ომი გინდ იყო და გინდ არ იყო. ეს თქვენი სიმ-
ბოლი სრული უაზრობაა. კარი მუდამ მომღიზიანებელია და თვალ-
ყურს არაფრად ადევნებს. ყველა ძალდა თავს აქ იყოს!

გეომეტრი. აქ კარის ზედამხედველობაზე კი არა, ომზე
და მტერთუხუცა ლაპარაკი.

ჰეკაბე. მეც სწორედ ამაზე ვლაპარაკობ, კარის მიხურვა
არ იციან ღმერთებმა?

პატარა პოლიქსენე. მე კი კარს მუდამ მჭიდროდ ვხუ-
რავ ბოლომდე, არა, დედა?

პარისი (პატარა პოლიქსენეს თითებს უკოცნის). მერე ეს
პაწია თითები კარში არ მოგვეყვს, ჩემო გგონავ.

დე მოკოსი. ნუთუ იმას ვერ უნდა მივადრო, რომ ცოტა
ხნით მაინც ვაჭრებ, პარის? აბნეოს და შენც. გეომეტრი, ყველას
ჩემო მეგობრებო, ასე დიდლადრან აქ თავი იმიტომ მოვყავართ,
რომ ჩვენი პირველი თათბირი გავცემართა. განა კეთილის მომასწა-
ვებელი არ უნდა იყო, რომ ჩვენს პირველ სამხედრო საბჭოში
ეცნობებოდა არა, მოაზროვნე აღმჩინებმა მოკაურს თავი, რად-
გან სამომავლ ჩვენს ქარისკაცებს მხოლოდ იარაღი არა უნდა ვა-
წმინდინოთ, უფრო მეტად ენთუზიაზმი უნდა გავუღვივოთ. გულის
განაპურებლად მეთაურებმა რაც არა უნდა არეთ დაათორნა და გა-
აბნეოს, კარისკაცები მაინც უმღერებთან, როგორც კი ბერძნების
პირისპირ აღმჩინებთან. მათ ვასაბრებებლად აუტყობელია აგრე-
თე მორალური ხანცე. ეს ხანცე კი ჩვენ გვაქვს, პოეტებს. რახან
დასაკვირებლებს, რომ ბრძოლის ველს გამოვეთხოვოთ, ის მაინც
უძველთი, ბრძოლა უფრო დაუნდობელი გავხდეთ. გეტყობა, ამ
საყიობზე შენი შეხედულება გავს, აბნეოს, სიტყვას შენ გაძღვ.

აბნეოსი. დიახ, ჩვენ სასწრაფოდ საბრძოლო სიმღერა გვჭო-
რდება.

დე მოკოსი. სწორია. ომს საბრძოლო სიმღერა უნდა.

პარისი. დღემდე ასეთი სიმღერა არა გვექონდა, მაგრამ
ფონს გავდილობთ.

ჰეკაბე. ომმა ისედაც გამოაურებელი სიმღერა იცის...

აბნეოსი. საბრძოლო სიმღერა იმიტომ არა გვექონდა, რომ

დღემდე მხოლოდ ბარბაროსებს ვებრძოდით. ბრძოლა კი არა, ჩვენი
ღირსობა იყო. მონადირის საყვარელ კმარადა. ბერძნებთან ჩვენ
ომის სულ სხვა უფრო მაღალ სტადიაში გადავიყვართ.

დე მოკოსი. შენ მართლაც ამბობ აბნეოს. ყველაფერს ბრძო-
ლას კი არ კადრულობენ ბერძნები.

პარისი. ჩვენი ერთგული სიმღერა ხომ გვაქვს.
აბნეოსი. ის შვიდობის სიმღერაა.

პარისი. შვიდობის სიმღერა მანკა-გრებით რომ იმღერო,
საბრძოლო სიმღერა იქნება... ჩვენს სიმღერას როგორი სიტყვები
აქვს?

აბნეოსი. ვითომ არ იცი. ბანდურა... „ჩვენ სურს ვმტო,
ჩვენ ყურძენს ვწურავთ!“.

დე მოკოსი. ეგ სიმღერა ხალხს თავითები წინააღმდეგ სა-
ბრძოლად მოუწოდებს. სარატებთან იმნი ვლს ვერ გაუხე-
ტათ, რომ დაეშურეთ, წინაბუქას ახარა დაგოცებთო.

პარისი. ახა, ხელში შევი გვერიოს, ცხდარი შენს ფეცე-
ბთან იყოს გამოცელი და მაგ სიმღერას მღერადვი!

ჰეკაბე. არსებობს სიტყვა „სისხლ“, და ეს სიტყვა ყველა-
ფერს ნიშნავს.

პარისი. არც „შეა“ არის ცული სიტყვა. ომს შეა უყვარს.

აბნეოსი. რა საქამათა. ორ საათში დემოკოსი ახალ სიმ-
ღერას გამოაცხობს.

დე მოკოსი. ორი საათი ძალიან მცირე დროა.

ჰეკაბე. ნუ გეშინა, მაგდენ დრო არა გვირდება! სიმღე-
რის მერე ჰომნი დაიწერება, ჰომნის მერე კატაბა. როგორც კი
ომი გამოცდება, პოეტებს შთაგონებს დატყვა შეუძლებელი
ხდება. რითმა მართლაც რომ ყველაზე კარგი მედილია.

დე მოკოსი. და ყველაზე გამოსაღვია, ჰეკაბე. ვინც კი
წარმოადგენ, რა კარგად თქვი. მე ვიცი, ომი რა არის. სანამ ომი
არ არის გამოცხადებული, სანამ ომის კარზედ დახშულია, ყველას
შეუძლება ომი დაგმოს და აუგად ასხნოს. მწვიდობიანობის დროს
ომი აუგად ხსენებს ზოგნი ხდება. მაგრამ ომი დაიწება თუ
არა, ომის მამებს ვერავინ შეუხავს და მის წაულობს მხოლოდ
ისი ამბახურებს, ვინც ექნას შესასწავ. ან, სწორად მათნ დაცი-
რება ხოლმე მისია იმას, ვინაც ლაპარაკი და წერა ეხერხება; ის
უნდა გადაიკეთოს ომის დაქირავებულ მებრძოლად და გუნდრეუ უნ-
და უემიოს ყოველ წუთს, ყოველი ფეხის ნაბიჯზე უსუსერენადა
თორმე წაულობს მოაკლდება. მეორათა ამბავი ხომ იცი: მამაცე-
ბი იუფენ მტერსა და ლაჩრები ომის წინაშე, აი, რა არის ნამდვილ
მხედრომთავართა დევიზი.

პარისი. შენი სიმღერისათვის უკვე რაიმე მიოფორე თუ
არა?

დე მოკოსი. თავში შესწინაშევა აზრმა გამოიღვა, ყველაზე
უკეთ ამას შენ მიმიხდები... ომს უკვე თავი აქვს მიმბერებელი,
როცა ომს მეღვლოს თმას ან გორგოს ბავციენ ადარებენ; შე
მინდა ომი ელენეს სახეს შევადარო, ომას ამგვარი მღერავთა აღტ-
ცებაში მოიყვანს.

პატარა პოლიქსენე. ვის ჰვავს ომი, დედაიყო?

ჰეკაბე. დედა ელენეს.

პატარა პოლიქსენე. რა ლამაზი ყოფილია ომი!

დე მოკოსი. მუჰ, ასე, დღესული დამთავრებელია. საბრძო-
ლო სიმღერაზე უკვე შეთანხმებულები ვართ, გეომეტრი, შენ რა
გაიღლებს?

გეომეტრი. ის მადლევებს, რომ საბრძოლო სიმღერაზე
უფრო სასწრაფოდ მოსაგვარებელი საქმეები გვაქვს, უფრო სასწრა-
ფოდ მოსაგვარებელი!

დე მოკოსი. მეღვლებზე ლაპარაკობ? ყალბი ცნობების მომ-
წადებზე?

გეომეტრი. არა, ეთიოტები მქონდა მხედველობაში.

ჰეკაბე. ეთიოტები?

გეომეტრი. სანამ ზეგუში შუბს მომობრკვებდნენ, ბერძენი
მეომრები ეთიოტებს მომობრკვევენ ხოლმე... „შე, გომბუმოს ბიძა-
შვილი!“ — გაუკვირან. „შე, ხარის ნაწიბო!“ შენის მახსობარ
იგებდეს, დიას ექვსათას ახლო არ არის?! იმთა კარგად იცის, რომ
თამფრევათაშეუხებელი კაცი უფრო ადვილი წაჭაქცევა. ყვე-
ლაზე დიწრი მეომრებელი კი ვერ ინარჩუნებენ სიმღერებს, როცა
სიტყვით აორივენ და ლაშუნი სცრან. ჩვენ, ტროლებს კი საღამ-
დავი ეთიოტები ძალიან გვაყვია.

დე მოკოსი. მართლაც ამბობს გეომეტრი. მხოლოდ ჩვენ-

და ვართ, მოწინააღმდეგე სიტყვით რომ არ ვაპირებთ, სანამ მოკვლავდეთ...

პარისი. გეომეტრ, შენ გგონია, ის საქმარის არ არის, ჩვენი მოქალაქეები, რომ ერთმანეთს ამცირებენ ხოლმე სიტყვით? გეომეტრი. მოქალაქეთა სიძულელი არამაჰკ უნდა გაიზიაროს. შენ იცი, რომ არმია ამ შემთხვევაში სანდო არ არის თავის ნებაზე მოწვებულებით მხოლოდ ერთმანეთის პატივისცემაში არიან. მათი გაშლილი ფრონტი მიიღეს ქვეყანაზე ტერორიტი ძიძის ერთადერთი ფრონტად არის გადაქცეული. და ბრძოლის ველადან, სადაც ერთმანეთს პატივისცემა ისადგურებს, სიძულელი სსწავლებლებში, სალონებში და მეწერილობაშია დღენებში გადაინაცვლებს ხოლმე. ჩვენი ქარისკაცები თუ სხვებს ვერ გატოვალდებიან იმ ბრძოლაში, სადაც იარაღს ეთიოტი წაჩობადვენს, ღმანდავინებს, ცილისწამებას გემოს ვერ გაუტებენ და უოოოდ ბრძოლის სურვალიც დაეკარგებათ.

დე მოკოსი. გასაგებია, შეჭრის ამ საღამოზე მოვალეობით. პარისი. მე გგონია, ისე მოწინააღმდეგე არიან, რომ შესაგრიბის ეთიოტების მონახვა არ გაუჭირდებათ.

დე მოკოსი. როგორ ცდები, რომ იცოდეს შესაგერი ეთიოტს განა შენ კი ადვილად მონახავ, ამ საქმეში გაწვდილი კაცად რომ ითვლები?

პარისი. ექვიც არ მუარება. დემოკოსი. შენს თავზე დიდი წარმოდგენის ხარ. ახა, მიიღი, ახნოსის წინ დაუდები და დაწევი.

პარისი. ახნოსის რატომ დაუღებ?

დე მოკოსი. ღლიანი და ფეხებდაბრციელი ეგ არის და გაზე კარგი საინჟინერო უნდა იყო?

დე მოკოსი. ეი, შე დაბრციელი ნაწუქო, დაიწევი რაღა!

პარისი. არა, ახნოსის შოაგონებს არ მიღიზიანებს, შენგან დაიწევი, შენი სარკილი უფრო მაქვს.

დე მოკოსი. ჩემგან? შესანიშნავია! მოულოდნელი ეთიოტებით თავბრუს ახლავ დაგაბევი, ათი ნახევრად გათვალე... შხადავარ, მიიღი, დაიწევი..

შექებაზე. კარგად დაუცირებ, არ შეიძლება, რომ ამ შოაგონებს. პარისი. ამპორტებულ პარაზატო! ფეხებტურტლიანი მოცეტი!

დე მოკოსი. მოიცა... რომ ამ აგერიის და შეცდომა არ მოვიყოფდეს, ეთიოტს თან ჩემს სახელზე დაუყოლე...

პარისი. მართალი ხარ, ეგ უჭირავარა... დემოკოსი გამოლენჩრებულ ბზის თვალში შე, მატლიანი ხის ნაჭერი!

დე მოკოსი. რასაც მუხუბენ, გრამბრციელად სწორია, მაგრამ მტრისმტეხად გულუბრყვილი... მატლიანი ხის ნაჭერს რომ დმამაძახებ, განა ეგ გამაძახებებს და შენს თავს განა მოსაკლავდ ეგ გაამატრებებს! მატლიანი ხის ნაჭერი ისეთი საღამანდავი სიტუაა არ არის, რომ ძალა ჰქონდეს.

შექებაზე. გამოლენჩრებული ბზის თვალში ხარო, ისიც გითხარა.

დე მოკოსი. მიგას კიდევ არა უშავს რა... მაგრამ ხომ ხედავ, პარის, როგორ მიღ-მიღებდი. ისეთი რაზე მოთხარა, რომ გულზე მომხვდეს, შენი აზრით, რა წაქლი მომეძებნება?

პარისი. მურალი პირი გავქვს, ლაჩარი ხარ და უნეკო.

დე მოკოსი. ხელი გინდა რომ შემოგვარა?

პარისი. უკვლავური შენი გულის მოსაგებად გითხარი.

პატარა პოლიქსენი. რატომ ამბებენ ბიძია დემოკოსს, დღეოქო?

შექებაზე. იმითომ რომ, დოუდავია, ჩემო პანია!

დე მოკოსი. რა ბრძანებ, შეება?

შექებაზე. დოუდავია არის შემოქი, შენზე ვიქვი, დოუდავია, რომ ბრძოლა, პატრენჭოული, მბინი და უვაივით მურალი იყოს, ნამდვილი დოუდავია იქნებოდ.

დე მოკოსი. ხედავ, პარისი დედაშენმა უფრო კარგად მოახებრა. მავალთად ვამოადებია. ქარისკაცებმა ღმანდავინებამი დღემო ერთი საათი მაინც რომ ვეჩრვიონ, შექებაზე ვიჩრვდი ადვილზე გამოვლენ. ხოლო საბრძოლო სიღრმის რაც შეუბნა, ხომ არ აქობებდა, რომ ეს სიმბრძა ჩვენივეს ქვეყნს დაეწერა...

შექებაზე. თუკი შენ ასე გსურს, მაგრამ მე იმას იმი ეღონება ვაკავ-მეოქი.

დე მოკოსი. მაჰ, შენის აზრით, ვინა ჰგავს? შექებაზე. ამას მაშინ გეტყვი, როცა კარიბუქს ჩაკეტავენ.

მისეთე სურათი

იგივენი, პრიაშოსი, ჰექტორი, ბუზირისი, მერე ანდროპექ, მერე ელენე.

იმის კარიბუქს რომ კეტავენ, ანდროპექ ვერძღვებთ გაუყენს პატარა პოლიქსენს და უურბო რაღაც საიღვლოებს ეთეროულებს თუ ავალებს.

დე მოკოსი. კარიბუქ ჩაკეტება.

დე მოკოსი. მოიცა, ჰექტორ.

შექტორი. ჭერ ცერეონისისთვის იცვალეფერი არ არის შხადა.

შექებაზე. შხადა არის. კარის ანკამებს ზეითუნის ზეთი უკვე წაუჭებენ.

შექტორი. ახა, რა არის?

პარიაშოსი. ჩვენს მეგობრებს, ჰექტორ, ის უნდათ, გითხარ, რომ ომიც შხადა არის უკვე. ახა, დაუფორდი თუ მართლდები არ არიან, კარიბუქ რომ ჩაკეტო. ვაიუთ ერთი წუთის შევდეგ ისევ გახალბე და გახალბე.

შექებაზე. მშვიდობის ის ერთი წუთიც კი ძვირფასი უნდა იყოს ჩვენთვის.

შექტორი. მამაჩემო, შენ მაინც უნდა იცოდეს, მშვადავო რა არის. თეებებს განჯავლობაში ბრძოლაში რომ არიან ჩაჩბულნი, იმ დამაინებისათვის მშვიდობის ის დასაყრდენი არ დასაყრდენი, როცა ჰკამბი გითრეებს და თანდათან იძირები. ნება მოგვეცი მშვიდობის ამ უმცირეს მიწის ნაკვეთზე ფეხი მოვიკიდოთ ან თითო შევახმო მაინც!

პარიაშოსი. ჰექტორ, იცოდეს, რომ ახლა ჩვენი ქალქისათვის სიტუა, მშვიდობა ისევე დამსაძულელია. როგორც სწავალია. შენ გინდა იარაღი და ბეგთარი შეახვენო და რომ ამ სიტუაში მოგონებები, ჩვეულებრიბი, იმედები ხერდა ფულითაც ისევ დაბრძოლო. ქარისკაცები მიტოვებდნენ და იუდიად მშვიდობის პურს, დაღვენი მშვიდობის ღვინოს, მოხებუვიან მშვიდობის ქაღალცს, ხოლო ერთი საათის შემდეგ ისევ ვიხს პარისპირ უნდა დააყენო.

შექტორი. ომი არ იქნება!

(წავსკობის მზრანა ისმის შეხიბული.)

დე მოკოსი. არ იქნება? ახა, უჭირა მოუგდი!

შექტორი. ჩაკვეციოთ იმის კარიბუქ და ბერძნებს ისე დასაძლეთ. მათთან ისედაც უმბინის საუბარი მოვევლის. შეხებდარა მაინც გვეკონდეს მშვიდობიანი.

პარიაშოსი. ჩემო შვილი, ჩვენ ის კი ვიციოთ, ბერძნებს ნაპირზე გადმოსვლის ნება უნდა მივცეთ თუ არა?

შექტორი. ისინი ნაპირზე გადმოვლენ. ულსისთან შეხებდარა ჩვენი უსანსნელი ინიტა მშვიდობის შენარჩუნებისა.

დე მოკოსი. ისინი ნაპირზე არ გამოვლენ, ჩვენს ღირსებას საფრთხე ემუქრება, მთელი ქვეყნის სახალცილო ჩავსდებო...

შექტორი. სენატს დაითანხმებ, ომი რომ გამოცხადდეს?

დე მოკოსი. მე? არა, მოიღ, ბუზირისი, შენი ნიშანია იყუება.

დე მოკოსი. ეს უცხოელი ვინ არის?

დე მოკოსი. ეს უცხოელი ციხისათვის შორის უკვლავე კარგი მცოდნეა ხალხთა საშაროლისა ბუნებრივბა გვხვდა წოლად, რომ გხვდ მინჯადი დღეს ტრამპი აღმორდა. იმას ვერ იტყვი, მიტრძინებული მოწმე არისო. ნიტრალური კაცია. ჩვენი სენატს მის თვალსაზრისს გაიზიარებს და ხვალ უკვლავ ერთს თვალსაზრისის იქნება.

შექტორი. მერე და, როგორია შენი თვალსაზრისი, უცხოელიო?

ბუზირისი. ჩემი თვალსაზრისი, ბრძანებელნო, მდგომარეობის დაწერალებითი ვაცნობის შემდეგ ასეთია: ბერძნებს ტროიდებს წინაშე საფრთხისის საპრატალი საგზის დაურღვევათ. ნა-

ნაპირზე გადმოსვლის ნება რომ დართოთ; ამით დაკარგავთ შეურაცხველი სახელმწიფოს მდგომარეობას. რაც კონფლიქტის შემთხვევაში მთელი მსოფლიოს სისამაიებს მოგაიკუთვებათ.

ბუზირისი. სენატმა ჩრევა მოხვდა და მეც ჩრევა მივიტოვე.

შექტორი. განმარტებთ.
 ბუზირისი. ჭრ ერთი რომ მათ დრომა აღმართს კიჩრე და არა ცხვირზე. სამხედრო ხომალდი, მტრანგებელნი და ძვირფასო კოდეტები, კიროზე დრწმას მხოლოდ ერთადერთ შეთხვევაში დაშრთ. ეს ხომდე, როცა ხარებით დატვირთული ხომალდის სალაზე სასმითი პასუხობს. მაგრამ თუკი ასე ქალაქსა და მის მოსახლეობას ესაბოდა, ეს ნამდვილი შეურაცხველობა. თუმცა თქვენ შორის კიდევ იყო პრეტენდენტი. ბერძენებს კიროზე დრომა გასულ წელსაც აღმართს, როცა ოფენს ვაგნაგებრნი შემოდიოდნენ. მათ ღირსეული პასუხი ვაცეს. ოფენს იმი გამოუცხადა.

შექტორი. მე თქვენგან მხოლოდ განმარტება მინდა, ეს უორისრული უფრო ღირსეული საქეა.

ბუზირისი. მაგრამ ეს ჩემს სინდისს ეწინააღმდეგება.

შექტორი. შენი სინდისი ოფენსა და მაგნეიის დაქვეყნს შეეგება. ტრასა დაღუპასაც ის შეეგება?

შექტორი. არა, თქმა უნდა, სირაყული არ არის!

შექტორი. რა გვედრებთ, ბუზირის, ორი ხალხის ყოფნა-არყოფნის საკითხი წყდება. დაგვიშაბე.

ბუზირისი. მე მხოლოდ ერთი დაზმარება შემძლია გაგაწიოთ. ქვეშაირება გაუწიო.

შექტორი. ჩვენც ვე ვინადა. მოვიწინავე ქვეშაირება, რომელიც გვიხისნი. თუკი სამარალი უღამაშეულია იარალი არ არის, მამ, ვის ეხმარებო? გონიერული ჩრევა მოგვეცე და დაგვიხმარე. ისიც იცოდ თუ გონიერულ ჩრევს არ მოგვეცემ, ომის ამთავრებამდე აქ გვეყოლებო.

შექტორი. ამას რა მოჰყვება პერე?

ბუზირისი. ოფენა დამარცხდა. აღარც ოფენა არსებობს და აღარც ოფენდები.

შექტორი. რა კარგია!

ბუზირისი. ერის ვაქრობა სრულიადე არ აქნინებს მის უპირატეობას საერთაშორისო მორალის თვალსაზრისით.

შექტორი. განაგრძე.
 ბუზირისი. მეორეც ის, რომ თქვენს ტერიტორიულ წყლებში შემოჭრილ სახმარეთის ფლტის პირი თქვენსევე აქცეობს, რომ უანსნელ კონგრესტე განხილული შეიძლება, რომ ფლტის ასეთი წვობა ეგრეთწოდებულ თავდაცვით-შემტევ მიქედნებაში პარავრტის ჩაწერილობა. მე ბუნდოვრი ვიყავი, რადგან შევძელი, რომ ამ წყობის ქვეშაირება განსაზღვრა აღუდგინა. როცა კარგ შემტევი — თავდაცვისთანა: იგი ხელახარულია და საზღვაო ფლტის შემუშრწნელად გამოსი ფორმას, რაც თავისთავად ბლოკადის ერთ-ერთი შენიღბულ ფორმას წარმოადგენს, ხოლო ეს კი თავის მხრე წინაშეწოდვან დარღვევად ითვლება. ესეც არუდღენდება. ხუთი წლის წინ საბერძნეთის ხომალდები სწორად ამ წყობით დადგნენ მაგნეიის ნაპირებთან. მაგნეიამ მამწინე ომი გაიჭყუცადა.

დემოკოსი. შენს მდგომარეობას ბოროტად იყენებ, შექტორ!

შექტორი. მისი დროს კანონს საყარობილში ამწყუდვენ. ჩვენ ის არ შეგვიძლია, კანონის ერთი მხახური მინც რომ დავაწყუდოთ!

შექტორი. ისე მოიქეც, როგორც გუებნებინა, ბუზირის. მე ჩემს მუქარასაც ვასრულებ მუდამ და ჩემს დაპირებასაც. ან ჩემი შეშინებუ ახლავე წყაყუენენ საყარობილში, რომ იქ იღლი ხნით ჩავაწყუდებო, ან ამ საღამოსვე ოკრიოთ აგახვებთ და შინ გავისტუმბებთ. ამრიგად, სამის ვითარება უყვე იგი, ამ საკითხის შესწავლას მოეჭრებოხმალ მიუღდექი და გამყცდა თოფედან ჩახაბრე.

ბუზირისი. რა თქმა უნდა, ამის საშუალება არსებობს.

შექტორი. ეჭვიც არ შეპარებოდა.

ბუზირისი. მაგალითად, პირველი დარღვევა ავიღოთ. განა არ შეიძლება, ზოგიერთ იმ ზღვაში, ნაყოფიერი მიწებს რომ ესაზღვრება, ხარებით დატვირთული ხომალდის მისაღება ზღვაოსანთა მხრიდან მხენელ-მოთხეველთა პატაიისციმის ვაშობატულებად ჩაითავალს?

შექტორი. რა ქნა? ვამარტავა?

ბუზირისი. დამარცხდა. მისი კელდები ისე დაანარგის, ქვა ვეპარ არ დარჩენილა. მაგრამ ჩემი პარავრტი მინც ძალაშია.

შექტორი. გომეულა დერეობა. თორემ უყვე შიშმა მოვიცაქცა.

შექტორი. განგრძე.

ბუზირისი. მესამე დარღვევა ნაკლებსერიოზულია. ბერძენთა ერთ-ერთი ტრირემი უნებართოდ და ეგრეთწოდებ ნაპირს მოახვდა. მისი მეოთხედი ათასი, საბერძნეთის მხედართაშობა ნაპირს ეყვალაზე ავი და უზიავი. ქალაქში გაღოვიდა; ატბა ჩახტო. მოაწყო პროვოკაცია და თან გაჰყვიროდა. პარსი უნდა მოეშალა. მაგრამ ამ დარღვევას საერთაშორისო სამართლის თვალსაზრისით დიდი წინშეწოდება არა აქვს. იგი მიღებული ფორმის შესაბამისად არ იყო ჩაენილი.

შექტორი. რა თქმა უნდა, სრულიად ლოგაფურია. ბოლოს და ბოლოს, რა მოხდა, ზღვა ხმელეთს სვლება.

ბუზირისი. მით უმეტეს, რომ ხომალდი შეიძლება უზარალო პირუტყვით კი არ იყოს დატვირთული, არამედ ნამდვილი მოზურკით. ამ შემთხვევაში პატაიისციმე შეიძლება პარაშობობადაც კი მივიღო.

შექტორი. დაბ. შენ სწორად მიმიხვდი, ჩვენ შევთანხმდებით.

ბუზირისი. რაც შეეხება ხომალდების წყობას, პირი პეტი რომ აქვთ მოზრუნებული, თავისუფლად შეიძლება განვიხილოთ როცა გორც წინდახლებულთა და არა, როგორც პროვოკაცია. განა ქალაქვერდს შეიგრუნებთ და პირდაპირი არ არის ხომალდი, როცა თქვენგან შეიღი უნდა რომ იყოლოოს?

დემოკოსი. შენ ახლა უყვე უკვალაფერი იცი; ამ მდგომარეობიდან ორი გამოსავალია — ან შეურაცხველი ჩაველაშობი ან საქადრისი პასუხი ვაეცეთ. არჩვი.

შექტორი. ათქვს კაცი დაახებდრე და ცუდად, როგორმე აქ შემოიბრეო.

ბუზირისი. მე აქ დავალოდები.

შექტორი. თუ ჩემი გულის მოგება განახლდა, სასახლში დარჩი, სახან მე არ დავიბახებ. შენ კი, ბუზირის, დიხსნე, ჩვენს ქალაქს სულაც არა ჰკნინა, რომ ბერძენებმა ღირსება შეუღაშებ.

შექტორი. ვაღაწყუეტი არგუმენტია.

ბუზირისი. მით უმეტეს, რომ შეტყენება ხომალდებს ცხვირზე ნიშნების უზარმაზარი ქანდაკებების აღმართვა იცის; ამის უპიკი, რომ ტრატოლებს წარუდგენენ არა ხომალდს, როგორც ფლოტის ერთეულს, არამედ ნიშნებს, როგორც ნაყოფიერ მხოლოს, ზუსტად შეურაცხველობის საპარასპირი რამ არის. კარგნილც ჩვენ შესახებდრად შეშინებულ და ხელღებამდელი მოსურებთ, გვეშურება კი არა, თავისთავს ვეთავაზობს, ყოველშეშობევეთა, შემთანავრებას მინც აპირებს...

ბუზირისი. რაც ჩემთვის მუთლოდენელი არ არის. თქვენი სისამეე მხოლოდ ეგრეთწოდებ სისამაიე და მხოლოდ ლეგენდაზე დაშეპარებულთ.

შექტორი. ამგვარად, ჩვენი ღირსება შეღაბული არ არის, დემოკოს. დე. ქალაქში ბუზირისის განმარტება საქაროდ იქნეს შეიძლება. შენ კი, მინოს, ახლავე სინობილით გაეშურე და ნახსადგურის უფროსს ჩემი ბრძენება გადეთცი. — ოფისს დაუყოვნებლივ ნაპირზე გადმოსვლა შეთანავაზობს.

შექტორი. შენ კი, დემოკოს, ახლავე წადი და ისეთი მუხლი მომიტევენ, რომელიც ჩვენს სენატს საშუალებას მისცემს, განაცხადოს, სტუმრებს ჩვენი ღირსება არ შეუღაბავს, ხოლო ჩვენ, შეუბოდავე ყარუშებს, მასპინძლობას გავაწყვივებთ.

დემოკოსი. განა საქმე სახუმაროდ ვაქვს?

ბუზირისი. ეს ფაქტები ეწინააღმდეგება, შექტორ.

შექტორი. ჩემი მჭირფაფხომ ბუზირის, ყველა ამ მოქოფმა ვიციო, რომ სამარტალი ადამიანს გრუნებას და წარმოადგენს ყველაზე ძლიერი სკოლა. არცერთი პოეტ არ განმარტავს ბუნების მოკუნდებს ისე თავის ნებაზე, როგორც უორისტი — სინაშვილდს.

დემოკოსი. ამ ძველ შემოწმებთან კამათი შეუძლებელია, როცა საქმე ღირსებას ეხება. ნამდვილად ბოროტად იყენებენ, იმით არ შეგვიძლია ღარჩერი დავუძაბოთ.

ბუზირისი. ბრძოლაში დაღეშულია ლანდებს მინც მიმართო სიტყვით შექტორ, იქნე ამან მინც ღრმად დაგაჰყვიროს...

შექტორი. მიცვალებულებთან საუბარს არ ვაპირებ.

პ რ ი მ ო ს ი. ამახ ცერემონია ითვალისწინებს. გამარჯვებულმა მტედარმოებარმა ბრძოლაში დაცემულთა წინაშე ქელი უნდა მოიხაროს, როცა ომის კარი იხურება.

შექტორი. ომში დაცემულნი როცა სიტყვას ეუბნებიან, ომიდან დაბრუნებულებს ამით სურთ, ფარისებურად სიტყვით თავი იპარალონ და შენობა დაიშაბურნონ. ეს ექილის ხელმოაბა. ჩემს უღანაშუალოებაში მე მტკიცედ არა ვარ დაწმუნებული.

დ ე მ ო კ ო ს ი. ხელმძღვანელობა პასუხს არ აგებს.

შექტორი. არა, ამ ქვეყანაზე უკველი აგებენ პასუხს, ღმერთებიც კი თითქოს მიცვალებულებს ეუბნებიანო სიტყვას მათი სიციხელის უკანასკნელ წუთებში, როცა ბრძოლის ველზე ზეს-სიციხელის ხეებს მხრით ეუფლებოდნენ და ჩერ კიდევ ჰქონდათ იმის თავი, რომ მოესმინათ და დანახათ. მე შემძლია გავიმეორო, რაც იმით უფრობარია, იმას, ვისაც მტკიცელ გამოფხარული და თვალმხივ გამომარჯვებული ჰქონდა, ანუ ვიფარება: „უე, ძეგლო, როგორ ხარ, საქმე არც ისე ცუდად არის-შეიქო...“ იმას, ვისაც თავის ქალა-ორად ჰქონდა გაცივებული, ვიფარება: „ცხვირი როგორ გაქვს გაჩეხილი, რას დამგვანებობარ-შეიქო...“ ხოლო ჩემს პატარა საქურველ-მტვირთველს, რომელსაც ხელი უფიცავდავო დედა და სისხლით იცვლებოდა, ვიფარება: „ბები კქონია, რომ მხოლოდ მამცხვია ხელი დღარ-გაშეიქო“. მე ბედნიერი ვარ, რომ ყველას სიცოცხლის მათა-ორად უქანასწაველი წვეთით მარცხ ვარც გავუხვებდი. მათი ელერბა-მა მხოლოდ ეს იყო და სული ისე ამოვივითა, რომ იმ წვეთით ვაგისვლებ პირა... ამის მერე რაღა უნდა ვთქვა, ჩაქვით კარი!

პ ა ტ ა რ ა პ ო ლ ი ქ ს ე ნ ე. პატარა საქურველმტვირთველი მოკვდა?

შექტორი. დიახ, ჩემო ფსინავა. ისიც მოკვდა მარჯვენა ხელი აღმართა და ის, ვისაც მე ვერ ვხედავდი, საღ ხელზე დაიბეინდა. მოკვდა, ისიც მოკვდა.

დ ე მ ო კ ო ს ი. ჩვენს მხედართმთავარს, მგონი, ერთმანეთში ერთგვა მომკვდვარსათვის სანდგემოდ და ომში დაცემულთა პატი-ვასცემად საოქმოდ სიტყვები.

პ რ ი მ ო ს ი. ნუ ჯიბუბო, ჰექტორ...

შექტორი. კარგი, კარგი. მე ვიბევა სიტყვას...

(კათინი დაღვება)

ო, თქვენ, ვისაც არ გგებოთ ჩენი და უყვე ვეღარ მხედავთ, ის-მინოთ ჩემი სიტყვები, შეხედავთ და კონტრეს. ჩვენ გამარჯვებულები ვართ. თქვენთვის ეს სულერთია, არა? თქვენც გამარჯვებულები ხართ. მაგრამ ჩვენ ცოცხალი გამარჯვებულები ვართ. ჩვენს შორის მხოლოდ ეს განსხვავებაა. აი, სწორედ ამიტომ მთელსადა სირცხვილის გრძნობა. არ ვიცი, მიცვალებულთა ბრძოლა გამარჯვებულ მიცვალებულებს რა ნიშანი არჩევს. ცოცხლებს, გინდ გამარჯვებულები იყვნენ და გინდ არა, ნამდვილი ნიშანი აქვთ, ორი ნიშანიც კი. თვალში. ჩვენ ორი თვალს გვაქვს, ჩემო საცოდავო მეგობრებო, ჩვენ ვხედავთ მშებს. ჩვენ ვაკეთებთ უყუაფურსს, რაც მზის ქვეშ შეიძლება გააკეთოს კაცმა. ვკაბთ, ვხვამთ... მთვარის შუქზეც... აწვებით ჩვენს ქალებთან... და იქნებ თქვენს ქალებთანაც.

დ ე მ ო კ ო ს ი. ახლა მიცვალებულებსაც აყენებ შურაჩეხუოფას?

შექტორი. მართლა? შენ ანგ გგონია?

დ ე მ ო კ ო ს ი. ან მიცვალებულებს აყენებენ შურაჩეხუოფას ან ციცილებს.

შექტორი. არის განსხვავება.

პ რ ი მ ო ს ი. დასრულეთ, ჰექტორ... ბერძენები ნაირჩვე გადმო-სვლას აპირებენ...

შექტორი. დავაპრულებ... ო, თქვენ, ვინც აღარაფერს განი-ცდილი და აღარაფერია გაღვლებოთ, იუნსებოთ ეს გუნდურ-საკმევე-ლი, ხელით შეებოთ შემოწირულს, რამეთუ ბოლოს და ბოლოს თქვენ უნდალილი მხედართმთავარი მომგზარათ და ისიც იცოდეთ, რომ ამდროსადმი ერთიანი სინაზესა და პატივისცემას ვგრძნობ. თუმცა მკვდრები ხართ, მაგრამ თქვენს შორის მამაცებიც არიან და ღმერთებიც, ისევე როგორც ჩვენს შორის, ცოცხლებში. და ამ ცერემონიის დროსაც ვერ მაიძულებთ, ის მკვდრები ჩემს აღტაცებას რომ იწვევენ, იმ მკვდრებში ვერობი, ჩემგან ასეთ აღტაცებას, მოკლებულნი რომ არიან. მე მსურს რღეს ვიფარებ, რომ ომს აღმინათა გა-თანაწრებობის ყველაზე ბინძურ და უყველად თვალმამაცურ საშუა-ლებად ვივლი და იმ აზრს ვერ გავიზარებ, რომ სიკვდილი თით-ქოს სიღარიბის სასჯელი ან გამოსასყიდი იყოს. ხოლო სიცოცხლე—

წაალობა ცოცხლადარჩენილთათვის. და ვინც არ უნდა იყოს, კარგა-ხართ აქ აღარ მთვლინი, არარსებულნი, მივიწყებულნი, არა ეგვი-ხელობა, მოსვენება, თქვენ არა ცხოვრობთ: მე ვიცი, რომ ამ ქვეყ-ნის მიხურების თანს თქვენს წინაშე ჩვენ არსებობდა უნდა გავგვემარ-თლებინათ ისინი, ვინც სიკვდილს გაქცევა და ცოცხლოდ დარჩა, ვის-თვისაც უკანონო პრივილეგია უნდა იყოს ის ორი წაალობა — სით-ხო და ცის ნათელი, რაც თქვენ ვეღარაოდებს უნდა იგზნონ და ვეღარაოდებს დაიანახონ.

პ ა ტ ა რ ა პ ო ლ ი ქ ს ე ნ ე. დედოკო, კარი ისტრებას!

შექტორი. ხო, ჩემო ძვირფასო.

პ ა ტ ა რ ა პ ო ლ ი ქ ს ე ნ ე. მკვდრები აწვიბანა?

შექტორი. ცოცხალისინი აწვიბანა.

პ ა ტ ა რ ა პ ო ლ ი ქ ს ე ნ ე. კარგად აწვიბანა, განსაუბრებთი მარჯვნე რომ არიან ისინი.

შექტორი. სულს ის იყო? ჩაიქვდა?

პ ა ტ ა რ ა პ ო ლ ი ქ ს ე ნ ე. რაგორც ციციხელამდე უფით.

შექტორი. შევიღობა დაგვიგება, მამაჩემო, მშვიდობა!

შექტორი. მშვიდობა დაგვიგება!

პ ა ტ ა რ ა პ ო ლ ი ქ ს ე ნ ე. უფრო კარგად გრძნობ თვენს არა, დედოკო?

შექტორი. რა თქმა უნდა, ძვირფასო!

პ ა ტ ა რ ა პ ო ლ ი ქ ს ე ნ ე. მე უფრო კარგად ვგრძნობ თვენს (ბერძენებს ორკესტრი დაიწყებდა).

მ ა ლ ე მ ს რ ბ ო ლ ი. ბერძენების ცეპაივი ნაირჩვე გადმოვიდა, პრიაობს!

დ ე მ ო კ ო ს ი. რა მუსიკაა რა საშინელი მუსიკაა ტროასად-მი სხვა ასე მტრულად განწყობილი მუსიკა აღბოთ არც არსებობს. წვეთილი, ისე დაუხვებელი, როგორც სავანიაზია.

შექტორი. მეფურად დახვებთი და აქამდე დაუმარკოლებლად მოიყვებო, იცოდეთ, ამაზე თქვენ აგებთ პასუხს:

გ ე მ მ ე ტ ო რ ი. უყველ შეზობევამო, ტროას მუსიკისი უფასუ-ხოთ, ჰექტორ, ჩენი აღმეთობების გამოსახატვად რახან სხვა საშუა-ლება აღარა გვაქვს, იქნებ მუსიკალური კონფლიქტის შექმნა მა-ინც შევძლოთ?

პ რ ი მ ო ს ი. ბერძენები ბერძენები!

მ ა ლ ე მ ს რ ბ ო ლ ი. უღესი ფიცარანაგუბა, პრიაობს, საით გაუ-ძღვე?

პ რ ი მ ო ს ი. აქეთ გამოიქვებ. სასახლემო უყვალს შეუბაობინე... შენც წამოდი, პარის. ახლა აქ სახიეროდ აღარ გვყალიბ.

შექტორი. წვეთილი, მამაჩემო, ბერძენებს რომ უნდა ვუფო-სარო, ის სიტყვა მოვაგზალოთ.

დ ე მ ო კ ო ს ი. მიცვალებულებისათვის საოქმედი სიტყვის მომზადებას მაგ სიტყვის მომზადება სჭობს. მტრ წინააღმდეგობას წააწყულები.

(პრიაობს და მისი შეიკვლია მიღინა).

შენც წამოდი, მკეპე. მაგრამ იმ წააგებად, რომ არ მეტყვი, რასა ჰგავს ომი?

შექტორი. გინდა, იცოდეთ?

დ ე მ ო კ ო ს ი. თუ გინახავს და იცი, რასაცა ჰგავს, გვიო-ხარია.

შექტორი. მაიმუნის საქომბს ჰგავს, როცა მაიმუნი ხეზე აძებნა და იქნადა გვირგვინის თვისი ნაქონივულუ, ქერცილიან, გა-რაილებულ და გარშემო ნაწვგვიანაა საქომბს, სწორედ ეგ არის ომი, მისი სიბოლო, მისი ნამდვილი სახე...

დ ე მ ო კ ო ს ი. თუკი ომი ელენესაც ჰგავს, მაშ ომს ორი სახე ჰქონია.

ან დ რ ო მ ა ქ ე. აი, სწორედ ელენეც მოვიდა. პოლიქსენე, კარგად გახსოვ, რა უნდა უფარ?

პ ა ტ ა რ ა პ ო ლ ი ქ ს ე ნ ე. დიახ...

ან დ რ ო მ ა ქ ე. უფთხარია...

მედიანის სურათი

ელენე, პატარა პოლიქსენე
ელენე, გინდა მოიხრა რამე, ჩემო ძვირფასო?
პ ა ტ ა რ ა პ ო ლ ი ქ ს ე ნ ე. დიახ, დედა ელენე.
ელენე. აღბოთ მეტად საურთაღლებო რომ უნდა იყოს. რა შე-

ბოჭილი ხარ. დარწმუნებული ვარ, რომ მართლა შებოჭილად გრწმობს თეს, ხომ ასეა?

პატარა პოლიქსენო. ასეა, დეიდა ელენე. ელენე შენი სათქმელი რომ მიიხრა, უსათუოდ ასე შებოჭილი უნდა იყო?

პატარა პოლიქსენე. არა, დეიდა ელენე. ელენე მაშ, ყველაფერი მიხსარი. შენი ასეთი ქცევით მეს შეგბუნებელი ვარ.

პატარა პოლიქსენე. დეიდა ელენე, თუ ჩვენი სიყვარული გაქვთ, გაუმჯავარეთ!

ელენე რატომ გაუმჯავარო, ჩემო ძვირფასო? პატარა პოლიქსენე, ომი რომ არ ატყდეს.

ელენე შენც იცი უკვე, ომი რა არის? პატარა პოლიქსენე. კარგად არ ვიცი. მაგრამ ვხვდები, რომ ეს ის არის, როცა ადამიანები იხოცებიან.

ელენე. სიკვდილიც იცი, რა არის? პატარა პოლიქსენე. კარგად არც ვიცი. ალბათ სიკვდილი ის უნდა იყოს, როცა ადამიანები ვედარაფერს გრწმობენ.

ელენე. ანდრომაქემ რა გაიხრა ჩემზე, რა სხობოვო? პატარა პოლიქსენე. თუ ჩვენი სიყვარული აქვს, სხობოც გაუმჯავარის.

ელენე. რასაც მუბუნებო, ლოგაყობი არ შეჩვენებო. შენ რომ ვინმე გიყვარდეს, მიატყობებ?

პატარა პოლიქსენე. ო, არა! არასოდეს! ელენე. ჰეკაბეს შიშოვება გირჩევნია, ის გირჩევნია, რომ ვედარაფერს გრწმობდე?

პატარა პოლიქსენე. ო, ის მირჩევნია, რომ ვედარაფერს ვგრწმობდე! მირჩევნია, ოღონდ მასთან ვიყო და ვედარაფერს ვგრწმობდე...

ელენე. ხედავ, შენს აზრებს რა ცუდად გამოატყა! რომ გაუმჯავარო და მიგატოვო, პირიქით, თქვენი სიყვარული არ უნდა მქონდეს, ის გირჩევნია, რომ შენი სიყვარული არა მქონდეს!

პატარა პოლიქსენე. ო! არა! მანდა, რომ თქვენ გიყვარდეთ!

ელენე. ერთი სიტყვით, შენ თვირონ არ იცი, რას ლაპარაკობ.

პატარა პოლიქსენე. არა... ჰეკაბეს ხმამ პოლიქსენე!

მეშვიდე სერატი

იგივენი, ჰეკაბე, ანდრომაქე ჰეკაბე. დარწმუნდი, პოლიქსენე! ჩემს დანახაზე თვალები ჩად დახოტე? ქანდაკონას მეთამებები? წამოხვედი.

ელენე. ის უნდა წარმოგიგონოს, როგორ შიშოდება, რომ ადამიანი ადარაფერს გრწმობდეს, მაგრამ არაფერი გამოისდეს. ჰეკაბე. ბოლოს და ბოლოს, გეჰმის ჩემი თუ არა? მზედაც თუ არა?

პატარა პოლიქსენე. ო, დაიბ მესმის შენი. გზედაც კიდობ.

ჰეკაბე. მაშ, რა გატრებებს? იმაში ცუდი რა არის, რომ ღესმის ჩემი და მზედაც კიდობ?

პატარა პოლიქსენე. არის... შენ გაუმჯავარები.

ჰეკაბე. ქნითი სიკეთე. ელენე, და პოლიქსენეს თავი დანეტყვი. შეტისმეტად გრწმობიარა, იგი ვერ აიტანს, რომ თუნდაც პუქენი მწველიერი მზისა და თქვენი მწველიერი კაბის მერყეობით უგრძობლობა ეტებოდეს.

ელენე. მეც ვაგ აზრის ვარ. ანდრომაქეს ვურჩევ, რაც მისი შესასრულებელია, სხვას უნდა დავაბოძო. მადი, მაყი, პოლიქსენე, ამ სადალობეც გაუმჯავარები, რასან შენ ასე გინდა.

პატარა პოლიქსენე. ნუ გაუმჯავარებოთ, [უ!] ნუ გაუმჯავარებოთ!

ელენე. ყოჩაღ! ასე ახლა კი ენა ამოიღა... ჰეკაბე. მოდიარ, ანდრომაქე? ანდრომაქე. არა, ადარჩები.

მირამ სერატი

ელენე, ანდრომაქე ელენე. ზოგ საყიბოში სიცხადე უნდა შევიტანოთ? ანდრომაქე. მე გეგონი, ეს აუცილებელია.

ელენე. არ გეუტებოთ, ქვეითი როგორ უყირიან და ყუყუნებში არ არის გაუმჯავარო? რძობემა სიცხადე რალში უნდა შევიტანოთ? ან რა საყირია. თუკი მივემჯავარებო?

ანდრომაქე. ახლა ეგ არ არის მთავარი — მივემჯავარებოთ თუ არ მივემჯავარებო, აბლა დე. ელენე. ეგ ჰეკტორის უხბარით, საქმეს შეუმუსუბუქებო.

ანდრომაქე. დაიბ, ჰეკტორის ამ აზრს ჩაგება, რომ თქვენ უნდა გაუმჯავარო. ისიც სხვა მამაკაცებსა ჰგავს. კურდღელი რომ დიანახოს, ის ტევერს ზურგს შეუბურუნებს, სადაც ავაზა ჩასაფრებულია. ასე მხოლოდ მამაკაცები ნადირობენ და არა ღმერტები.

ელენე. მივლს ამ სიტყვაში ღმერთებს რა სწადიათ თუ თქვენ ამას მიმჯავარო ხართ, უნდა მოგაფლყოთ.

ანდრომაქე. ღმერთებს რა სწადიათ და რა არა სწადიათ, არ ვიცი, მაგრამ მივლს ქვეყანას რა უნდა უნდა შეგეგონი, რომ დღლიდაც უკვლას რა უნდა უნდა. რადაცა დაეკრებო, რადაცა მოიხობენ... ადამიანები, ცხოველები, მცენარეები. ის ბავშვიც კი, რომელიც მუყულობს მზის.

ელენე. მაინც რა უნდაო? ანდრომაქე. რომ თქვენ პარისს გიყვარდეთ.

ელენე. რა, თუკი ის იყინა, რომ შე პარისი არ მიყვარს, ყველაფერი ჩემზე უკეთესად უნდა ცდილობო.

ანდრომაქე. თქვენ არ გეყვართ პარისი. იქნებ როგორმე შეგეყვარებოთ, თორემ დღესათვის ეს ორი არსება მხოლოდ გაუდგებობით ხართ დაკავშირებული.

ელენე. ჩვენ ზღმდინერი და შეზბატობლებუნი ვართ და აღარ ვიცი, რა გაუმჯავარაზე უნდა ვლაპარაკობდე!

ანდრომაქე. თქვენ პარისი გეყვართ. სიყვარული მხოლოდ თანხმობა არ არის. მოყვარული ცოლქმრის ცხოვრება მუღმივი მოუსვენრობაა. მათ ისევე, როგორც მტრულად განწყობილ ცოლქმრის შწიოვად განსხვავებული ხასიათები მომყვებოთ. მე და ჰეკტორის სულ სხვადასხვა ხასიათები გვაქვს, იგი განსხვავებული გემოვნებია. მთელი დღეები იმაში ვაგუჯავს, რომ ერთმანეთი გვიინდა დავიმორჩილოთ ან ჩვენი თავი ერთმანეთს მსხვერპლად შევიწიოთ. მოყვარული ცოლქმრის ზღმდინებება უღრმული ცა სულაც არ არის.

ელენე. მე როცა პარისს ვუახლოვებდი, სხე რომ ჩაევიამო, თვალები ამოვიერთო და ზეღუბი გავიოფლოანო, როგორ გგონიათ, მენღლაისი ადტაცებაში მოვა ან ბერძნები გაიხბრებენ?

ანდრომაქე. იმას რა მნიშვნელობა აქვს, ბერძნები რას იფიქრობენ.

ელენე. ოღონდ ომი ნუ იქნება, არა?

ანდრომაქე. იქნებ ომი მართლაც არ ამტკავარყო. იქნებ თქვენ რომ ერთმანეთი გეყვარებოთ, სიყვარული საწმუდოდ მოგემო მოსივც ტოლფასი გრწმობა — სულგრძობლობა და კიდევ გონე... ვნებთო თავდავიწყებას არაფერ, ზღმდინერს კი არ მოელოდება ღუფერლოდა... და თუ ომი მაინც ატყდებოდა, რაღას ვიწამდი!

ელენე. და მაშინ ალბათ სულ სხვა ომი იქნებოდა, არა?

ანდრომაქე. ო, არა, ელენე! ძალიან პარსკად ხვდებით, რაც მოგვეკლი. უხბარო ბრძოლას მოსაწყობად ზღმდინერსა ასე არ გაირჩეობა, მას სურს ამ ომზე დაეფუტნოს მოსაყვლი ჩვენი რასებობა, ჩვენი ხალხობობა, ჩვენი აზროვნობობა. მას სურს ჩვენი იღუბლება და ჩვენი მომავალი დაეფუტნოს იმ ქალისა და კაცის ცხოვრების ამბავს, რომლებსაც ერთმანეთი უყვარდათ და ეს მოუკვდა არ არის ცუდი... მაგრამ იგი ვერ ხვდება, რომ თქვენი კავშირი მოკვნიებითა... თუ იმაზე დაფიქრდებოთ, რომ ამ მოჩვენებითი სიყვარულისათვის უნდა დაეიტკვითო და დაეიხოყოთ, რომ უმარავი დაცემა და ალტყევა, საყურონანი ადამები და ზნეგრეულებანი უნდა დაეფუტნოს იმ ორი ადამიანის ამბავს, რომლებსაც ერთმანეთი არ უყვარდათ, უფოლად შემჭრუნდებო.

ე ლ ე ნ ე. ნუთუ საქმარის არ არის, რომ დანარჩენებს სჭერათ ჩვენი სიყვარული.

ან დ რ ო მ ა ქ ე. არც იმათ სჭერათ, მაგრამ თავს არ უტყდებიან. როცა ომი ახლოვდება, ადამიანებს ხელდასა ოფლი ასახათ და მოედლებზე ხელხადა იფარება ლაქები, სიკრულით. ყველაზე თვალშაშაობს ჩვენი ბერკაცები მშვენიერების თავყვანს ეყვლები არ არიან, თავის თავს აღწერდნენ, ისინი სიზმანებს სცემენ თავყვანს, ბერძენებს აღმერთებდა ვთავთშაქვებდა. ყველა-ყველა და, ბერძენებისათვის არც სულდროთ არ არის, ჩასაც შენ და პარისი სჩადინეთ? მაინი ხომადღებდნენ რომ ქვეყნი, ნაპირს დროშებთან და მარცხით მოადგნენ, ისიც თვალთშაქვებდა, ზღის თვალთშაქვებდა. და ამ თვალთშაქვების, ამ მოჩვენებების გამო ჩემი შვილისა და ჰექტორის სიყვარულს სასწორება შედგებულ და სწორედ ეს არის შემჯარავი!

ე ლ ე ნ ე. როგორ მოვიტოვებ?

ან დ რ ო მ ა ქ ე. გემუდარებით, ელენე. აი, ხომ ხედავთ, რომ გვევივით და ამით თითქოს სიყვარულს გვევივდებით. გვიყარდით პარისი ან ის მიიხარებოდა, რომ მე ვუვლები მიიხარებოდა, რომ თუ იმას ჩამე მოუვიდა, თავს არ იცოცხლებდი! რომ თავს გასწრაფო, ოღონდ ის სუნქავდებოდა... მაშინ დაე, მომე ატყდეს და უბედურებოდა. მაგრამ იმნი უსანაროდა არ იქნება და ვეცდები, როგორც გვაძიებდა.

ე ლ ე ნ ე. ძვირფასო ანდრომაქე, ყველაფერი ეს ასე ადვილი არ არის. უნდა გამოვიტყდეთ, რომ ღამე კაცობრიობაზე ფიქრით არ გზავდება ანა, მაგრამ შენად შეჩვენებოდა, რომ ადამიანები ორ გზავდება იყვენ ვაჟივით. ერთნი წარმოადგენენ, ასე ვთქვათ, კაცობრიობის სიხსნა და ზორებს, ხოლო მეორენი, ისინი არიან, ვინც ანონებს ეწინაა, ადამიანებს გზას უჭერენ. პირველებს უფლება აქვთ იცინონ, იტირონ და ყველაწინაირ ადამიანური მოთხოვნებზე დაიკმაყოფილონ. მეორეთათვის საქმარისა მხოლოდ გარეგნულ ბრუნებაზედა, მზრანებლობა, ამაყ შერთა. ეს ორი გჯფვის სურწმა წყლის ნაყვა იქნებოდა. კაცობრიობა ერთნაირად არის დავალებული, როგორც თავის ვარსკვლავებისაგან, ისე თავის მარტოვალთაგან.

ან დ რ ო მ ა ქ ე. ელენე!

ე ლ ე ნ ე. ისე უნდა ითქვას, რომ თქვენ ძალიან ბევრს მოითხოვთ... მე არა მგონია, ჩემი სიყვარული ესოდნ უბედურები იყოს. მე მომწონს ჩემი სიყვარული. რა თქმა უნდა, ჩემს ღვიძელზე ან ჩემს ელენეზე არ მომეძებებს, როცა პარისი ბურთის სათამაშოდ ან ჯეჯულეზაზე სათევზად წავა და მოატყვებს. მაგრამ იმის ეგვირბინი და ის ხომადღებდა, როგორც მაგვით. ეს გრძნობები სიყვარული და სიხალისეზე უფრო ძლიერია, ის უფრო ძველი და ცხოველყოფილი ვნებაა. ვიდრე ეს, კვათინით ფართოვებული თვალთხიზითა თუ მტლავა-მტლუთი რომ გაჩივებოდა. ასეთ სიყვარულში ისე ვგრძნობ თავს, როგორც ვარსკვლავი თავის თანაურსკვლავებში. მე იმით ვმორჩობ, იმით ვკმაშავებ, იმით ვსუნთქვ და იმის მკვლევებში ვარ მოქცეული. მე ძალიან უსუსვად ვხედავ ჩემს ვაჟივლებს, რომლებსაც ასეთი სიყვარული კარგად თვალთხიზს, ისინი მახალბეა არიან, ნათელნი, თვალსაჩინონი, გრძელი თითები აქვთ და მოკლე ცხვირი, რა მოხდება, ამ სიყვარულში ეგვიანობა, სინჯად და მოუფერებობა რომ შევიტანო? მთელი ქვეყანა ისედაც მდელაჩრები არის შეუკრებობი. ამას თქვენც კარგად ხედავთ!

ან დ რ ო მ ა ქ ე. გახადეთ ღირსი სიბრალუნას, ელენე. ეს არის ერთადერთი, რითაც დაგებმარებით ამ ქვეყანაზე.

ე ლ ე ნ ე. დიან, ეს მოსალოდნელი იყო. ეს სიტყვა უნდა თქვულიყო და ითქვა კიდევ.

ან დ რ ო მ ა ქ ე. რომელი სატყვა?

ე ლ ე ნ ე. სიბრალული. სხვას მიმართით. ჩემგან შორს არის სიბრალული.

ან დ რ ო მ ა ქ ე. უბედურება არ გინახავთ და იმიტომ!

ე ლ ე ნ ე. ძალიან კარგად მინახავს. უბედურებაც მინახავს და უბედურებაც. ძალიან კარგად ვგრძნობთ თავს ერთად, ბავშვობაში მოკლე დღეებს სახალისე მიწებებულ კიბოებში ვიატარებდი, მეტივინების გოგონებთან. სახლში გვაყავდა და ვუვლიდით ზუდიდან ამოსხმულ ფრინველებს, მეც ფრინველთა გამახარა და ჩემი ასეთი ვნებთა-დღეების მიზეზიც ეს უნდა იყოს. და ადამიანის სხეულის უბედურებები თუკი როგორცა ფრინველთან უფროა დადავიმარებულნი, ძალიან კარგად ვიცი, მაშის გაუმეზებული ცხედარი, დილაადრიან ზღვამ რომ

გამოავლო ნაპირზე, რუმბივით გაბერილი იმის თავს თოლივით. არც ამავედგნენ და თვალთხიზს ამოჩინეს რომ უპირებდნენ; უბედურები და ღღის ისეული, რომლსაც ჩვენი მონიხარებულთა შავი ცოცხლად კორცინდა; ან სხეული დისა, ტყურული ღობის ძირში. დი-უბედურებას ბუღისთან მიმან ამ მო უტყარდა დამიორჩილა; ჩემი მუ-გობარი გოგონა, რომელსაც ჩიბატონა ჰყავდა და მინიჩი იყო ან კიდევ მეორე ჩემი მეგობარი გოგონა, რომელსაც გულწრფელად ჰყავდა და ქულიც ჰქონდა. მთხედვად აღიხსა, რომ ადამიანებს ფროსონებდა წარმოვიდგენ, ჩემთვის მაინც ის თყვენ, რასაც ნამდვილად წარმოვიდგენ, — ქვეყნისნი, ბინდურნი, გაწიორულნი. და არასოდეს მიფიქრია, ადამიანის მოღვაწე სიბრალუნის ღირსი არის-მოქო.

ან დ რ ო მ ა ქ ე. იმიტომ რომ, მხოლოდ ზოგის ღირსად ღიანდაც.

ე ლ ე ნ ე. ვინ იცის იქნებ ეს იმის ბრალა, რომ აქ უბედურებს ჩემს თანსწორებად ვთვლი და არ ებრდები, რადგან ვფიქრობ, ჩემი სიხანსალი, მშვენიერებით და დღეებით იმათ არაბრალაზე შეტისმეტად მაღლა ვდგავარ-მოქო. იქნებ ძიზობს გრძობა სწორედ ეს არა?

ან დ რ ო მ ა ქ ე. ეგ ჰერებლობაა, ელენე.

ე ლ ე ნ ე. ადამიანებს სხვები იმ ზოპით გზავდებოთ, რა ზომითაც თავის თავი შეუძლიათ შეიბარდონ. უბედურება და უსმად-სიხანსა ონება ასეა, რომელსაც ისინი ვერ იტყვენ. მე ჩემი თავა სულ ამ მებრალბა. ამაში, ომი ატყდება თუ არა, ადვილად დარწმუნდებით. შამშობსა და მწუხარებას უდრტყენველად ვიტან და თქვენზე უფრო ვუძლებ, შურტაცხოვსაც. თქვენ გგონიათ, არ მშენის, რასაც ზღვრებს უნან ჩემზე ტრეული ქალები ამბობენ გარკვეული დღედაცა მთელდამს იხსავს კი ამაზე, თითქოს დღეობათ ვიყოლი და ვთვლი მექონებს. მართალია თუ არა, არ ვიცი, მაგრამ ჩემთვის სულერთია, ჩემთვის სულერთია-ვეთი!

ან დ რ ო მ ა ქ ე. შეჩერდით, ელენე!

ე ლ ე ნ ე. ნუთუ თქვენ გინოია, რომ იმ ფერადი სურათების კოლექციამო, როგორც თქვენე ქმარისა, ჩემს თვლებს ზოგჯერ არ ეჩვენებათ დაბერებული ელენე, დანახანაგებული, ცბილებ-ჩაცვივული, თავის საშარტულში ჩაცუქული მურახიან ტურბიანი ილუკავსო, რა თითარად არის გადგაფლსილი ჩემს სახეზე ფერმარშილი რა წიელი მოცხარით მავს მუღებელი! რა ფერბია, რა უნებუნობაა, რა გარღვევაობაა... მაგრამ ჩემთვის ესეც სულერთია, სულერთია!

ან დ რ ო მ ა ქ ე. დაიღუბე...

ე ლ ე ნ ე. რა თქვით? ომი რომ გამართლება მოვენახით, თუკი ამისათვის მხოლოდ ერთი სრულქმნილი წყვილი გამოვლდა, შენ და ჰექტორი აქ არა ხარის, ანდრომაქე?

მეხსენს სურათი

- ელენე, ანდრომაქე, აიკის, შემდეგ ჰექტორი.
- ა ა ა ქ ს. სად არის? სად იმალება? ღაჩარო ტრიოლი!
- ჰ ე ქ ტ ო რ ი. ვის ეძებთ?
- ა ა ა ქ ს. პარისს ვეძებ...
- ჰ ე ქ ტ ო რ ი. მე მისი მამა ვარ.
- ა ა ა ქ ს. რა ცარტი ოქანია! მე აიკის ვარ შენ რა გქვია.
- ჰ ე ქ ტ ო რ ი. ჰექტორს მეძახიან.
- ა ა ა ქ ს. მე კი მოზის ზღვას დაგვიძებ.
- ჰ ე ქ ტ ო რ ი. მე ვიცი, რომ ბერძენებს მოსალაპარაკებდად შე-მადლები წარმოგზავნეს, თქვენ რა გსურთ?
- ა ა ა ქ ს. ომი.
- ჰ ე ქ ტ ო რ ი. უიმედო ამბავია. რის გავო გსურთ ომი?
- ა ა ა ქ ს. შენმა მამა ელენე მოაკლტა.
- ჰ ე ქ ტ ო რ ი. მისი თანსწიზობით, მე ასე ვიცი.
- ა ა ა ქ ს. ბერძენი ქალი ისე იქცევა, როგორც ის მოსიჩრევის. იქნა აკლია, ნებაროვა შენგან ამოიხს. ომის სახადად იქცე ქმარა.
- ა ა ა ქ ტ ო რ ი. ჩვენ შეგვიძლია, ბოდიში მოგახდლოთ.
- ა ა ა ქ ს. ტრეფინები ბოდიშს არ იძიან. აქედან მხოლოდ მამის წყავლი, როცა ომს გამოვიცხადებთ.

დემოკოსი პრემია! მოდით და ნახეთ შეგინებულ ტრაკი, მექტორია ზნის სიზოლოო.

მექტორი ამა, ტყე შენი (დემოკოსის სახეში შემოკრავს, ათქვამს ხარხარებს).

მამთმრთება სპარატი

იგვენი, პრამოსი, პარისი

ამ სურათში შემოდიან პრამოსი და ამ ქალაქის ღირსეული ადამიანები. ისინი ამ შემოსასვლელის პარადიარ ღებვიან, სიღაწაც ულსე უნდა შემოვიდეს.

პრამოსი რა გავიერებს, დემოკოს? დემოკოსსა სახეში ხელი შემოკრავს. აიქსი რა და აქიკაოსი იჩაღლე! პრამოსი ვინ შემოკრავ? დემოკოსი მექტორი აიქსმა მექტორმა აიქსსა. პარისი რას მიდე-შოდედა. სულ აურია! მექტორი მისთვის ხელი არავს შემოკრავს, სხე არ არის, ელენე?

ელენე ეყვანს დაკვირებით ვადევენბილ თვას. მსავსი არაფერი მსავსა. აიქსი რიდე ლევა ერთი დეარა აქს. პარისი პოტები ხშირად ღებაკრებენ უაზროდ ამას ისინი შთაგონებს უწოდებენ. ამ შთაგონების საფუძველზე წავა და პერე ეროვნულ სიმღერას შეთხზავს.

დემოკოსი ამაზე ასახებს გაგებინებ, მექტორ... შედახილები ულისე აი, ულისე! (აიქსი მექტორის მიუახლოვდება და ამხანაგურად მიმართავს)

აიქსი უჩიარს დირსეული მოწინააღმდეგე ხარ. კარგად შემოკრავი, მომეწონა...

მექტორი როგორც შემეძლო, ისე შემოკრავს. აიქსი კარგად იყო შესრულებული. ხელი იდაუშვი კარგად გქონდა მოხრილი, ხელის მტევანი შენსკენ მოკეცული და ზეკა გამართული. შენი უფრო მტკიცეუნდად უნდა მოხედროდა.

მექტორი მეიძვება. აიქსი ხელშეუხებ კარგად ღებდა ხმარობდ.

მექტორი სამოკლე ვისარი. აიქსი ქელს ვისარი შენს წინაშე მომატებე, ჩემო ძვირფასო მექტორი. შენთვის არც შეკრების სიტყვა უნდა შექცავა და არც ხელი უნდა შემოხეკრა. ჩვენ ერთი მტერი გვეყავს — აქიკაოსის ვაენები. მე იმათ არ ვებრძვი, ვისაც ჩემვაიფი აქიკაოსის ვაენები ჰყავს ნტარად. ომზე წულდარ ვილასარკებთ ულისე რამდენაც უნდა, იმდენი იბუწუნდები. ყველაფერში ხელს შეგიწყობ, ჩემი იმედი გქონდეს...

(ულისე შესახებდრად გაემართება და პერე მასთან ერთად უკან ბრუნდება).

ანდრომაქე მე შენივეარხარ, მექტორი. მექტორი (თავის ლოყავზე უჩვენებს). ხო, მაგრამ ჭერ ნაინე უკრავოც.

ანდრომაქე შენ ამ ბრძოლიდანაც გამარჯვებულ გამოვალ, დამიჯერე...

მექტორი მე ყოველი ბრძოლიდან გამარჯვებული გამოვიდარ, მაგრამ ყოველი გამარჯვება ქარს მიაქვს.

მამთმრთება სპარატი

პრამოსი, მექტორი, მკავებ, ტროლეო კაცები, მეზღაფერი, ოლიდისი, ირისი, ტროლეო ქალბები, ულისე, აიქსი და მათი ამაღა.

ულისე მე მონი, პრამოსი და მექტორი ბრძანდებით, არა? პრამოსი. დაბ. ჩვენს ზურგს უკან ტროლეო, გარეუბნებითა და სოფლებით. უფრო შორს კი ჰელესპონტი და ყოველმხრივ შემოხლულული ქვეყანა — ფრიგია, ულისე ბრძანდებით.

მექტორი თქვენ თვითონ გამოვიცხადებთ! აიქსი. ეცილოთ ამ საღამოსე გამოვიცხადებთ.

მექტორი სიცრუეს აზრობთ. თქვენ ომს არ გამოვიცხადებთ. არქაელადის ერთი კუნძული კი არ გამოვევებთ უკან თუ ომის მოთავენი ჩვენ არ ვინებთ... ჩვენს კი ომის მოთავენი არ ვინებთ.

აიქსი. შენ, არც შენ გამოვიცხადებ ომს პარადად, ლანჩარი ხარ-შეთი, რომ გათხარა?

მექტორი. სხვა რა გზა შექნება, ასეთი სახის განცხადებას მივიღებ.

აიქსი. გეორგი ჩრახტ ანსად მინახავს, მეოპრის ღირსება რომ ასე დაეკავებოდა... ტროლეო ბერძენები რომ ფიქრობენ, ტროლეო ბერიერება და უფუფერებაა, ის რომ გათხარა?

მექტორი. ტროლეო უფუფერებაა, თქვენ ომის ატებს ვერ შესძლებთ.

აიქსი. ტროლეო რომ შევაფუფერებო?

მექტორი. შევაფუფერებთ.

აიქსი. შენ, მის გამგებელს, ხელი რომ შემოკრავ?

მექტორი. სცადებ.

აიქსი. ხელი რომ შემოკრავი სახეში, რომელიც ტროლეო ქელს-ღობობს და ცრუ ღირსების სიზოლოა?

მექტორი. შემოკრავია...

აიქსი. (სახეში შემოკრავს) აი... ეს ქალბატონა თუ შენი მეუღლე, შეუძლია შენით იამალოს.

მექტორი. მე ვიცი მისი ხასიათი... ამავსე კიდევ...

მამთ სპარატი

იგვენი, დემოკოსი

დემოკოსი რა ხმარია! ამ ღღობს რა უნდა, მექტორ? მექტორი არაფერი. რაც უნდადა, შესრულა.

დემოკოსი რა მოხდა აქ, ანდრომაქე?

ანდრომაქე არაფერი.

აიქსი ნამდვილად არაფერი მომხდარა. ბერძენმა მექტორის სახეში შემოკრავს და მექტორმა ეს შეურაცხულოა გაუფლავა.

დემოკოსი მართალია, მექტორ?

მექტორი. მტენარი სიცრუე, ასე არ არის, ელენე? ელენე. ბერძენები მტებსმტავად მატუფარები არიან, ბერძენი მამაკაცები.

აიქსი. დღის მუცლიდან დაშავა თუ რა არას, ერთი ლოყა რომ მეორეზე უფრო გაწილდებოდა აქვს?

მექტორი. დაბ, ეს ლოყა თვითღანე უფრო ღებდა მექტორსა.

დემოკოსი. მართალი თქვი, მექტორ. ამან შენზე ხელის აღმართვა გაებდა?

მექტორი. ეგ მხოლოდ ჩემი გადასაწყვეტია.

დემოკოსი. არა, ეგ ომით არის გადასაწყვეტი. შენ ტროლეო სიზოლო ხარ.

მექტორი. სრული სიმართლია. სიზოლოს სახეში ვინ ურტყამს.

დემოკოსი. ვინა ხარ, გამაგებინე, პირსტუვი ხარ? მე დემოკოსი ვარ, აქიკაოსის მეორე ვაჟი!

აიქსი. აქიკაოსის მეორე ვაჟი ხარ? ძალიან კარგი. მაშ, ის ნიობარა, ერთი მნიშვნელობა აქვს მექტორის გავარტყამ ხელს თუ აქიკაოსის მეორე ვაჟს?

დემოკოსი. ერთი მნიშვნელობა აქვს. შე, ღლით, მე კენატის მავრი ვარ. შენ თუ ონი გინდა, სისხლისმძვრელი ოჯა, კაცო ხარ და გამიბედ.

აიქსი. ამა... გაგებდე.

(დემოკოსის სახეში შემოკრავს).

დემოკოსი. ტროლეობი ქარისელები! მოეშველით!

მექტორი. გაჩუმდი, დემოკოს!

დემოკოსი. იარაღს მოკიდებ ხელი, ტროლეო შეგინებს უპირებენ! შური ვიძიოთ!

მექტორი. გიბრძნებ, ვარშმი-შეთი.

დემოკოსი. არ ვაგწმუდები... მიდებს ქალაქს ფეხზე დავაყენებ!

ულისე. ულისე ვარ.
 პრია მოსი. ის ნისისე. მის ზურგს უკან თრავია, ბონტი და
 კლივე ტორიდა, რომელიც გაშლილ ხელისგულსა მკვავს.
 ულისე. დიპლომატიური საუბრის განსაზრთავად მეტიმე-
 ტად ბეგრის ხალხია.
 პრია მოსი. აი, ელენეც მოვიდა.
 ულისე. სალამი, დედოფალიო!
 ელენე. მე აქ გავახალგაზრდადი. ულისე, და მხოლოდ მე-
 ფის ასული ვარ.
 პრია მოსი. ჩვენ გისმენო.
 აი აქ ის. ულისე, შენ პრია მოსის გაუმართე საუბარი, ჰექტორს
 მე დავუდგაარაკები.
 ულისე. პრია მოს, ჩვენ აქ ელენეს წასაყვანად ვართ მოსუ-
 ლი.

აი აქ ის. მიუხედი, არა, ჰექტორ? ასე ხომ აღარ შეიძლება
 და რომ გაგრძელებულიყო!
 ულისე. საბერძნეთი და მენელაოსი შურისგებისეცენ მოგვი-
 წოდებენ.

აი აქ ის. მოტუებულ ჰქმნებს სხვა რაღა ჩარა აქეთ, ხალხს
 შურისგებისეცენ უნდა მოუწოდონ!
 ულისე. ელენე დაუყოვნებლივ უნდა დაგვიბრუნონ, თო-
 რემ ომი ატემა.

აი აქ ის. და ერთმანეთს უნდა გამოვეთხოვით.
 ჰექტორი. სულ ეს არის?
 ულისე. ეგ არის და ეგ.
 აი აქ ის. ხომ შედავ, ჰექტორ, ამ საქმეს მალე მოგვრებით.
 ჰექტორი. მამ, ელენეს თუ დაგიბრუნებ, შვიდლობას გვათ-
 ვაზობი.

აი აქ ის. და მუდურობებს.
 ჰექტორი. მამ, ერთ საათში თუ ელენე თქვენთან ერთად
 გამოგზავნავრებს, საკითხი ვადაჭირბი იქნება.

აი აქ ის. და ამოუწურული.
 ჰექტორი. მე მგონია, რომ ჩვენ შეთანხმებას მივაღწევთ;
 არა, ელენე?
 ელენე. დიახ, მეც ასე მგონია.
 ულისე. ის ხომ არ გინდათ თქვათ, რომ ელენეს დაგვიბრუ-
 ნებო?

ჰექტორი. ეგ ერთი და იგივეა. ელენე შვად არის.
 აი აქ ის. ალბათ ახლა უფრო მეტი ბარგი ექნება, ვიდრე აქეთ
 გამოგზავნებისას ჰქონდა.

ჰექტორი. ელენეს დაგიბრუნებ და სამაგიეროდ შვიდობის
 გარანტიას მოგვეცემა. არავითარ შურისძიებას ადგილი არ
 ექნება, არა?

აი აქ ის. ქალი დავკარგეთ, ქალი ვიპოვეთ. რაც იყო, ისევ ის
 არის. იღიბებულია ასე არ არის, ულისე?
 ულისე. უაყვრავად ვარ, მაგრამ ვერაფერს დაგვიბრდებოთ,
 შურისძიებაზე რომ არ ვფიქრობი, მენელაოსმა უნდა თქვას ელენე-
 ზე, მოტყუებამდე რომ იყო, ისევ ისეთიაო.

ჰექტორი. ცვალილებას რა ნიშნების მიხედვით დაადგენს?
 ულისე. საერთაშორისო სყანდლით ვაღიზიანებულ ქაბრი
 უფრო შარიათია. პარისი ელენესათვის სახელი არ უნდა გაიტეხა, მე-
 რე და ეს ასე?

ბ რ ბ ო. არა ეს ასე არ არის!
 ხ მ ე ბ. მისედად ასე არ არის!
 ჰექტორი. ეს რომ ასე უფილიყო?
 ულისე. ამით ჩის თქვა ჰებოთ? ჰექტორ?
 ჰექტორი. პარისი ელენეს არ გაქარბებია, ამაში ორივენი
 გამოიბრტყდნენ.

ელისე. მამ, ორივეს რა შეეშობათ, რა იყო?
 ჰექტორი. ჩვეულებრივი ამბავი შეეშობათ, ასე არ არის,
 ელენე?

ელენე. ამ ამბავში არაჩვეულებრივი მაინც რა არის?
 ხ მ ა. ბუბლერბებაა! თავი აღარ გამოგვეყოფათ.

ჰექტორი. რატომ იღიბებოთ, ულისე? განა ელენემ მოვალე-
 ობას უღალატა და ამის მცირე კვალს მაინც ამჩნევთ?

ულისე. მე ამ კვალს არ ვეძებ. წყალი უფრო დიდ კვალს
 სტოვებს იხვზე, ვიდრე ბიჭურება — ქალზე.

პ არ ისი. შენ დედოფალზე ლაპარაკობ.
 ულისე. რა თქმა უნდა, დედოფალი გამონაკლისს წარმოად-
 გენს... მამ, ასე, პარის, ეს დედოფალი თქვენ შობიდათ, შობიდათ
 დედნობიდა, მე ვფიქრობ, საკუთველ-აბგვრის არც თქვენ იყენ-
 ბოდიერ წავლიბი და არც ვაღიზიანებს ამკვებილით რომ ქალის და-
 მირჩილებას ოდენავ სტრეფიო მაინც გაგვირდობთ?
 პ არ ისი. შვეფილი დედოფალი თავისი ღირსებით არის შე-
 მოსილი.

ელენე. ოღონდ ადვილად არ უნდა შევილიოს.
 ულისე. გზავნი რამდენ ხანს იყავით? ჩვენი ხომალდებით
 მგზავრობას სამი დღე მოუწედი, ჩვენი ხომალდები კი თქვენს ხო-
 მალდებზე სწრაფად დაიდანი.
 ხ მ მ ბ ი. ტროას ფლოტს გაუფიგნარ შურეარცხუფას აუენ-
 ბენ!

ხ მ ა. თქვენე ქარია სწრაფი და არა ხომალდები!
 ულისე. კარგით, თუ გნებავთ, სამი დღე იყო. ამ სამი დღის
 განმავლობაში სად იყო დედოფალი?
 პ არ ისი. გემბანზე იწვა.

ულისე. პარისი? ანაწზე იყო?
 ელენე. ჩემს გვერდით იწვა.
 ულისე. თქვენს გვერდით რას აკეთებდა? წივას კითხულობ-
 და? თუ ოქროს თევზებს იჭერდა?

ელენე. დროადადრო მარსო მინაყვებდა.
 ულისე. და ერთხელაც არ მოგვარბებიათ?..
 ელენე. ერთხელ, მეორე დღე იყო, ხელზე მეამბორა.
 ულისე. ხელზელი მივხვდი, მივხვდი. ვნების მოსვლავების წა-
 მი იქნებოდა.

ელენე. არ უფრო ღირსეულად მივიჩნიე, რომ უფრადლება
 არ მიმეცია.
 ულისე. მე ზღვის დღედად არ შეგიწიეთ ხელი, ერთმანეთს
 რომ ჩახველით... მე მგონი, ტროას ფლოტის შურეარცხუფა არ იქ-
 ნება თუ ვიტყვი, რომ თქვენი ხომალდები რეყვას უფრო განიცდი-
 ან.

ხ მ ა. ჩვენი ხომალდები რეყვას უფრო ნაკლებ განიცდიან. ვი-
 დრე ბერძენთა ხომალდები.

აი აქ ის. ბერძენთა ხომალდები რეყვას განიცდიანო! ჩვენი
 ხომალდები რეყვას იმიტომ არ განიცდიან, რომ ცხვირი მაღლა აქეთ
 აწვერილი, ხოლო კართით ღრმად არაან წყალში ჩაჩქდარნი.

ხ მ ა. დიახ, დიახ! ცხვირპარბილები და ბოლოდადებულები
 არაან ბერძენებიც.

ულისე. სამი დამეს რაღას უშვებოთ? თქვენს თავზე სამჭერ
 აკიავდნენ ვარსკლავები და სამჭერ ჩაქრნენ. ნუთუ თქვენთვის
 დანამახსობრებელი არაფერი იყო?

ელენე. დიახ... დიახ! სულმთლად გადამაყიწუდად ვარსკლავ-
 თმჩივებდებოდა შევისწავლვ კარვად.

ულისე. იქნებ რომ გვიჩინათ... მაშინ დაგიმორჩილიათ...
 ელენე. მუშლის გაფრენაც კი მალოძიებს...

ჰექტორი. და რომ არაფერი ჩაგვიდნიათ, ორივენი თვით
 ქალმღირო აგრლოდებს წინაშე დაიფიცებო.

ულისე. რა აღირს. მე ვიცნობ აფროლიტებს. ფიცსაცამტებებს
 მფარბილებს... ეს კუბირბული ისტორია ტროელელებზე შექმნილ წა-
 მროდგენას ბოლოს მოუღებს მთელს არქიელელებზე.
 პ არ ისი. არქიელელებზე აქამდე რას ფიქრობდნენ ტროელე-
 ზებ?

ულისე. ვაქრობაში ნაკლებნიჭირბები არიანო. ვიდრე ჩვენ,
 ბერძენები, მაგრამ მშვენივრებადა და მომხმველებებათ თლიდნენ...
 განაგრბით თქვენი აღსარბება, პარის. იგი ფიზიოლოგისათვის მეტად
 საინტერბესი შენაქმნის წარბოდგენს. მაინც რამ გაიძულათ, რომ
 ელენეს ასე თვალისჩინებით მოფრთხილებოდი, მამონ, როცა იგი
 მთლიანად თქვენზე იყო მონდობილი?

პ არ ისი. მე... მე შევიყარად ელენე.

ელენე. ულისე, სიყვარულისა თუ არა გაგებებია რა, სქოსს,
 ამ საკითხს გვერდით აუაროთ.

ულისე. აღარბით, ელენე, თქვენ რომ ტროელბების უღონო-
 ბის ამბავი ცალმდებობით, არაფრით უკან არ გამოიყედებოდათ...

ხ მ ა. ვი, სირცხული!

ხ მ ა. პირზე ღაგამი ამოსდით!

ხ მ ა. აქ მოიყავ შენი ქალი და მაშინ დავანახებო!

ხ მ ა. ბეიბაშენიც თან მოყაულო!

ულისე. მე ზუსტად ვერ გამოვხატე... რომ პარისი, მშვენიერი პარისი უფროა...

ბმეა. ბოლოს და ბოლოს, ხმას ამოიღებ თუ არა, პარისი გინდა, რომ მიიღება ქვეყანამ მასხრად აუჯღიროს? პარისი ს. პეტრორ, ხედავ, რა უსამიერო მდგომარეობაში აღმოვნიდ?

პეტრორ. ეგ მხოლოდ ერთი წუთის ამბავია... მშვიდობით, ელენე შენი საინტობო ისე გაითქვა სახელი, როგორც შენი თავქარიანობის შეგარო გააშუქვა. ელენე. ახალეუბნები არა გაქვს რა. დრო ადამიანს მუდამ თავის საადრისს მოუზღავს.

ულისე. უფროს პარისი კარგად შერქმეული სახელია! ახლა მიღე და გადაეცინე ელენე. პარისი. პეტრორ!

პეტრორ. გაჩუმდი აქ უფროსი მე ვარ! მე ვეღვაურ. ი. ელენე უფროსობას გვიწევს ჩვენ, პარისის მეზღვაურები, ამას ვუდარ მოვიგებინე. უფრო დამაგდეთ და მე გიტყვით, პარისი რასაც უშვებოდა თქვენ დიდფოვალს...

ბმეი. უსიამოლო, მიღე, თქვი! მე ვეღვაურ. მძის ბრძანებას ეწირება მსხვერპლად. მე ვიყვით ოფიცერი გემისა. ყველაფერი ჩემი თვალით ვუფრებოდა.

პეტრორ. ი. თვალთ გატყუებოდა. მე ვეღვაურ. ი. ტროლე მეზღვაურის განა შემიძლება რომ თვალმა უშვებოდა? ოცდაათი მამიკივან ვაჭრობ, რომ თოლია ცალთვალა. მიღე აქ, ოლიდიეს. აი, ეს ანძაზე იყო, ზვიდან ყველაფერს უფრებოდა. მე კი ტროლე ჩამავალი კიბიდან ყველაფერს ისე ვუთვალავოდა, როგორც საწოლთან მქდომი კატა... ვაგვარობ და ვთქვა ყველაფერი ტროლეობ?

პეტრორ. ი. ხმა ჩაქმნიდა.

ბმეი. ი. თქვი თქვი დაე, თქვას! მე ვეღვაურ. ი. ორი წუთიც არ იყო გასული, რომ ისინი უკვე გემბანზე იყვნენ, ახე არ არის, ოლიდიეს. ოლიდიეს. ანე დიდფოვალს დღუბედა წაუხა და თავზე გაყოფილი თმა გაუსწორა. ხომ ზებუბი, ზვიდან ძალიან კარგად ვარჩევდა დიდფოვალს თმას, შუბლიდან კეთამდე შუაზე გაყოფილს.

მე ვეღვაურ. ი. პარისმა ვერა ტროლე ჩაგვანა, მხოლოდ ჩვენ დავარჩიე ზეითი, რადგან ექვსი გებუდა... ოლიდიეს. ი. ულოცანოდ ჩვენი ხომალდი პარდაპარ ჩრდილოეთისკენ მიდიდა უქაროდ დამბედილი აფრებოდა.

მე ვეღვაურ. ი. ჩემი სამალაიდან ნაწილობრივ თითქმის მხოლოდ ერთი სხეული უნდა დამენახა, მაგრამ მთელი დღის განმავლობაში სულ ორ სხეულს ვხედავდი, როგორც ქვევას პურის ნატებს ხორბლის პურის ნატებზე... პურებს ცეცხლი ჰქონდათ შენიებულნი, მაღლა ამოდიოდნენ... ნამდვილი ოთინ იყო.

ოლიდიეს. მე კი ზემოდან მხოლოდ ერთ სხეულს ვხედავდი, ეს სხეული ხან თეთრი იყო, როგორც მეზღვაურმა თქვა, და ხან ოქროსფერი, ოთხი ხელი ჰქონდა და ოთხი ფეხი...

მე ვეღვაურ. ი. აი, ეგვეც თქვენი უფროსობაა!... ამაღლებულ სიყვარულსა და სხვა ნაწ გარძობებს რა უშვებოდა, უფხარ, ოლიდიეს, შენი კასრიდან რაც მიყურებოდა. ქალის სიტყვები მაღლა დღის, კაცის სიტყვები დაბლა რიბდა. თქვე, პარისი რასაც უთვალდა... ოლიდიეს. ი. ქალი პარისის თავის თეთრეულს, თავის ფუსუნას ვხედავ.

მე ვეღვაურ. ი. პარისი — თავის პუმას, თავის იაკურას. ქალი პარისის ქალის სახელებს ვხედავ. ხოლო პარისი — კაცის სახელებს, სინათლის მოსლიდათ. ეს ყველაფე კარგად იცის. ოლიდიეს. ი. შენ ჩემი წიფელი ხარ. — ეუბნებოდა ქალი. — ისე გებეუვი, როგორც წიფელს!... ზღაპრე მუდამ ხეები ახსენებოდა.

მე ვეღვაურ. ი. შენ კი ჩემი არი ხარ. — ეუბნებოდა კაცი. — ჩემი აცასცახებული არი!... ძალიან კარგად მასხობს, ამ სიტყვას ამბობდა, რუსული ზეა არაუ.

ოლიდიეს. ი. სხვა გზა არ იყო, დაღამებამდე ანძაზე უნდა ვყოფილიყავი. შიმშილიც მაწუხებდა, სიცოცხვე და ბევრი რამ ზებუდა.

მე ვეღვაურ. ი. როცა ხვეყანა-კონას მორჩინენ, ერთმანეთს ინის წიფერი ლოკვა დაუწყებს, რადგან მარლიანები იყვნენ. ოლიდიეს. ი. ბოლოს კი, როცა წამოგდნენ, რომ დასახიბებლად წასულიყვნენ, ფეხზე ძლივსა იდგნენ და ბარბაცებდნენ...

მე ვეღვაურ. ი. აი, რა დღეში ჩაავლო შენი პენელოპე ულინობ.

ბმეი. უსიამოლო უსიამოლო! ქალი ს. ბმეა. ქება-დღება პარისის ვიღაც მხიარული კაც ი. პარისის პარისისა და დღერთისა დღერთსა!

პეტრორ. ი. ესენი ტყუილებს ამბობენ, არა, ელენე? ულისე. ელენე ამით მოკალობუღელი უჯგებს უარს. ელენე. ჩემზე რომ არის საუბარი, ისიც კი დამაწიყდა, ისე დამაჭირებლად დაპარაკობენ.

ულისე. პარის, ეს ხალხი ტყუილს ამბობს? პარის. ი. წარსულმწებნი ცუდს ურქვენ.

მე ვეღვაურ. ი. არც მთლიანობაში ვამბობ ტყუილს და არც წერილმწებნი. ხომ ასეა, ვაღმდევსი რას გვედავებოთ, თქვენი საუკარული ამბავი ზუსტად ვერ გადმომეცით. უფროსი პუმას ვთვალენებო!

პარის. ი. მანდღამანიც ეს სიტყვა არ მიხსენებია! მე ვეღვაურ. ი. არუი „აყცახებულმა არება“ გაგალოხია? მით უარსი, ასე თქვით, ასე: გუფიციბით, მანდილიად ასე თქვით. მეგრე და პარის ამ სიტყვაში ვასწითლებული მე მინახავს აცახებულნი არუის ხეები ზემოპარე, კასიის ზღვის სანაპიროს. თოლუმი. შუა რაგობებს ხის ტანზე ერთმანეთისგან თეთრი რგობლები იყო დავიღებული და თავს ვეკიხებოდა, ნეტავ ხის ტობებს რას უქირავს-მეთუი. არუის ხეები შუა ზაფხულშიც მინახავს ასტახანანარ, ზედ ზღვის სანაპიროს. დღისეულად და ნებურად იდგნენ და თეთრი რგობლები თითქმის სოკოებსა ჰგავდა: როცა ხეზე შევიდა ნაყისფერი ყვავი ჯდებოდა, ხე ისე ცახცახებდა და იდრიკებოდა, ღამის წელში გაღამებულყოფი. მე კი უახვას ქვევს მანამდე ვერსოდა, სანამ არ ვავფრთხობდი ხოლმე. მაშინ ყოველი ფოთოლი მაღლობის ნიშნად თითქმის მერქარულდებოდა. ამ აცახებულნი ფოთლების დანახაზე, ზვიდან ოქროსფრად, ხოლო ქვევიდან ვერცხლისფრად რომ ხახასხვდა, სული სინათლე გეხებოდა!

გუფიციბით, თვალზე კინადაც ცრემლები მაღებებოდა, ასე არ იყო, ვორიდიეს! მამ, აი, ასეთია არუი!

ბ. რ. ი. უსიამოლო უსიამოლო!

მე ვეღვაურ. ი. მხოლოდ ეს ორნი არ უყურებდნენ იმას, პარისის, ჩვენ ყველანი, ვინც იქ იყავით, მეზღვაურებიცა და ოფიცერებიცა. იღუმენარობრებად და ვევის ქიბს ჩაქვილებული და ბარიერზე გადახრილები იმათ ვუყურებდით. მთელი გემი თავდებოდა იქა კაცულა.

მე ვეღვაურ. ი. სიყვარულის სახალეველ თვალეზად.

ულისე. ე. გემის, პეტრორ!

პეტრორ. ი. გაჩუმდი ყველანი.

მე ვეღვაურ. ი. ამა, მიღე, ერთი სცადე და ნაჩუმე! (ესე ვამოხსენება ორისი).

ხალხი. ი. ორისი, ორისი!

პარის. ი. აფროდიტის გამოგზავნილია.

პარის. ი. დიხა, აფროდიტე გამომგზავნა და დამაგლა თქვენივით მოქვა, რომ სიყვარული კანონია ქვეყნებისა და რა სიყვარულს ხელს უწყობს — სიყვარე იქნება ეს, სიძინე და აცახეცოცხება, — ყველაფერი წმინდააქმნიდა; რომ ყველა შევყვარებულივითისთვის მფარველობის კალთა აქვს გადაფარული, გინდ მუცელს, გინდ მუცელს და რომ აგრეთვე მათ ხელისშეწყობითა მფარველობს. დიხა, ხელისშეწყობი. და თუ ქვეყნისა არაინ ასეთეობი, იმათაც საღამოს უფლისი. ხოლო თქვენ, პეტრორსა და ულისეს, ორნივე ვერცხლავით, რომ ელენე და პარისი ერთმანეთს დაპროროთ. თუ არა და, ომი იქნება.

პარის. ი. პეტრორ კაცები. ი. მაღლობას მოგახსენებთ, ორისი!

პეტრორ. ი. პალაღას არაფერი შემოეფულია?

პარის. ი. დიხა, პალაღად დამავალი თქვენივით მოქვა, რომ გონება კარგად ვეყენებოდა. შევყარებულ უფუფრობა, ამბობს იგი. მას სურს, გულწრფელად უსახებოთ: განა არის დიდლამე მქდომი მამლე ან დიდლამე ზღუჯე მქდომი მამლე ზღუჯე უფრო სულდამი ვამე? ეს ისედაც მისახვედრია. პალაღა გიბრძანებთ თქვენ, პეტრორ, და თქვენ, ულისე, ელენე და ეს ზღუჯეთობინი პარისი ერთმანეთს დაპროროთ. თუ არა და, ომი იქნება...

შექტორი. ქალბი. მადლობა მოგაპყრობებთ, ირის!
 პეტროსი. ი. ჩემი შვილი. არ აფორმდებოდას
 ამ ქვეყანას და არც შალადა. რას გვიბრძანებს ამ გაურკვევლობაში
 ზეგის?

ირისი. ზეგსმა, ღმერთების მბრძანებელმა, მიბრძანა შეთქვა
 თქვენიც, რომ ის, ვინც ამ ქვეყანაში ზოლოდ სიყვარულს ზე-
 დავს, ისევე უნგრეთს, როგორც ის, ვინც ახს ვერ ხედავს, სიბრძნე,
 ასე მიბრძანა შეთქვა თქვენიც ზეგსმა, ღმერთების მბრძანებელმა,
 ის არის, რომ სიყვარულს მაშინ დავეყვითო, როცა ავის დროა და
 თუ დრო არ არის, დავეყნოთ. ფურსადულითა და იგიბით აღაღაძე-
 ბული მინდორი, ენის უზარბაღისა და უტყანისს ფუტოთ თანაბ-
 რად მწვენიერია შეუვარებულთათვისაც და ამ მინდორში ჩაწოწი-
 ლოდ წიგნის მკითხველისთვისაც, იმას მინდობენია არა აქვს ეს
 უფასესოდ, როცა ზის და ხაზუფუქვას სულ უბერავს, ვახშაზე
 ფიჭოსს თუ რესპოდლიაზე. ზეგის უბრძანებს შექტორსა და ული-
 ძის ელენე და პარსი ისე დაამორჩინა ერთმანეთს, რომ ერთმანეთ-
 თან არ იყვნენ დაშორებულები. იგი დანარჩენებს უბრძანებს ერთ-
 ნაწილთან პირისპირ დასტოვონ მხოლოდ ისინი, ვინც მოლაპარაკებს
 აწარმოებს, რომ სწორედ ისინი შეიძენდნენ და იმით თავიდან სწო-
 რედ მათ აიცილდნენ. თუ არა და ფიცს სდებს, ზეგის კი ტუთულად
 არასდროს იმუტრება, ფიცს სდებს, რომ იმით იქნება.

შექტორი. მიმსახურეთ, ულსი.
 ულსი. გ. მიმსახურეთ, შექტორ.
 (უცვლადი თვალს მიუვარებიათ. ზეგით ცაში გაწოწილი უზარ-
 მახარი მადლილი მიჩანს.)

ელენე. ირისის მანდილია, რა თქმა უნდა, ჭაში დაიკარგე-
 ბოდა.

მისამამდ სურათი

ულსი, შექტორი
 შექტორი. აი, ახლა კი ნანდალაო შერკინების მოწველი ვე-
 ქნებთ, ულსი.
 ულსი. და ეს შერკინება გადსწყვეტს, იმით იქნება თუ არა,
 შექტორი. იქნება?
 ულსი. ამას ხეი წუთში დავინახავთ.
 შექტორი. სიტყვიერი შერკინება თუ იქნება, შე განწირული
 ვარ.

ულსი. მე გვიანა, სასწროს უნდა გადავწყვიტო. ირი-
 ენი თოქოს სასწროს პირზე შევადებთ, ჩვენი წინა გადასწყ-
 ვება...

შექტორი. ჩემი წინა? შე რა წინა მაქვს, ულსი? ჩემი წინა
 ახლაჯარდა კაცის წინა, ახლაჯარდა კაცის წინა, ჯერ რომ
 არ დაბადებულა, იმ ბავშვის წინაა. ჩემი წინა სიციცხლის სიბა-
 რულისა, სიციცხლის რწმენა, სამართლიანობისკენ და ბუნებრიო-
 ბისკენ სწრაფაა.

ულსი. ჩემი წინა — მოწიფული მამაკაცის წინაა, ჩემი
 წინა უცვლადი წლის ცოლია, ვეკითხვოდა, როგორს ზრდას უკვლევ
 უფასობის კარის ჩარჩოზე ნადევით ადგინებდნენ ხოლმე... ჩემუ
 სიმაგრე იმ აზრისა, თოქოს ხის ჩარჩოს ვაფუჭებდნენ. ჩემი წინა
 ცხოვრების სიტკბოებაა და ცხოვრებისადმი უნდობლობაა.

შექტორი. ჩემი წინა ნადირობაა, მამაცობა, ეროგულეობა,
 სიყვარულია.

ულსი. ჩემი წინა ღმერთების, ადამიანებისა და საგნების
 წინაშე სიფრთხილება.

შექტორი. ჩემი წინა ფრიგიული ზეგაა. უველა ფრიგიული
 მუხა ხშირი ფოთლებით არის დაბურული, ტანდავობაშია და თა-
 მამად იზრდება ჩვენს ბორცვებზე, სადაც ჩვენი ზუქუქუქეწიანი ხა-
 რები დაბლახობენ.

ულსი. ჩემი წინა ზეგისხილის ზეგა.
 შექტორი. ჩემი წინა შევარდენია, მშენ თვალს ისე გავუს-
 წრობ, ერთს არ დავაზნაობებ.

ულსი. ჩემი წინა შე არის.

შექტორი. ჩემი წინა მთელი ხალხია, გულწრფელი გლეხე-
 ბი და ვაჭარ ხელოსნები, ათასი ხანძალი, საქაიფი დაჭრა, მკვლელობა
 ქურა და გარდამბო... ამა თქვენი თანდასწრებით უველაფერს უცებ
 ასე მზად რად მომეჩვენება!

ულსი. ჩემი წინა ჩვენი ნაპირების, მთელი ჩვენი არაქაქე-
 ლის სუთვა და გამჭვირავლ პაერის წინაა.

შექტორი. ვაგრძელებს რაღა ზარი აქვს? სასწროს პირა-
 უკვობა.

ულსი. ჩემსკენ იხრება? რაღა, მე გვიანა, ასეა.
 შექტორი. მერე და თქვენ იმით გსურთ?

ულსი. არა, იმით არ მინდა, მაგრამ შე არ ვციო, იმას არ
 აქვს სასწრაფო.

შექტორი. ჩვენმა ხალხმა აქ იმითო წარმოგვგვანა, რომ
 იმს არ აღვადგომოდით ჩვენი აქ ყოფნა იმის დახმარებულბე-
 ლილია, რომ ჭერ უველაფერს არ არის დაკარგული...

ულსი. თქვენ ახლაჯარდა ხართ, შექტორ... უწესი არის და
 უკვლავ იმის წინ დაპირისპირებულ ხალხებს ბედალებს ერობა-
 ბის ნეტარებას ადგილას, ბორცვზე, ტბის ნაპირზე ან
 ნაღის კუთხეში ხვდებიან. ისინი შეთანხმდებიან ხოლმე, რომ იმ
 კაცობრიობისათვის სასწინელი უბედურებაა და ორივენი წყალზე
 ათინათს თანაშა და ქველის ციმციმს თვალს ადევნებენ. შხრებზე
 ორივენი მიმდინარე უველის ფურცლები ედრება და ორივენი
 არის მწველიდისუფარები, თავდაბალინი, პატიახანი, მათ სურთ
 ერთმანეთი შეისწავლენ და ერთმანეთს სულში ჩაეღონ. მათი ვა-
 მბანი, გამჭვირავლ დავითი მოთეთსალები ერთმანეთს თვალბე-
 ში ვერაფერს ამხევენ, რაც სიძულძულს გამოართლებს მომდინარე
 და უველაფერი მოუვასის სიყვარულზე მიგვიანობებს; ამას ხელს
 უწესოს საუბარი, ცხვარზე ხელის მოკვლევა, ღვირის სმაც, ისინი
 ნაღვივლად შევივლიბის სურვილით არიან შეპყრობილნი, ერთ-
 ნაწილად ხელს ართმევენ, ერთმანეთის ძეგბი არიან, დაძოლუ ეტ-
 ლეშის შებრუნდებიან და ერთმანეთს ღობილით ეთხოვიან... მეო-
 რედეს კი მაინც იმით ატედაბა ხოლმე... აი, ასეთი მდგომარეობაში
 ვართ ახლა ჩვენ ორნი... ჩვენი ხალხები ჩვენი საუბრის დროს ჩე-
 ვნად არიან და განწე მდებენ, მაგრამ ჩვენან იმას სულად არ ელა-
 ნან, რომ გარდავალს თავიდან ავიცილებთ, ჩვენ ზოლოდ უფუღბაში-
 ნიებუდნი და განცალკევებულნი ვართ იმისთვის, რომ მოხლოე-
 ბული კატასტროფის დროსაც კი არავად ვგანმარებდეთ წყალბეღითა
 მშობის. მიღი და დანგრევი მორბომულ ამ მდვიარულ ექვას გემო
 გაუცხოებო და დავებებთ. ეგ არის და ეგ, მალიდან კატასტროფის
 პრეტერ პრივილეგია ძლიერთა ამა ქვეყნისათა.

შექტორი. ეს ჩვენი საუბარი მტრების საუბარია?

ულსი. დღეობა, სანამ ორცხები დაიქუებდნენ. ორი
 მთხრობელი ვართ იმის წარმოდგენის დაწყებამდე. ჩვენ ვაჩნდით
 გონიერი, სპარბოლიანი, ზრდობი, იმის დაწყებამდე, ერთი საათით
 დიერ ერთმანეთს ისე ვესაუბრებოთ, როგორც ჩვენ, ძველა ჯარის-
 კაცები, იმის შენდვად ვისაუბრებთ, ბძოქლს დაწყებამდე კი შევი-
 რადვდებთ ერთმანეთს. ეს მდებამ ასე ღდება. იქნებ ბრაც ვარა მარ-
 თლები, თუკი რომელმე ჩვენგანმა მეორე სიცოცხლეს უნდა ვაიო-
 ახალბო, შეზარადი უნდა მოხალბოს, რომ შეიტყოოს თუ შინა მხეხ-
 რალი ენი არის, იქნებ ის სწობდეს, რომ მისი ხახე თვითა მის სა-
 ხედ არ ჰქონდეს შესცნობი... მაგრამ მას რად დაუველებდა, ზოგმა
 ქვეყანამ იცის, რომ ერთმანეთს უნდა შევიბრძოლებო.

შექტორი. თავისუფლად შეიძლება, რომ ზოგილი ქვეყანა
 ცდებოდეს. შეცდომას სწორედ იმით ხვდებიან, რომ კეთილ უკეთუფელ-
 თათა.

ულსი. ნეტავ მართლა ასე იყო. მაგრამ როდესაც ბედა
 ამ ხნის განვალბობს ორი ხალხი იმ ანაზლა, რომ პით შეთქ-
 მილი და უკვლავისმძებლ ხალხს მრავალი წად დაეუშუო, როცა
 დაეღვრებოდა ამ ორიდან თითოეული ნეტარების ძვირფას და განს-
 ხეავლებლად საწყარო, სიბიებისა და ბუნებრიობის რაჯე საზრმა
 დადაქვია, როცა ამ ხალხების ბუროთმოდგრებს, პოეტებს, ზღბა-
 ვებს შეაწყობენ ბეგრებისა და ნივსსტბის ვრცელი დაპირაპირე-
 ბული საბუარი, ხოლო მათ ისტატებს ტროსს ნავებობით და
 აუტებს ცამბარბით თაღბი, ფრიგიული ენობრია და ბერძნული ინ-
 დიფო... — ამით ბედისწერას კაცობრიობის განვითარებისა და აუვა-
 ვებისათვის სხვადასხვა ჭა არ დაუსახავს. მან თადარიგი ისე და-
 იქვინა, რომ მის მიერ მოწყობილს დაღესსადადელი უადრდობის
 გამჭვირავებისა და ადამიანთა უფუფრებისაგან ესნეს და ღმერთები
 აწვევად დაეშვიდებინა. იქნებ ეს დღი პოლიტიკა არ იყო, არ
 ელიო, ვალიარბი, მაგრამ, ჩვენ, ორივენი სახელმწიფოს ბედადები
 ვართ და ერთმანეთს შეგვიანდა თამამდ გამოუტყდელი, ბედისწე-
 რას წინ ვერავინ გადავდებობდა.

შექტორი ბედისწერაზე ამყარდა ტრაია და სპერანეთი ამო-
იჩნია?

ულისე, ამ დღითი კიდევ მივეყვებოდა, მაგრამ როგორც კი
თქვამს მიწაზე ფეხი დაედა, ეჭვი გამიპარჩნულა.

შექტორი ი. თქვენ მტრის მიწაზე იგრძობთ თავი?

ულისე, სიტყვა „მტრის“ წინადაწევში რატომ ვუბრუნდებით?
ასე ხშირად ჩაგომ უნდა ვახსენო... ერთმანეთს შუდა ბუნებრი-
ვი მტრები არ ებრძვიან. არსებობენ ერთმანეთის სპარკად განიხი-
ლონარი. ერთებს განსხვავებული კანი, ენა და სუნია აქვთ, ერთიან-
დროისა შერბო, ერთმანეთი სძლით, ერთმანეთის დაწახვა არ შეუძ-
ლიათ. მაგრამ ერთმანეთს არასოდეს ებრძვიან. ერთმანეთს სწორად
ის ტრები ებრძვიან, ბედისწერით რომ უწერიათ. აი, მტრები სწო-
რად ისინი არიან.

შექტორი ა. ჩვენ ბერძნებთან საბრძოლველად შვადა
ვათა?

ულისე, ისე, რომ ვერც კი წარმოადგენს. როგორც შერე-
ბის ბუნებრივი ითვალისწინებს იმ ბრძოლას, რომელიც ამ თუ უნდა
განვიხილოთ და ამარაგებს მწვერებს უძლეურობითა და იმ იარაღით,
მათ თვითონი უძლეურობა რომ უნდა დაიცვენ. ისე ჩვენ, თუმცა
ამას ვერ ვხვდებით, არ ცოცხთ და ერთმანეთისაგან შორს ვდგავართ,
ისე ჩვენ, რაკივენი იმის შესახებდგინებად ისე ავმალდართ და
ჩვენი სამომავლო მდებარეობა და აღმოქმედებით ერთმანეთის ისე ვართ
მომხრებულნი, როგორც ბორბლის ტოლბანით. მხოლოდ თქვენნი ცო-
ლები მტრია და ჩვენი ქალაქმდებლისა ღურთლი ღურთლი დაევაძენ
ჩვენს სულში არა უხეშობისა და სურვილის, არამედ შეუფიქრობას
და თრთოლვას, რაც ჩვენს წარმოდგენას იმის სურათთან აკვირ-
ვებს. შენიძობის ფორმირებულ და ლეგარდენტულ ბრძოლისა გაუჩი-
რებულთ ტოვია ლანდებში, ყველაფერში, რაც თქვენს წინ ჩირა-
ვდებოდა გათვალისწინებს, შე პირველი ვპვიტრ მომადგინებს სურათს
სხვა გამოსავალი არ არსებობს, ბერძნებთან ამ თქვენ კავშირით
დაგაბათავსებს თავს.

შექტორი ს. სხვა ბერძნებზე ასე უფრობდენ?

ულისე, სხვები რასაც უფრობდენ, ის ვერ დაგაწავიდედით
სხვა ბერძნებს მკინითა, რომ ტრაია სიბრძნით დიდს და ვაგაძო-
დულს, რომ მის წასწავებში დღითია ვიღაცა ტიტვა და ქალაქის
მიმდგომეში მიწა უხვია და ბარაქიანი. ბერძნებს ეჩვენებოთ, რომ
ციცაპო უძლეულები მტრისმტედ და ვიწროდ არიან. თქვენი ტაძრები
ოქროს, თქვენი ყანების დაწახვა ჩვენი ზომადები დაწარა და ჩვენს
მეგობრებთან არასოდეს წაიხლებია. მაინცდამაინც მიწაშეწერილი-
თა არ უნდა იყოს, რომ ასეთი ოქროს ლერქები გვაყავთ და ასეთი
ოქროს ყანები გავქვით.

შექტორი რ. აი, ბოლოს და ბოლოს, გულწრფელი აღსარება
ეს არის... საბერძნეთთან თავის წადავება უნდა რომ გვაქციოს. მაშ,
იმის გამოცხადება რაღა საქმეა? ის არა სწობია, შე რომ გამოგა-
ლდებოდით, ტრაია თავს მაშინ დასწამებოდით უსიხლოდ დამორჩილე-
ბით.

ულისე, იმნი თავისებურ შეთანხმებას ითვალისწინებს. მხო-
ლოდ იმი მკინის მივლის მხოლოდებით შესახებებს ატყობსოვნის, განწ-
ყოზობულბასა და გამოძახებს. იმის დაწვევა უფუნერება იქნებოდა
ასეთი მდგომარეობა რომ არ შეგვეცნა. ასეთი მდგომარეობა კი არა
გვეჩინება.

შექტორი რ. ახლა გაქვით?

ულისე, მე გვიჩინ, გვაქვს.

შექტორი რ. რამ გიბძეათო, რომ ჩვენს წინააღმდეგ ამხედრ-
ბულბეათით? ტრაია სახელი აქვს განმწილებოთ თავიანი კაცთოყვარე-
ობით, სამართლწამებითა და ხელმწიბრებით!

ულისე, ბედისწერასთან უთანხმოება ხალხს დაწახალით კი
არა, შეუძლებლობით მივლის. ამ ქვეყნის ჩარი ტყვეპროსილია, ამ ქვე-
ყნის სიღარი უღვთია, ამ ქვეყნის პოტიბენი ნიქისა და ენერგების მი-
წადავების გრძობდენ, მაგრამ ერთი დიდი გაურკვეველი მოქმედებით
იქნება იმის გამო, რომ მოქალაქეებმა ხელებ დაუწყოვად გაჩვენეს
ამ იქნება იმის გამო, რომ ამ ქვეყნის მმართველობა ქალი უსინდისოდ
მოიტაცა, ამ იქნება იმის გამო, რომ მათი ბავშვები წესიერად აღ
იქცევიან და ცდილობენ - ხალხი ყველაფერს აკრავს. ერთი ისე
ვეჯობა, როგორც ადამიანები კვებებიან - შეუმჩნეველი არაა
კაცობისთვის ვაჟი. ცხოვრის ვინ როგორ ატყობინებს ის ქუსლს ვინა
როგორც ცვეთავს, ამითაც ცნობენ ერთმანეთის სამომავალ განწირულ

ერთები... თქვენ, ცეტომა, ელენეს მოხატება მარჯვად ვერ მოხებრ-
ბეთო...

შექტორი კ. ქალის მოხატებას რა კავშირი აქვს იმ მოთა-
რეობებზე ჩვენი ორი ერთიდან ერთ-ერთი უნდა დაიღუპოს?

ულისე, ჩვენ ელენეზე ვლაპარაკობთ. პარისი და თქვენ მთ-
ყუდალი ელენეში. იხოებენტი წაქალი ციციბოს და ვაგირაბები ელ-
ენის ცევი არ არის. იგი წარმოადგენს იმ ერთ-ერთი იმეთა კმსლე-
ბას, რომელიც ბედისწერამ ამ ქვეყანაზე ერთიანი მომხრის განსაზო-
რციელბოდა მოვლიდა. გარტყვად ითოქის არაფერია განსკუთ-
რებული. ითოქის სანია გოვანა, სანია ელენეზე. ხელოს სოფ-
ელში და ყველა მტრისწინა არიან ასეთები, მაგრამ თუ ელენის შეხება
მოწინადებენ, ერთობლად იუაქით ცხოვრების სირთულე უნდა გრძო-
დინაში მდგომარეობას, რომ დაინიქნება და საგნებში ძნელად გამო-
სასწობია, თუ ბედისწერა თავის მძველად ვის დაწახს ამოიჩრქვს.
ამის გამოვლით ვერც თქვენ შესძლებთ. უმტკიანესოდ უშეძლოთ
ბელი გავლბოთ ჩვენი სახლგანთქმული აღმართებისთვის, ჩვენი
ნიუტყებისთვის. პარისი ქალბოთან არეშნადა ენებებრა სარტყელზე
საჩრტასა და თებში. მაგრამ მან არჩევანი ყველაზე უმჯობესოდ გო-
ვანის, ყველაზე უმეზარებელზე გულს, ყველაზე დიდელ ნების
ქალზე შეაჩრქო... თქვენ ვუღარაფერი გგონიან...

შექტორი ა. ჩვენ გაიხრებოთ ელენეს?

ულისე, ბედისწერის აბუნად ადგება აღარაფერი გამოისუ-
დება.

შექტორი მ. მაშ, ტყუილად არაღს ვლაპარაკობთ? ბოლოს
გავგებ თქვენი ნათქვამს ჭეშმარიტი არი. გამოიტოვება და გულწ-
რფელად აღიარეთ თქვენ ჩვენი სიმღერები ვინააო თქვენ ისე მოა-
წიეთ, რომ ელენე მოიტაცა და იმის გამოსაცხადებლად საბატო
საიუბო გკინოდათ! საბატონების მავგერ სირტყილით მე ვეწი-
ვდები. ამ იმის გამო მარადილად მასუხისმგებლად და სირტყილად,
საბერძნეთთან უნდა ბატობს.

ულისე, მასუხისმგებლობა და სირტყილით? რა შუაშია? ამ
ორ სიტყვას მოთან რა კავშირი აქვს. ამ იმის მასუხისმგებლობა
ნამდვილად ჩვენს რომ გვეცოვრებოდეს, ამის თავიდან ასაცილებლად
ჩვენი თობას სიტყვებს და ურყოფობს გზას დააღველოთ, რომ მოშა-
ვლ დაიბნებს სინდისის ქვეყნა არ ეტყობინ. რაბან ასე, ვაჯუთი
სიტყვებს და ჩვენს თავს მსხვერპლად მივტარებ.

შექტორი ა. მაშ, ასე, გადაწყვიტეთ, ულისე! იმი უნდა
ატყვებოდა რაც უფრო იზრდება ჩემში იმის სიმდიდრით, მით უფრო
მიმდგრადობს ღირსა-უცა-უცა-უცა-უცა-უცა-უცა-უცა-უცა-უცა... წაღებ, დაბ-
რუნდით თქვენს ქვეყანაში, რაბან არ გინდათ, დახმარება რომ გამო-
წიოთ...

ულისე, მიმობდით. ჰექტორი... მე უთოლად დაგვეჩრებოთ,
ახლა წაული არ გავუა. მაგრამ ნუ გამოცხადებთ თუ ის გაუწიოთ, რაც
ბედისწერის უცავ გადაწყვეტილი აქვს. მე მხოლოდ თვითი მსურდა
გამედევინება იმ მოთავარი ხაზებისთვის, მივლის დედაწინაზე
ყოველმხრივ რომ მიგმართებია, საქარავნი და საღვთო ჭვებისთ-
ვის, წერილობით და აღმანიების მსვლელობისთვის. ზოგჯერ თქვე-
ნი ხელს. თქვენს ხელსუფლებს თავიანი ხაზები აქვს. მაგრამ მსაგებ-
ბას ტიტვის ნუ დაუწყებთ. დაგეგმეთ, რომ სამი პატარა ნოტი შე-
ქტორის ბელისგულზე სულ სხვას მივაგანუნებს, ვიდრე მდინარე-
ბის, ფრინველების და ხომალდების მიმართულბა. ბუნებით ცნო-
ბისმოყვარე ვარ და შოში არ ცოც, რა არის. მე შენდელია, ბედის-
წერის წინ აღვუდგებ. ელენეს წაიყვან და მენელოოს მივაგონ. იმ-
დენს მჭვებრძობების უნარით შეწყვეტ, რომ მჭვებრძობის ცოცხლ
ნივთებში დავარწმუნო. თუ გნებავთ, ამაში თვითი ელენესზე დავარ-
წმუნებ. ახლავ ვაგეშურებ, რომ ყოველგვარი მოულოდნელობას
საფე დავალწი. და თუ ხომალდამდე მშვიდობით მივაღწიო, იქნებ
შეძლებოთ და ეს წამოწებო, ეს იმი უწყებრა ჩავხალოთ.

შექტორი ა. რა არის ეს? ელენეა თუ მისი სილადი?

ულისე, ახლა მე ბედისწერასთან მინდა ვიწმეჯო და არა
თქვენთან. ეს ჩემი პირველი ცდა არის და მსახარებლად უფრო უნ-
და ჩამოვთვროს. მე გულწრფელი ვარ, ჰექტორ... იმი რომ მინდო-
დეს, ელენეს კი არა, თქვენთვის უფრო ძვირავს გამოსაცხადებ მო-
ციხოზობდ... მაგრამ თავიდან ვერ მომიბრძოლებია ის ტარბობა, რომ
ითოქის გზა ამ ადგილამდე ჩემს ხომალდამდე მიტრისმტედ გრძობო
უნდა აღმირჩებო.

შექტორი ა. ჩემი მცველები თან გამოყვებიან.

ულისე, ეს გზა ისევე გრძელია, როგორც სავიზოტოდ ჩამო-

სულ ხელმწიფეთა სახეობა მსვლელობა იმ ქვეყანაში, სადაც მათზე თავდასხმას აპირებენ... სად არიან დამალული შეთქმულების მონაწილეები? იმასაც არა უნახს თუ რისხვა თავს ციდან არ დაგატყდებოდა... გზა კი პირდაპირად გრძელდება, გრძელდება... მწელია პირველი ნაბიჯის გადადგმა... ამ ნაბიჯს, ამ ჩემს პირველ ნაბიჯს ასეთ განსაძვლელში გადავდგამ კი... უფრო რომ დამციდეს და უფრო დავიკვირდე... ლავგარდანი რომ ჩამოშვავდეს და ამ კუთხეში თავზე რომ დამიტყოს აქ ყველაფერი ახალი აგებულა და იქნება ლოდავ კი ვადროვარდეს... ახა, თამამად... გადავდგამ ნაბიჯი...

(გადადგამ ნაბიჯს).

შ ე ქ ტ ო რ ი. მადლობელი ვარ თქვენი, ულისე.

უ ლ ის ე. პირველი ნაბიჯი გადადგმულია... კიდევ რამდენი დამრჩა?

შ ე ქ ტ ო რ ი. ოთხსასამოცი.

უ ლ ის ე. ესეც შეორე ნაბიჯი იცი, რა მიძღულებს, რომ გავიშვავრო, შექტორ?

შ ე ქ ტ ო რ ი. ვიცო... შენი კეთილშობილება.

უ ლ ის ე. მთლად ასე არ არის... ანდრომაქეც ისე ახამამებს წამრამებს, როგორც პენელოპე.

მითითებები სპარტი

ანდრომაქე, კასანდრა, შექტორი, აბნეისი, შემდეგ აიკსი, შემდეგ დემოკოსი.

შ ე ქ ტ ო რ ი. შენ აქ იყავი, ანდრომაქე?

ან დ რ ო მ ა ქ ე. ხელი შემავლელი ვარ შემოიღალი!

შ ე ქ ტ ო რ ი. უფრო გვიანდელი?

ან დ რ ო მ ა ქ ე. ხო, ფეხზე ძლივს ვდგავარ.

შ ე ქ ტ ო რ ი. ხომ ხელავ, ვული არ უნდა გავიტყდეს...

ან დ რ ო მ ა ქ ე. ჩვენზე ალბათ არ უნდა გავიტყდეს, სხვებზე კი შეიძლება რომ გავიტყდეს... ეს კაცი საშინელია... მთელი ქვეყნის სასოწარკვეთილება მხრებზე მე დამანჯა.

შ ე ქ ტ ო რ ი. წუთიც და ულისე თავის ხომაძღვე ავა... ჩქარი სიარული იცის... აქედან მოჩანს მისი კონტეი. აი, იგი უკვე შადრეგებთან მივარდა, რა მოვივიდა?

ან დ რ ო მ ა ქ ე. მოსმენის თავი აღარა მაქვს... უფროებს დავიცობ. ხელბებს მანამდე არ მოვიშორებ, სანამ ჩვენი ბედი არ გადაწყდება.

შ ე ქ ტ ო რ ი. ელენე მომიბებნე, კასანდრა!

(სცენაზე აიკსი შემოდის, იგი ძალიან მთვრალია და მისკენ ზურგიით მდგომ ანდრომაქეს უყურებს).

კ ა ს ა ნ დ რ ა. ულისე ნავსადგურში გელით, აიკს. ელენეს იქ მოგიყვანენ.

ა ი ა ქ ს ი. ელენე ვინ არის ელენე! აი, ამ ქალს კი გულში ჩავიჭრავდი.

კ ა ს ა ნ დ რ ა. გაეშურეთ, აიკს. ეს შექტორის ცოლია.

ა ი ა ქ ს ი. შექტორის ცოლიო უოჩა! მე მუდამ ჩემი შვილობის ცოლები მერჩინა!

კ ა ს ა ნ დ რ ა. ულისე უკვე შუა გზაშია... გაეშურეთ-მეთქი.

ა ი ა ქ ს ი. გული წუ მოგვივა, უფროებზე ხელები აქვს დაფრებულ. რასაც მინდა, იმას ვეტყვი, მინც არ ეურთება. ხელი რომ მოვხვიო და ვაკოცო! თუ არ გვეურთება, იმ ნათქვამს ჩვენთვის, ახა, რა აზრი აქვს!

კ ა ს ა ნ დ რ ა. ზოგჯერ ძალიან დიდი აზრი აქვს... წადი-მეთქი-აიკს!

ა ი ა ქ ს ი. (იმ დროს ლაპარაკობს, როცა კასანდრა ძალით ცდი-

ლობს ანდრომაქეს მოაშოროს, ხოლო შექტორი უნებს ნელ-ნელა ავიწყლებს თავს). შენ ასე ფიქრობ? მაშ, შეიძლება, ხელი რომ მოგვხვიოს... შეიძლება, რომ ვაკოცო, რა თქმა უნდა, უბიროდ!... სრულიად უბიროდ... ნამდვილი მეგობრების ცოდები რა აქვს ყველაზე მეტად უბიროდ შენს ქალს, შექტორ? კისერი? მაშ, კისერზე ვაკოცო... ლამაზი პანია უფრო უბიროდ მერჩინება. მაშ, უფრო ვაკოცო... უნდა გითხრა, რომ ქალში მუდამ ყველაზე უბიროდ მერჩინებოდა... გამოვიცა! გამოვიცა-მეთქი... მე ჩემი ვაკოცვ, სულერთია, ვერ გავიგონებ... რა ღონიერი ყოფილხარ... მოვდივარ... მოვდივარ-მეთქი... მშვიდობით... (მიდის).

(შექტორი უნებს შეუმჩვენვლად ძირს დაუშვებს. ამ დროს მოვლენულად გამოჩნდება დემოკოსი).

დ ე მ ო კ ო ს ი. რა სიმბაღაა ელენეს უკან უბრუნებ? ტროვლებო, იარაღს ხელი მოჰკიდეთ! გვილადატენ... უკვლავი აქ მოგროვებო... თქვენი საბჭოლო სიღვრა უკვე შუად არის მოსინთვთქვენი საბჭოლო სიღვრა!

შ ე ქ ტ ო რ ი. (დემოკოსს უნებს ესვრის). აი, ესეც შენი საბჭოლო სიღვრა!

დ ე მ ო კ ო ს ი. (ცეცმა). მომალა!

შ ე ქ ტ ო რ ი. ომი არ იქნება, ანდრომაქე!

(ცილობს ანდრომაქეს ხელები ერთმანეთს დაშორებს, მაგრამ ცოლი ეწინააღმდეგება და თვალბე დემოკოსისკენ აქვს მიპყრობილი. ფარდა, რომელიც ეშვებოდა, ნელ-ნელა ისევ მაღლა აიწვეს).

ა ბ ნ ე ო ს ი. დემოკოსი მოკლეს ვინ მოკლა დემოკოსი?

დ ე მ ო კ ო ს ი. ვინ მოკლა? ვინა და აიკსმა აიკსმა! მოკალით აიკსი!

ა ბ ნ ე ო ს ი. მოკალით აიკსი!

შ ე ქ ტ ო რ ი. ტყუილი დემოკოსს უბი მე ვეხროდი.

დ ე მ ო კ ო ს ი. არა, აიკსი იყო.

ა ბ ნ ე ო ს ი. აიკსმა მოკლა დემოკოსი... შეიპყროთ აიკსი... დასაქით აიკსი...

შ ე ქ ტ ო რ ი. მე იყავი, დემოკოს, თქვი, რომ მე იყავი! თორემ ბოლოს მოგიღებ!

დ ე მ ო კ ო ს ი. არა, ჩემო ძვირფასო შექტორ, ჩემო უძვირფასესო შექტორ, აიკსი იყო მოკალით აიკსი!

კ ა ს ა ნ დ რ ა. ისე კვდება, როგორც იცხოვრო... უყიენით.

ა ბ ნ ე ო ს ი. აი... აი... აიკსი შეიპყრეს... მოკლეს აიკსი!

შ ე ქ ტ ო რ ი. (ანდრომაქეს ხელებს ერთმანეთს დაშორებს) ომი იქნება.

(იმის კარი ნელ-ნელა გაიღება. გამოჩნდება ელენე, რომელიც ტროიულს კოცნის).

კ ა ს ა ნ დ რ ა. ტროელმა პოეტმა სული დალია... სიტყვა ბერძენ პოეტს ეკუთვნის.

ფარდა საბოლოოდ ეშვება.